

Medical University of Warsaw

MEDICAL LIBRARY FORUM

FORUM BIBLIOTEK MEDYCZNYCH

ISSN: 2450-0437

Issue 2 | Volume 15 | 2022

Medical Library Forum

Forum Bibliotek Medycznych

ISSN: 2450-0437

Issue 2 | Volume 15 | 2022

The journal is co-financed by educational institutions: Collegium Medicum of the Nicolaus Copernicus University (Bydgoszcz), Jagiellonian University – Medical College (Cracow), Medical University of Gdańsk (Gdańsk), Medical University of Silesia (Katowice), Medical University of Lublin (Lublin), Medical University of Łódź (Łódź), University of Warmia and Mazury (Olsztyn), Poznan University of Medical Sciences (Poznań), University of Opole (Opole), Pomeranian Medical University (Szczecin), Warsaw Medical University (Warsaw), Centre of Postgraduate Medical Education (Warsaw) and Wrocław Medical University (Wrocław).

Editor-in-Chief

- Irmina Utrata (University Library, Medical University of Warsaw)

Co-Editor-in-Chief

- Krzysztof Włodarczyk (University Library, Medical University of Warsaw)

Programme Board

- Jadwiga Turło, Prof. (Medical University of Warsaw)
- Tomasz Stokłosa, Prof. (Medical University of Warsaw)
- Daniela Angetter, Ph.D. (Austrian Academy of Sciences)
- Tetiana Ostapenko, Ph.D. (National Scientific Medical Library of Ukraine)
- Rishabh Shrivastava, Ph.D. (University of Rajasthan)
- María Sobrido, Ph.D. (University of A Coruña)

Editorial Board

- Scholastyka Baran (University Library, University of Warmia and Mazury)
- Renata Birska (Library, Medical University of Lublin)
- Dagmara Budek (Main Library of Pomeranian Medical University in Szczecin)
- Katarzyna Falow (Main Library of the Medical University of Gdańsk)
- Ewa Nowak (Main Library, Medical University of Silesia)
- Magdalena Kotlarek-Naskręt (Main Library, Poznan University of Medical Sciences)
- Witold Kozakiewicz (Information and Library Center, Medical Library of Łódź)
- Renata Sławińska (Medical Library, Wrocław Medical University)
- Joanna Słomkowska (Medical Library, Collegium Medicum of the Nicolaus Copernicus University)
- Renata Seweryniak (Library, Centre of Postgraduate Medical Education)
- Danuta Szewczyk-Kłos (Main Library, University of Opole)
- Anna Uryga (Medical Library, Jagiellonian University – Medical College)

Reviewers (this issue)

- Małgorzata Kisilowska-Szurmińska, Prof. (University of Warsaw)
- Jadwiga Woźniak-Kasperek, Prof. (University of Warsaw)
- Dorota Grabowska, Ph.D. (University of Warsaw)

Composition and typesetting

- Justyna Kramarz (Studio Grafpa)

Publisher: Medical University of Warsaw, Żwirki i Wigury 61, 02-091 Warsaw, Poland

Editorial office: Main Library of the Medical University of Warsaw, Żwirki i Wigury 63, 02-091 Warsaw, Poland

Table of contents

4

Witold Kozakiewicz, Bogumiła Bruc
The tasks and role of medical librarians in the process of preparing systematic reviews: the project „Systematic Review as an Integral Component of Research Projects”, implemented by the Information and Library Center of the Medical University of Lodz

Zadania i rola bibliotekarzy medycznych w procesie przygotowywania systematic reviews – projekt „Przegląd systematyczny jako integralny komponent projektów badawczych”, realizowany przez Centrum Informacyjno-Biblioteczne Uniwersytetu Medycznego w Łodzi

7

Krzysztof Włodarczyk
Selected aspects of authorship of biomedical publications. Literature review and own study

Wybrane aspekty autorstwa publikacji biomedycznych. Przegląd literatury i badanie własne

17

Justyna Trawińska
Literature and medicine. A Book Discussion Club at a medical university

Literatura i medycyna. Dyskusyjny Klub Książki na uczelni medycznej

26

Paulina Obuchowicz
Surgery publications from the 19th and first half of the 20th century at the Library of the Medical University of Wrocław – from project concept to implementation

Wydawnictwa chirurgiczne z XIX i I połowy XX w. w Bibliotece Uniwersytetu Medycznego we Wrocławiu – od pomysłu do realizacji projektu

43

Iryna Kyryczok
Scientific Library of the Kharkiv National Medical University in overcoming the challenges of the COVID-19 pandemic and martial law

Biblioteka Naukowa Charkowskiego Narodowego Uniwersytetu Medycznego w przewyżczeniu wyzwań pandemii COVID-19 i stanu wojny

51

Izabela Czeszek
XXXIX Problem Conference of Medical Libraries in Wrocław “Open Science – Effective Cooperation – Dynamic Development” Report

XXXIX Konferencja Problemowa Bibliotek Medycznych we Wrocławiu „Otwarta Nauka – Efektywna Współpraca – Dynamiczny Rozwój”. Sprawozdanie

Witold Kozakiewicz

Bogumiła Bruc

The tasks and role of medical librarians in the process of preparing systematic reviews: the project „Systematic Review as an Integral Component of Research Projects”, implemented by the Information and Library Center of the Medical University of Lodz

Zadania i rola bibliotekarzy medycznych w procesie przygotowywania *systematic reviews* – projekt „Przegląd systematyczny jako integralny komponent projektów badawczych”, realizowany przez Centrum Informacyjno-Biblioteczne Uniwersytetu Medycznego w Łodzi

Abstract

The publication discusses the assumptions of a project implemented by the Information and Library Center of the Medical University of Lodz within the framework of the Science for Society program of the Ministry of Education and Science. The project focuses on the process of creating systematic reviews. The goal is to launch a website that will provide information on the methodology, sources and documentation of the reviews addressed to researchers, students and doctoral students concerned.

Medical Library Forum 2022;15(2):4–6

DOI: 10.34738/mlf.0075

Information and Library Center,

Medical Library of Łódź, Poland

Correspondence to: bogumila.bruc@umed.lodz.pl

Streszczenie

Publikacja omawia założenia projektu realizowanego w ramach programu Ministerstwa Edukacji i Nauki „Nauka dla Społeczeństwa” przez Centrum Informacyjno-Biblioteczne Uniwersytetu Medycznego w Łodzi. Tematyka projektu dotyczy procesu tworzenia przeglądów systematycznych/*systematic reviews*. Celem jest uruchomienie witryny internetowej, na której znajdą się informacje o metodologii, źródłach i dokumentacji przeglądów adresowane do zainteresowanych badaczy, studentów czy doktorantów.

Keywords

systematic reviews, Information and Library Center, Medical University of Lodz, librarians, biomedical research

Due to the intensification of research in the biomedical sciences, more and more scientific literature is now being published. Moreover, technological development has resulted in a rapid increase in the number of systematic reviews available on the Web from various fields of medicine and related sciences [1]. Internet information tools provide millions of digital sites that display answers to a given query within seconds. Easy access to information also results in information overload. The homepage of the popular, open-access biomedical PubMed database regularly reports the total number of publications included in the system: today it is more than 34 million [2]. Consequently, picking out the most relevant works from the mass of available publications becomes a challenge for both clinicians and librarians.

Since researchers have turned to systematic reviews (SRs) as an indispensable tool to organize the vast amount of reported research results, many have become involved in the review process itself. Nowadays, it is a popular type of publication, whose methodology includes comprehensive identification, analysis and evaluation of the results of all studies on a given medical problem. The correct conduct and construction of a systematic review require the knowledge of strict rules relating to the various stages of the process.

This raises the question of quality: are high methodological standards being maintained and procedures followed? Studies conducted have shown that unfortunately this is not the case [1,3]. While most research institutions involved in the development of systematic reviews recommend including librarians (as information specialists) in the process, numerous reviews are carried out without consulting them, with a corresponding decline in the quality of the resulting publications [4].

Collecting scientific publications relevant to the research question, identified on the basis of an exhaustive, reliably formulated search instruction is an integral part of the execution of systematic reviews. In medical libraries around the world, the task of building comprehensive search strategies for biomedical databases is carried out by scientific information specialists [3]. At the world's leading academic centers, collaboration between scientists and medical librarians is a common phenomenon. The role of information specialists is invaluable here, especially in the first stages of cooperation. As experts in searching and collecting medical literature, librarians

effectively use scientific information tools to support researchers, saving them time.

Our intention is to establish a similar course of action in Poland by demonstrating the benefits of reciprocal relationships and developing good practices. Therefore, the Information and Library Center of the Medical University of Łódź has embarked on a project to prepare a tool for sharing up-to-date knowledge on systematic reviews. This nationally unique venture has received approval from the Ministry of Education and Science.

We have taken on this challenge as part of the Science for Society program of the Ministry of Education and Science, which falls under the area of 'Scientific Excellence' and deals with medical and health sciences. We have scheduled a two-year implementation period, until July 2024.

We intend to prepare a website with comprehensive information on systematic reviews. It will be an open-access information service, accessible to anyone interested in the subject, developed according to an up-to-date formula and tailored to the needs of the audience.

The project aims to collect selected materials about systematic reviews and post them on a dedicated information service. It will be a virtual reference point containing a compendium of knowledge on systematic reviews created in the field of medicine and related sciences. The materials presented on the site will be intended for users involved in research processes and in publishing systematic reviews. The dissemination of informational and educational materials to academics, students and doctoral students as well as the medical librarians who support them from all over the country will help popularize systematic review as a method of developing original scientific research.

The site will include basic and advanced materials relating to the theory and practice of review development, available in a variety of formats (including downloadable documents, audiovisual and interactive documents). The site will feature information on the current scientific procedures and regulations, as well as other types of literature reviews belonging to the family of systematic reviews. Moreover, advanced methods and techniques for searching medical scientific literature, sources to use (including biomedical databases), systematic review management software and methods for documenting the systematic review process will be discussed. The educational part will include e-learning materials:

instructional videos and links to webinars. A series of user training sessions is planned. In addition to workshops conducted by the Information and Library Center staff, we are planning, as part of the project, to hold training sessions presented by international authorities in the field of systematic review development: medical librarians from leading European universities.

At the world's research centers, information specialists have already taken a step forward: they are undertaking the development and implementation of systematic reviews program services for the employees of their institutions. In academic medical libraries in the USA and Canada, as in Western European research institutions, service programs are being developed and implemented for researchers and students to assist authors throughout the process of creating systematic reviews [5]. In Poland, scientific libraries do not yet offer the aforementioned tools. The first to change this, in a few months' time, will be the Information and Library Center of the Medical University of Łódź.

Ze względu na intensyfikację badań w zakresie nauk biomedycznych ukazuje się obecnie coraz więcej literatury naukowej. Ponadto rozwój technologii sprawił, że w szybkim tempie rośnie liczba dostępnych w sieci przeglądów systematycznych z różnych dziedzin medycyny i nauk pokrewnych [1]. Internetowe narzędzia informacji dostarczają miliony elektronicznych stron, które w ciągu kilku sekund wyświetlają odpowiedzi na zadaną kwerendę. Łatwy dostęp do informacji skutkuje także przeładowaniem informacjami. Strona domowa popularnej, ogólnodostępnej bazy biomedycznej PubMed regularnie podaje ogólną liczbę publikacji zawartych w systemie – dziś jest to ponad 34 mln [2]. Wyłuskanie najistotniejszych prac z gąszczy publikacji staje więc wyzwaniem zarówno dla klinicystów, jak i dla bibliotekarzy.

Odkąd badacze zwrócili się w stronę przeglądów systematycznych (ang. *systematic reviews*) jako niezbędnego narzędzia porządkującego ogromną ilość raportowanych rezultatów badań, wielu z nich zaangażowało się w sam proces przeprowadzania przeglądów. Obecnie jest to popularny typ publikacji, którego metodologia obejmuje kompleksową identyfikację, analizę i ocenę wyników wszystkich badań dotyczących danego zagadnienia medycznego. Poprawne przeprowadzenie i skonstruowanie przeglądu systematycznego wymagają znajomości rygorystycznych

zasad odnoszących się do poszczególnych etapów pracy.

Pojawia się zatem pytanie o jakość: czy zachowywane są wysokie standardy i procedury metodologiczne? Przeprowadzone badania wykazały, że niestety nie [1, 3]. Podczas gdy większość instytucji naukowych zaangażowanych w rozwój *systematic reviews* rekomenduje włączenie bibliotekarzy (jako specjalistów od informacji) w ten proces, liczne przeglądy przeprowadzane są bez konsultacji z nimi, co wiąże się ze spadkiem jakości powstających publikacji [4].

Integralną część realizacji przeglądów systematycznych stanowi zgromadzenie publikacji naukowych adekwatnych do pytania badawczego, zidentyfikowanych na podstawie wyczerpującej, rzetelnie sformułowanej instrukcji wyszukiwania. W bibliotekach medycznych na świecie zadania związane z budowaniem kompleksowych strategii wyszukiwawczych dla biomedycznych baz danych realizowane są przez specjalistów informacji naukowej [3]. W wiodących światowych ośrodkach akademickich współpraca między naukowcami a bibliotekarzami medycznymi to zjawisko powszechne. Rola specjalistów informacji jest tu nieoceniona, zwłaszcza na pierwszych etapach współpracy. Jako eksperci w wyszukiwaniu i gromadzeniu literatury medycznej, bibliotekarze efektywnie posługują się narzędziami informacji naukowej i wspierają naukowców, oszczędzając ich czas.

Naszym zamierzeniem jest ugruntowanie podobnych działań w Polsce poprzez wykazanie korzyści płynących z wzajemnych relacji i wypracowanie dobrych praktyk. Dlatego też Centrum Informacyjno-Biblioteczne Uniwersytetu Medycznego (CIB UM) w Łodzi podjęło się opracowania projektu dotyczącego przygotowania narzędzia do udostępniania aktualnej wiedzy na temat przeglądów systematycznych. To unikatowe w skali kraju przedsięwzięcie zyskało akceptację Ministerstwa Edukacji i Nauki (MEiN).

Wyzwanie to podjęliśmy w ramach programu MEiN „Nauka dla Społeczeństwa”, mieszczącego się

w obszarze „Dokonałość naukowa” i dotyczącego nauk medycznych i nauk o zdrowiu. Okres realizacji przewidzieliśmy na dwa lata – do lipca 2024 r.

Zamierzamy przygotować stronę internetową zawierającą kompleksowe informacje o przeglądach systematycznych. Będzie to otwarty serwis informacyjny, dostępny dla każdego zainteresowanego tematem, opracowany w nowoczesnej formule i dostosowany do potrzeb odbiorców.

Projekt ma na celu zgromadzenie wybranych materiałów o przeglądach systematycznych i zamieszczenie ich w specjalnie utworzonym serwisie informacyjnym. Będzie to wirtualny punkt referencyjny zawierający kompendium wiedzy na temat *systematic reviews* tworzonych w dziedzinie medycyny i nauk pokrewnych. Prezentowane na stronie materiały będą przeznaczone dla użytkowników zaangażowanych w procesy badawcze i w publikowanie przeglądów systematycznych. Rozpowszechnienie materiałów informacyjno-edukacyjnych – zarówno wśród nauczycieli akademickich, studentów czy doktorantów, jak i wspomagających ich bibliotekarzy medycznych z całego kraju – pozwoli spopularyzować *systematic review* jako metodę opracowywania oryginalnych badań naukowych.

Strona będzie zawierać podstawowe i zaawansowane materiały odnoszące się do teorii i praktyki tworzenia przeglądów, dostępne w różnych formatach (m.in. dokumenty do pobrania, dokumenty audiowizualne oraz interaktywne). W serwisie pojawią się informacje o obowiązujących w nauce procedurach i uregulowaniach, a także o pozostałych typach przeglądów literatury należących do rodziny przeglądów systematycznych. Ponadto omówione zostaną zaawansowane metody i techniki wyszukiwania medycznej literatury naukowej, źródła, z których należy korzystać (w tym biomedyczne bazy danych), programy do zarządzania przeglądami systematycznymi czy metody dokumentowania procesu przeglądu systematycznego. Część edukacyjna obejmie materiały e-learningowe: filmy instruktażowe i linki do webinarów. Zaplanowana jest seria szkoleń dla użytkowników. W ramach projektu planujemy,

poza warsztatami prowadzonymi przez pracowników CIB, również szkolenia realizowane przez międzynarodowe autorytety w dziedzinie tworzenia przeglądów systematycznych – bibliotekarzy medycznych z wiodących uniwersytetów europejskich.

W światowych ośrodkach badawczych specjalści informacji zrobili już krok do przodu – podejmują się opracowywania i implementacji serwisów lub programów *systematic reviews* dla pracowników swoich instytucji. W akademickich bibliotekach medycznych w USA i Kanadzie, podobnie jak w zachodnioeuropejskich instytucjach naukowych, opracowuje się i wdraża programy usługowe dla pracowników naukowych i studentów, wspomagające autorów w całym procesie tworzenia *systematic reviews* [5]. W Polsce biblioteki naukowe nie oferują wspomnianych wyżej narzędzi. Jako pierwsze zmieni to, już za kilka miesięcy, Centrum Informacyjno-Biblioteczne UM w Łodzi.

REFERENCE LIST

1. Allen T. Medical librarians educational needs in LMIC: systematic review production as an indicator. *Journal of EAHIL*. 2016;12(4):17–9.
2. PubMed [Internet]. National Library of Medicine; [cited 29.11.2022.] Available from: <https://pubmed.ncbi.nlm.nih.gov/>
3. Spencer AJ, Eldredge JD. Roles for librarians in systematic reviews: a scoping review. *Journal of the Medical Library Association*. 2018;106(1):46–56. doi: 10.5195/jmla.2018.82
4. Rethlefsen ML, Farrell AM, Osterhaus Trzasko LC, Brigham TJ. Librarian co-authors correlated with higher quality reported search strategies in general internal medicine systematic reviews. *Journal of Clinical Epidemiology*. 2015;68(6):617–26. doi: 10.1016/j.jclinepi.2014.11.025
5. Systematic Reviews & Other Syntheses [Internet]. Queen's University Library; [cited 29.11.2022.] Available from: <https://guides.library.queensu.ca/knowledge-syntheses/librarian-support>

Witold Kozakiewicz

Information and Library Center, Medical Library of Łódź, Poland

Bogumiła Bruc

Information and Library Center, Medical Library of Łódź, Poland

Correspondence: bogumila.bruc@umed.lodz.pl

Selected aspects of authorship of biomedical publications. Literature review and own study

Wybrane aspekty autorstwa publikacji biomedycznych.
Przegląd literatury i badanie własne

Abstract

Medical Library Forum 2022;15(2):7-16

DOI: 10.34738/mlf.0070

The increasing complexity and multidisciplinary nature of scientific research make teamwork a necessity. Research teams are getting larger, which means that the number of authors reported in publications is also increasing. This generates debates in the scientific community about the meaning and recognition of authorship. This paper presents selected authorship issues that may not be known outside the medical and related sciences community.

University Library, Medical University of Warsaw, Poland
Correspondence to: krzysztof.wlodarczyk@wum.edu.pl

Streszczenie

Rosnąca złożoność i multidyscyplinarność badań naukowych sprawiają, że praca zespołowa staje się koniecznością. Zespoły badawcze są coraz większe, przez co rośnie też liczba autorów wykazywanych w publikacjach. Wywołuje to w środowisku naukowym dyskusje nad znaczeniem i uznawaniem autorstwa. Niniejsza praca przedstawia wybrane zagadnienia dotyczące autorstwa, które mogą nie być znane poza środowiskiem nauk medycznych i pokrewnych.

Keywords

authorship, authorship position, hyperauthorship, first author, corresponding author, last author, senior author, equal contribution, equal contributor, ICMJE, author credit, author responsibility, author inflation.

Monoauthored publications are increasingly giving way to multiauthored works [1, 2]. The number of authors shown in scientific papers is also increasing [3, 4]. In many disciplines, it is difficult to work effectively and publish independently [2]. For example, in biomedical sciences, teamwork is becoming a necessity and a standard [1, 5, 6], and the number of people in teams is increasing with the complexity and multidisciplinary nature of research [3, 7, 8]. As early as 1981, an article with 118 authors was reported [9], and in 1998, one could read papers with hundreds of authors, the results of multi-center clinical trials [10]. The average number of authors per original scientific paper published in prestigious medical journals has grown from 4.5 authors per paper in 1980 to 6.9 in 2000 [11]. Blaise Cronin proposed the term „hyperauthorship“ in 2001, referring to multiauthored scientific papers that have more than 100 authors [3, 6]. The imagination-stirring limits of 1,000 and 3,000 authors per publication were exceeded in 2004 and 2008, respectively. [9]. Much debate was generated in the scientific community by a 2015 paper in the physical sciences, which had more than 5,000 authors, and the list of individuals and institutions filled 24 pages of the article [12].

The phenomena described above lead to „authorship inflation“ [4, 13]. Authorship is the coin of the realm of the scientific world [14] and, like a coin, has two sides. One is credit for contributions to publications, which are a measure of the productivity of a researcher or scientific institution [3, 5,

14, 15]. Published papers document accomplishments, have a direct impact on a researcher's career, securing grants and institutional standing [1, 3, 5], resulting in a pressure to publish more papers (*publish or perish*) [8, 16–19]. The other side to the coin is the author's responsibility for the integrity of the scientific work done [5, 14, 15]. Determining work contributions and responsibilities seems easy for a self-administered study, but becomes complicated where there are more people involved [5, 7].

The growing number of authors has become one of the reasons for the scientific community's debate on the importance and recognition of authorship [4]. As Mario Biagioli noted, writing about authorship as a currency of the scientific world, „credit and responsibility are much harder to keep together under the category of authorship. This is not only because of a human tendency to try to maximize one's credit while minimizing one's responsibility, but also because common definitions of credit and responsibility do not always fit the reality of research practices. They create loopholes in which misconduct can breed or, alternatively, impose unrealistic demands on the practitioners“ [14]. The pressure to identify a scientist as an author despite insufficient contributions to the paper can lead to an ethical problem known as honorary authorship [20]. The opposite phenomenon is also a problem: ghost authorship. i.e. an omission among authors of a person who has made a significant contribution to the publication [20].

In a desire to accommodate the growing number of authors in scientific articles and to counter unethical practices, institutions and journal editors are developing recommendations to clarify the role, involvement and responsibility of each author [1, 20]. Among other things, the creators of the guidelines try to answer the question of who should be considered an author [1]? Some of the widely accepted recommendations are published by a working group of medical journal editors that functions under the name of the International Committee of Medical Journal Editors (ICMJE) [7]. The ICMJE reviews the best ethical standards related to the publication of research results and other materials in medical journals. The recommendations developed by the ICMJE are intended to support authors, editors and others involved in the publishing process in publishing sound scientific articles [21, 22]. The committee is made up of editors of renowned journals, including „Nature Medicine“ (Journal Impact Factor, JIF: 87,241¹), „New England Journal of Medicine“ (JIF: 176,079) and „The Lancet“ (JIF: 202,731) [21]. As of 30 September 2022, more than 7,400 journal editors declare that they use the ICMJE guidelines [23].

AUTHOR

The ICMJE recommendations point to four criteria for recognition of authorship: „(1) substantial contributions to the conception or design of the work; or the acquisition, analysis, or interpretation of data for the work; (2) drafting the work or revising it critically for important intellectual content; (3) final approval of the version to be published; (4) agreement to be accountable for all aspects of the work in ensuring that questions related to the accuracy or integrity of any part of the work are appropriately investigated and resolved“ [24]. The ICMJE recommends that all persons recognized as authors meet the indicated criteria and that any person meeting the indicated criteria be recognized as an author [24].

At the same time, the ICMJE emphasizes the collective responsibility of the authors of a work for determining who meets the above criteria for authorship and who does not. In case of disagreement, the parties concerned should request the institution where the research was conducted—not the editorial board of the journal to which the paper has been or is to be submitted—to investigate the matter [24]. The ICMJE

Article | Open Access | Published: 21 September 2022

The Anglo-Saxon migration and the formation of the early English gene pool

Joscha Gretzinger, Duncan Sayer , Pierre Justeau, Eveline Altena, Maria Pala, Katharina Dulias, Ceiridwen J. Edwards, Susanne Jodoin, Laura Lacher, Susanna Sabin, Åshild J. Vågene, Wolfgang Haak, S. Sunna Ebenesersdóttir, Kristjan H. S. Moore, Rita Radzeviciute, Kara Schmidt, Selina Brace, Martina Abenhus Bager, Nick Patterson, Luka Papac, Nasreen Broomandkhoshbacht, Kimberly Callan, Éadaoin Harney, Lora Iliev, Ann Marie Lawson, Megan Michel, Kristin Stewardson, Fatma Zalzal, Nadin Rohland, Stefanie Kappelhoff-Beckmann, Frank Both, Daniel Winger, Daniel Neumann, Lars Saalow, Stefan Krabath, Sophie Beckett, Melanie Van Twest, Neil Faulkner, Chris Read, Tabatha Barton, Joanna Caruth, John Hines, Ben Krause-Kyora, Ursula Warnke, Verena J. Schuenemann, Ian Barnes, Hanna Dahlström, Jane Jark Clausen, Andrew Richardson, Elizabeth Popescu, Natasha Dodwell, Stuart Ladd, Tom Phillips, Richard Mortimer, Faye Sayer, Diana Swales, Allison Stewart, Dominic Powlesland, Robert Kenyon, Lilian Ladle, Christina Peek, Silke Grefen-Peters, Paola Ponce, Robin Daniels, Cecily Spall, Jennifer Woolcock, Andy M. Jones, Amy V. Roberts, Robert Symmons, Anoooshka C. Rawden, Alan Cooper, Kirsten I. Bos, Tom Booth, Hannes Schroeder, Mark G. Thomas, Agnar Helgason, Martin B. Richards, David Reich, Johannes Krause & Stephan Schiffels

— Show fewer authors

Nature 610, 112–119 (2022) | Cite this article

46k Accesses | 695 Altmetric | Metrics

Fig. 1. A contemporary paper with a large number of authors (80), published in the journal „Nature“ (DOI: 10.1038/s41586-022-05247-2)

¹ JIF index values based on the „Journal Citation Reports 2021“.

also recommends that members of the research team jointly agree on the order in which they will be listed as authors [24].

ORDER OF AUTHORS

The order of authors is determined according to the custom of the scientific field [25]. The solution adopted in biomedical sciences is to list authors according to the size of their contribution to the paper, from the largest to the smallest [5, 26]. The positions of first and last author are seen as crucial [13, 26, 27]. A corresponding author is also distinguished [25–27].

The first author is usually the person who made the greatest contribution to the work [26, 28–31]. Designating the author as first is important to the researcher for a number of reasons. It indicates who played the key role in getting the job done, which is important in career development² [7, 29, 31]. In addition, some groundbreaking research is commonly called by the name of the first author [31], which makes the scientist more recognizable, and raises his reputation. Name recognition is also affected by certain citation styles³ used in scientific publications, indicating the name of the first author and the year of publication of the cited work [30, 32].

The position of the last author is described in the literature as traditionally reserved for a senior member or principal/leader of a research team [1, 5, 31, 33]. The object of recognition here is not the size of the contribution to the work, but the research leadership [5]. Thus, the last author can be seen as an experienced leader and mentor [26] and his responsibility for the study as the greatest [26]. Regardless of the size of the contribution, the senior author should meet the criteria for authorship [33], otherwise there may be a problem of honorary authorship [20]. It is also worth bearing in mind that the practice of reserving the last author position for mentors is not the rule, and that the last place may mean, according to the order, the smallest contribution to the study [26].

A corresponding author is a person who takes responsibility for communicating with the journal's

Letter | Published: 13 August 2018

Automated deep-neural-network surveillance of cranial images for acute neurologic events

Joseph J. Titano, Marcus Badgeley, Javin Schefflein, Margaret Pain, Andres Su, Michael Cai, Nathaniel Swinburne, John Zech, Jun Kim, Joshua Bederson, J. Mocco, Burton Drayer, Joseph Lehar, Samuel Cho, Anthony Costa & Eric K. Oermann ✉

Nature Medicine 24, 1337–1341 (2018) | [Cite this article](#)

12k Accesses | 227 Citations | 320 Altmetric | [Metrics](#)

Fig. 2. A corresponding author marked with an envelope icon (DOI: 10.1038/s41591-018-0147-y)

Author information

These authors contributed equally: Joseph J. Titano, Marcus Badgeley.

Fig. 3. Determination of equivalent contribution to the paper (DOI: 10.1038/s41591-018-0147-y)

editors during the publishing process and for meeting the formal requirements for publication in a given journal. He answers questions from the editor and reviewers, and undertakes to answer questions from the scientific community after the paper is published [24]. The function of a corresponding author can also be identified with the position of the leader of a research team, similar to that of a senior author [25].

EQUIVALENT AUTHORSHIP

There is a growing number of journals—especially medical journals [34, 35]—where authors can declare that two or more people have contributed equally to a study [20, 34, 35]. This solution makes it possible to identify more than one person in the attractive position of the first author of a paper [34, 36]. In that case, the publication has equivalent/equal first authors. While this is the most common course of action in the case of the first authorship [35], equivalent/equal last authorship is also assigned sometimes [35]. The designation of the last, i.e., senior, author is particularly important in multicenter and multidisciplinary studies in which multiple teams of investigators collaborate, resulting in multiple leaders or mentors [35].

The growing popularity of marking equal contribution is accompanied by debates in the medical

scientific community [34, 35]. The solution is viewed favorably, as it ensures that credit for contributions to a publication can be fairly assigned [27], something that would not otherwise be possible due to the practice of positioning authors according to the scale of their contributions. In contrast, opponents of the designation of equivalent authors question the possibility of weighing the contributions of two or more people, which seems to be a prerequisite for contributions to be considered truly equal [36, 37]. A publication⁴ with six equivalent first authors was controversial [36]. Some journals limit the demonstrable number of equivalent authors or do not allow such an arrangement at all [35].

Of particular interest to the scientific information community may be the problem of the visibility of equivalent authors [27, 38]. Journals mark the equivalent contribution to the paper with various special marks next to the authors' names, or alternatively place a corresponding notation in the footnotes or at the end of the article [34, 36]. The designations are therefore not standardized [27, 34].

Citing papers that have equivalent first authors is problematic [35]. The inability to mark equivalent contributions with the citation style required by journal editors, the lack of appropriate solutions in bibliography managers, and the use of different methods by editors to mark equivalent contributions lead to a problem described as discrimination against the second equal author [35].

The PubMed database, managed by the National Library of Medicine (NLM), has been using the equivalent authorship designation since 2017; the condition is that the publisher provide the

² Many Polish medical universities require a submission of a certain number of works in which the candidate is the first author in their promotion proceedings (e.g., for the position of assistant professor) or in proceeding for the postdoctoral habilitation degree. The Medical University of Warsaw can be used as an example here (see <https://radydyscyplin.wum.edu.pl>, state as of 17 November 2022).

³ Styles based on the Harvard system.

⁴ DOI: 10.1111/tpj.12676.

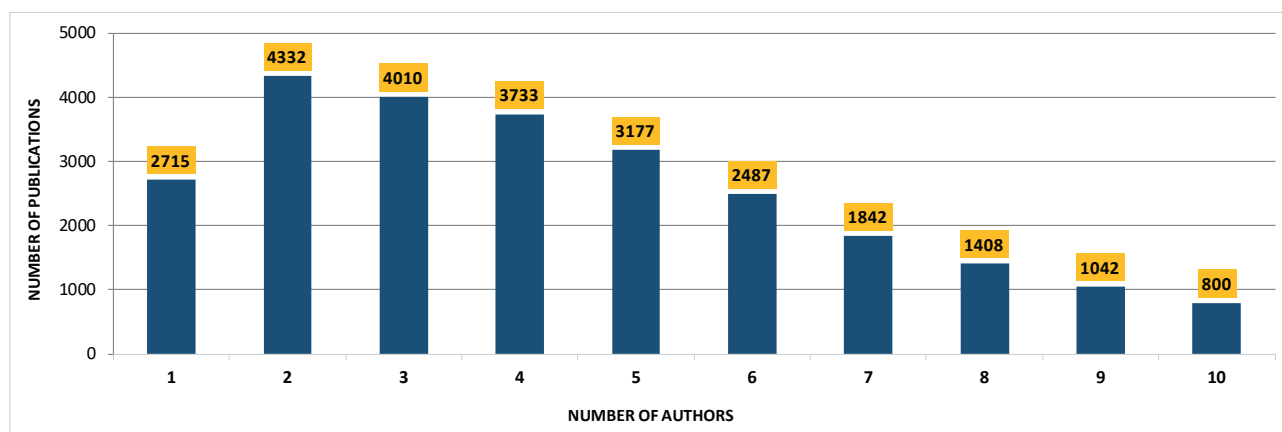

Chart 1. Number of authors in analyzed scientific publications – range from 1 to 10 authors

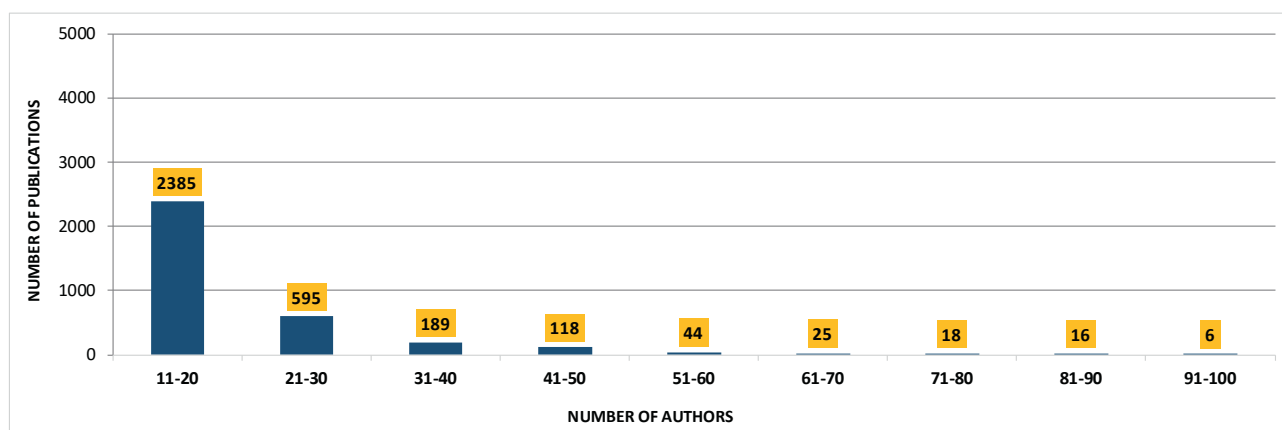

Chart 2. Number of authors in analyzed scientific publications – range from 11 to 100 authors

data [39]. However, PubMed does not make it possible to include this designation as part of a search query [40], as verified by the author of this paper (as of 18 November 2022). Verifying whether popular scientific databases index equivalent authors would make an interesting study.

* * *

On the basis of the WUM.Publikacje system operating at the Medical University of Warsaw (WUM), which registers the scientific achievements of university employees, it is possible to examine: (1) the proportion of monoauctored, multiauctored and hyperauctored works (i.e., those with more than 100 authors); (2) the degree of overlap between the functions of the first and the last author and the role of the corresponding author; (3) the scale of application of the solution of listing equivalent contributions to the work relative to the first author.

SUBJECT OF STUDY

The study examined **28,995** scientific articles collected in the database of publications by WUM

employees, which were published in 2009–2021 (state as of 20 September 2022). The range of data corresponds to the three periods of the ministerial evaluation of scientific units: 2009–2012, 2013–2016 and 2017–2021, so it can be assumed to be as complete as possible. The total number of the authors of the publications under study is **195,735**.

Papers indexed as original, case studies, reviews, meta-analyses, systematic reviews, and papers of the above types published as letters to the editor were considered scientific articles.

ANALYSIS AND DISCUSSION OF RESULTS

The multiauctored character of publications in biomedical and related sciences mentioned in the introduction is illustrated in Figures 1 and 2. They show the distribution of the number of authors per article (ranging from 1 to 100 authors) in the body of work under study.

Monoauctored works account for 9.3% of the body of work under study. Multiauctored articles prevail, with the largest number of articles

having two authors: 14.9% of the body of work under discussion. More than half of the body of work under study are works with 2 to 4 authors: 52.5% of the total. Hyperauctored works (53 articles) make up an insignificant part of the body of work under study (0.18%).

In the body of multiauctored publications under study, **24,080** authors distinguished as corresponding authors were identified. It seems reasonable to exclude monoauctored publications, in which the listing of roles does not make sense, and the possible distinction of the corresponding author is only technical (providing a contact address), from this part of the study. It is also worth noting that some publications designated more than one corresponding author (1838 papers). There were also multiauctored publications in which a corresponding author was not designated at all (3241 papers).

The role of the corresponding author overlaps with that of the first author in 60.5% of cases, and with that of the last author in 22.2% of cases. After accounting for the equivalent first and last authors, the percentage of overlap between the roles of the corresponding and first author rises to

Table 1. The number of corresponding authors in a specific position in relation to the number of authors in the publication (the range includes works having from 2 to 10 authors)

NUMBER OF AUTHORS IN PUBLICATION	POSITION OF THE CORRESPONDING AUTHOR									
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1	-									
2	2467	990								
3	2210	489	694							
4	2142	431	162	636						
5	1850	398	124	90	521					
6	1388	322	83	44	75	438				
7	974	252	66	44	31	57	380			
8	745	180	46	24	15	21	55	304		
9	543	114	45	11	7	8	6	26	268	
10	429	87	27	15	2	11	3	10	34	192

Table 2. Number of publications with a designated equivalent first author in the body of work under study – by year

YEAR	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
NUMBER OF WORKS	3	-	4	5	5	2	10	12	37	68	75	107	171

60.9%, and of the corresponding and last author rises to 22.3%. The roles of equivalent first author and corresponding author overlap in 0.3% of papers, while the roles of equivalent last author and correspondent author overlap in 0.1% of cases.

To recapitulate: although in more than half of the multiauthored publications under study the role of the first author and the corresponding author is played by the same team member, the above-mentioned two functions must not be identified with each other. One in five corresponding authors is the last author at the same time.

There are 499 publications in the body of work under study, in which equivalent first authors are designated. Based on the data presented in Table 2, it can be noted that 171 papers (34.2%) with an equivalent first author were published in 2021. A systematic increase in the popularity of the practice of listing equivalent authors' contributions to the publication is evident.

CONCLUSIONS

The growing number of authors in publications has prompted the scientific community to ask questions about the nature of authorship. „After all, how many people can wield one pen?” ask Drummond Rennie and Annette Flanagan [15]. Due to the complexity of the topic, the answer to the question of the nature of authorship must be multi-faceted. Reviewing various recommendations for editors and authors (not just by the ICMJE), one can see

a paradigm shift. Authorship no longer seems to be equated with wielding a pen, but with a significant intellectual contribution and responsibility. A natural consequence is a discussion of the measurability of contributions and the extent of responsibility.

The perception of the first author, corresponding and senior author positions as crucial is firmly established in the biomedical science community. This is not the case with the practice of authors declaring equivalent contributions to the work. While there is no shortage of criticism of this solution, it has become a reality, as demonstrated in the literature cited and in our own study. It seems important, therefore, that scientific information tools, such as scientific databases, adequately label the equivalent input and enable processing information concerning it.

Publikacje monoautorskie coraz częściej ustępują miejsca pracom wieloautorskim [1, 2]. Rośnie także liczba autorów wykazywanych w pracach naukowych [3, 4]. W wielu dyscyplinach trudno jest efektywnie pracować i publikować samodzielnie [2]. Między innymi w naukach biomedycznych praca zespołowa staje się koniecznością i standardem [1, 5, 6], a liczba osób w zespołach wzrasta wraz ze stopniem złożoności i multidyscyplinarności badań [3, 7, 8]. Już w 1981 r. odnotowano artykuł ze 118 autorami [9], a w 1998 r. można było przeczytać prace mające wieluset autorów, będące wynikami wielośrodkowych badań klinicznych [10]. Średnia liczba

autorów przypadających na oryginalną pracę naukową publikowaną w prestiżowych czasopiśmie medycznych urosła z poziomu 4,5 autora na pracę w roku 1980 do 6,9 w 2000 [11]. Blaise Cronin zaproponował w 2001 r. termin „hiperautorstwo” (*hyper-authorship*), odnoszący się do wieloautorskich prac naukowych, które mają ponad 100 autorów [3, 6]. Działające na wyobraźnię granice 1000 i 3000 autorów w jednej publikacji zostały przekroczone odpowiednio w 2004 i 2008 r. [9]. Wiele dyskusji w środowisku naukowym wywołała praca z zakresu nauk fizycznych z roku 2015 – liczyła ponad 5000 autorów, a lista osób oraz instytucji wypełniła 24 strony artykułu [12].

Opisane wyżej zjawiska prowadzą do „inflacji autorstwa” [4, 13]. Autorstwo jest walutą świata nauki [14] i, podobnie jak moneta, ma dwie strony. Jedną to uznanie za wkład w powstawanie publikacji, które są miarą produktywności badacza czy instytucji naukowej [3, 5, 14, 15]. Ogłaszane prace dokumentują osiągnięcia, mają bezpośredni wpływ na karierę naukowca, uzyskiwanie grantów i pozycję instytucji [1, 3, 5] – co skutkuje presją, aby publikować kolejne prace (*publish or perish*) [8, 16–19]. Drugą stroną monety jest odpowiedzialność autora za rzetelność wykonanej pracy naukowej [5, 14, 15]. Określenie wkładu pracy i zakresu odpowiedzialności wydaje się łatwe w przypadku samodzielnie przeprowadzonego badania, ale staje się skomplikowane, gdy osób zaangażowanych w badanie jest więcej [5, 7].

Rosnąca liczba autorów stała się jedną z przyczyn dyskusji środowiska naukowego o znaczeniu i uznawaniu

Article | Open Access | Published: 21 September 2022

The Anglo-Saxon migration and the formation of the early English gene pool

Joscha Gretzinger, Duncan Sayer , Pierre Justeau, Eveline Altena, Maria Pala, Katharina Dulias, Ceiridwen J. Edwards, Susanne Jodoin, Laura Lacher, Susanna Sabin, Åshild J. Vågane, Wolfgang Haak, S. Sunna Ebenesersdóttir, Kristjan H. S. Moore, Rita Radzeviciute, Kara Schmidt, Selina Brace, Martina Abenhus Bager, Nick Patterson, Luka Papac, Nasreen Broomandkhoshbacht, Kimberly Callan, Éadaoin Harney, Lora Iliev, Ann Marie Lawson, Megan Michel, Kristin Stewardson, Fatma Zalzal, Nadin Rohland, Stefanie Kappelhoff-Beckmann, Frank Both, Daniel Winger, Daniel Neumann, Lars Saalow, Stefan Krabath, Sophie Beckett, Melanie Van Twest, Neil Faulkner, Chris Read, Tabatha Barton, Joanna Caruth, John Hines, Ben Krause-Kyora, Ursula Warnke, Verena J. Schuenemann, Ian Barnes, Hanna Dahlström, Jane Jark Clausen, Andrew Richardson, Elizabeth Popescu, Natasha Dodwell, Stuart Ladd, Tom Phillips, Richard Mortimer, Faye Sayer, Diana Swales, Allison Stewart, Dominic Powlesland, Robert Kenyon, Lilian Ladle, Christina Peek, Silke Grefen-Peters, Paola Ponce, Robin Daniels, Cecily Spall, Jennifer Woolcock, Andy M. Jones, Amy V. Roberts, Robert Symmons, Anoshka C. Rawden, Alan Cooper, Kirsten I. Bos, Tom Booth, Hannes Schroeder, Mark G. Thomas, Agnar Helgason, Martin B. Richards, David Reich, Johannes Krause & Stephan Schiffels

— Show fewer authors

Nature 610, 112–119 (2022) | Cite this article

46k Accesses | 695 Altmetric | Metrics

II. 1. Współczesna praca z dużą liczbą autorów (80), opublikowana w czasopiśmie „Nature” (DOI: 10.1038/s41586-022-05247-2)

autorstwa [4]. Jak zauważył Mario Biagioli – pisząc o autorstwie jako walucie świata nauki – „uznanie za wkład i odpowiedzialność są znacznie trudniejsze do równoczesnego utrzymania w kategorii autorstwa. Dzieje się tak nie tylko z powodu ludzkiej tendencji do maksymalizacji swojego wkładu przy jednoczesnym minimalizowaniu swojej odpowiedzialności, ale także dlatego, że powszechne definicje wkładu i odpowiedzialności nie zawsze pasują do rzeczywistości praktyk badawczych. Tworzą one luki, w których mogą się rozmnazać niewłaściwe zachowania lub, alternatywnie, nakładają na praktyków nierealistyczne wymagania” [14] (tłumaczenie własne). Presja, by wskazać naukowca jako autora – pomimo niewystarczającego wkładu w powstanie pracy – może prowadzić do problemu etycznego określanego jako *honorary authorship*, czyli honorowe autorstwo [20]. Problemem jest także zjawisko odwrotne: *ghost authorship*, autor widmo – pominięcie wśród autorów osoby, która wniosła istotny wkład w powstanie publikacji [20].

Pragnąc dostosować się do rosnącej liczby autorów w artykułach naukowych oraz przeciwdziałać nieetycznym praktykom, instytucje i redakcje czasopism opracowują rekomendacje, które mają na celu wyjaśnienie roli, zaangażowania i odpowiedzialności każdego autora [1, 20]. Twórcy wytycznych starają się m.in. udzielić odpowiedzi na pytanie: kogo należy uznać za autora [1]? Jedne z szeroko akceptowanych rekomendacji publikowane są przez grupę roboczą redaktorów czasopism

medycznych, która funkcjonuje pod nazwą International Committee of Medical Journal Editors (ICMJE) [7]. ICMJE dokonuje przeglądu najlepszych standardów etycznych związanych z publikowaniem wyników badań oraz innych materiałów w czasopismach medycznych. Opracowywane przez ICMJE rekomendacje mają wspierać autorów, redaktorów i inne osoby zaangażowane w proces wydawniczy w publikowaniu rzetelnych artykułów naukowych [21, 22]. Komitet tworzą redaktorzy renomowanych czasopism, m.in. „Nature Medicine” (*Journal Impact Factor*, JIF: 87,241¹), „New England Journal of Medicine” (JIF: 176,079) czy „The Lancet” (JIF: 202,731) [21]. Stosowanie wytycznych ICMJE deklaruje – według stanu na dzień 30.09.2022 r. – ponad 7400 redakcji czasopism [23].

AUTOR

Rekomendacje ICMJE wskazują na cztery kryteria uznania autorstwa: „(1) substantial contributions to the conception or design of the work; or the acquisition, analysis, or interpretation of data for the work; (2) drafting the work

or revising it critically for important intellectual content; (3) final approval of the version to be published; (4) agreement to be accountable for all aspects of the work in ensuring that questions related to the accuracy or integrity of any part of the work are appropriately investigated and resolved” [24].

Uznana za autora może zatem zostać osoba, która wniosła znaczący wkład w pracę, wzięła udział w przygotowaniu manuskryptu i zatwierdziła jego ostateczną wersję do publikacji oraz deklaruje odpowiedzialność za wszystkie aspekty pracy. ICMJE rekomenduje, aby wszystkie osoby uznane za autorów spełniały wskazane kryteria i aby każda osoba spełniająca wskazane kryteria została uznana za autora [24].

Jednocześnie ICMJE podkreśla kolektywną odpowiedzialność autorów pracy za ustalenie, kto spełnia powyższe kryteria autorstwa, a kto nie. W przypadku braku porozumienia zainteresowani powinni zwrócić się do instytucji, w której prowadzono badania – nie zaś do redakcji czasopisma, do której praca została lub ma zostać zgłoszona – z prośbą o zbadanie sprawy [24]. ICMJE rekomenduje także, aby członkowie zespołu badawczego wspólnie ustalili, w jakiej kolejności zostaną wymienieni jako autorzy [24].

KOLEJNOŚĆ AUTORÓW

Kolejność autorów określa się zgodnie ze zwyczajem panującym w danej dziedzinie naukowej [25]. Rozwiązaniem przyjętym w naukach biomedycznych jest wymienianie autorów według wielkości ich wkładu w pracę – od największego do najmniejszego [5, 26]. Pozycje pierwszego i ostatniego autora postrzegane są jako kluczowe [13, 26, 27]. Wyróżnia się również autora korespondencyjnego [25–27].

Pierwszym autorem zostaje zazwyczaj osoba, która wniosła największy wkład w pracę [26, 28–31]. Oznaczenie autora jako pierwszego jest dla badacza istotne z wielu powodów. Wskazuje, kto odegrał kluczową rolę w wykonaniu pracy, co ma znaczenie w rozwoju kariery zawodowej² [7, 29, 31]. Ponadto niektóre przełomowe badania są nazywane potocznie nazwiskiem pierwszego autora [31],

¹ Wartości wskaźnika JIF na podstawie „Journal Citation Reports 2021”.

² Wiele polskich uczelni medycznych w postępowaniach awansowych (np. na stanowisko adiunkta) czy do nadania stopnia doktora habilitowanego wymaga wykazania określonej liczby prac, w których kandydat jest pierwszym autorem. Jako przykład może tu posłużyć Warszawski Uniwersytet Medyczny (zob. <https://radydyscyplin.wum.edu.pl>, stan na 17.11.2022 r.).

co sprawia, że naukowiec staje się bardziej rozpoznawalny, i podnosi jego reputację. Na rozpoznawalność nazwiska wpływają także niektóre style przypisów³ stosowane w publikacjach naukowych – wskazujące nazwisko pierwszego autora i rok publikacji cytowanej pracy [30, 32].

Pozycję ostatniego autora opisuje się w literaturze jako tradycyjnie zarezerwowaną dla starszego członka lub kierownika/lidera zespołu badawczego [1, 5, 31, 33]. Przedmiotem uznania nie jest tu wielkość wkładu w pracę, ale kierownictwo badawcze [5]. Ostatni autor może być postrzegany jako doświadczony przywódca i mentor [26], a jego odpowiedzialność za badanie – jako największa [26]. Bez względu na wielkość wkładu starszy autor powinien spełniać kryteria autorstwa [33], w przeciwnym razie może pojawić się problem autorstwa honorowego [20]. Warto też mieć na uwadze, że praktyka rezerwowania pozycji ostatniego autora dla mentorów nie jest regułą i ostatnie miejsce może oznaczać – zgodnie z kolejnością – najmniejszy wkład w badanie [26].

Autor korespondencyjny to osoba, która bierze na siebie odpowiedzialność za komunikację z redakcją czasopisma podczas procesu wydawniczego i za spełnienie wymogów formalnych związanych z publikacją w danym tytule. Odpowiada na pytania redaktora i recenzentów, zobowiązuje się także do odpowiadania na pytania środowiska naukowego po opublikowaniu pracy [24]. Funkcja autora korespondencyjnego może być również utożsamiana z pozycją lidera zespołu badawczego – podobnie jak w przypadku starszego autora [25].

RÓWNOWAŻNI AUTORZY

Rośnie liczba czasopism – szczególnie medycznych [34, 35] – w których autorzy mogą zadeklarować, że dwie lub więcej osób miało równy wkład w badanie [20, 34, 35]. Rozwiązanie to pozwala wskazać więcej niż jedną osobę na atrakcyjnej pozycji pierwszego autora pracy [34, 36]. Publikacja ma wówczas równoważnych/równorzędnych pierwszych autorów. Choć w przypadku pierwszego autora jest to najpowszechniejsze [35], oznaczane bywa także równoważne/równorzędne ostatnie autorstwo [35]. Oznaczenie ostatniego – czyli starszego – autora ma szczególne znaczenie w badaniach wielośrodkowych i multidyscyplinarnych, w których współpracują

ze sobą liczne zespoły badaczy, wskutek czego jest wielu kierowników czy mentorów [35].

Rosnącej popularności wskazywania równoważnego wkładu towarzyszą dyskusje w medycznym środowisku naukowym [34, 35]. Rozwiązanie to postrzegane jest w pozytywnym świetle, ponieważ zapewnia możliwość sprawiedliwego przypisania uznania za wkład w publikację [27] – co inaczej nie byłoby możliwe ze względu na praktykę pozycjonowania autorów zgodnie z wielkością wkładu. Z kolei przeciwnicy oznaczania równoważnych autorów kwestionują możliwość zważenia wkładu dwóch lub więcej osób, co wydaje się warunkiem niezbędnym, aby można było wkład uznać za prawdziwie równy [36, 37]. Kontrowersje wzbudziła publikacja⁴ z sześcioma równoważnymi pierwszymi autorami [36]. Niektóre czasopisma ograniczają możliwość wykazania liczb równoważnych autorów lub w ogóle nie pozwalają na stosowanie takiego rozwiązania [35].

Szczególnie interesującym tematem dla środowiska związanego z informacją naukową może być problem widoczności równoważnych autorów [27, 38]. Czasopisma oznaczają równoważny wkład w pracę za pomocą różnych specjalnych znaków obok nazwisk autorów, alternatywnie umieszczają odpowiedni zapis w przypisach dolnych lub na końcu artykułu [34, 36]. Oznaczenia nie są więc ustandaryzowane [27, 34].

Problematyczne jest cytowanie prac, które mają równoważnych pierwszych autorów [35]. Brak możliwości oznaczenia równoważnego wkładu w pracę za pomocą stylu cytowań wymaganego przez redakcję czasopisma, brak odpowiednich rozwiązań w menedżerach bibliografii oraz stosowanie przez redakcje odmiennych sposobów

oznaczania równoważnego wkładu prowadzą do problemu określanego jako dyskryminacja drugiego równego autora [35].

Zarządzana przez National Library of Medicine (NLM) baza PubMed stosuje oznaczenie równoważnego autorstwa od 2017 r.; warunkiem jest dostarczenie danych przez wydawcę [39]. Jednakże PubMed nie zapewnia możliwości uwzględnienia tego oznaczenia jako elementu zapytania wyszukiwawczego [40] – co zostało sprawdzone przez autora niniejszej pracy (stan na dzień 18.11.2022 r.). Ciekawym przedmiotem badania byłoby sprawdzenie, czy popularne naukowe bazy danych indeksują równoważnych autorów.

* * *

Na podstawie działającego na Warszawskim Uniwersytecie Medycznym (WUM) systemu WUM. Publikacje – rejestrującego dorobek naukowy pracowników uczelni – możliwe jest zbadanie: (1) proporcji między pracami monoautorskimi, wieloautorskimi i hiperautorskimi (czyli takimi, w których liczba autorów przekracza 100); (2) stopnia pokrywania się funkcji pierwszego i ostatniego autora z rolą autora korespondencyjnego; (3) skali stosowania rozwiązania polegającego na wyszczególnianiu równoważnego wkładu w pracę względem pierwszego autora.

PRZEDMIOT BADANIA

Badaniu poddano 28 995 artykułów naukowych zgromadzonych w bazie dorobku publikacyjnego pracowników WUM, które ukazały się w latach 2009–2021 (stan na dzień 20.09.2022 r.). Zakres danych odpowiada trzem okresom ministerialnej

Letter | Published: 13 August 2018

Automated deep-neural-network surveillance of cranial images for acute neurologic events

Joseph J. Titano, Marcus Badgeley, Javin Schefflein, Margaret Pain, Andres Su, Michael Cai, Nathaniel Swinburne, John Zech, Jun Kim, Joshua Bederson, J. Mocco, Burton Drayer, Joseph Lehar, Samuel Cho, Anthony Costa & Eric K. Oermann ✉

Nature Medicine 24, 1337–1341 (2018) | [Cite this article](#)

12k Accesses | 227 Citations | 320 Altmetric | [Metrics](#)

II. 2. Autor korespondencyjny oznaczony za pomocą ikony koperty (DOI: 10.1038/s41591-018-0147-y)

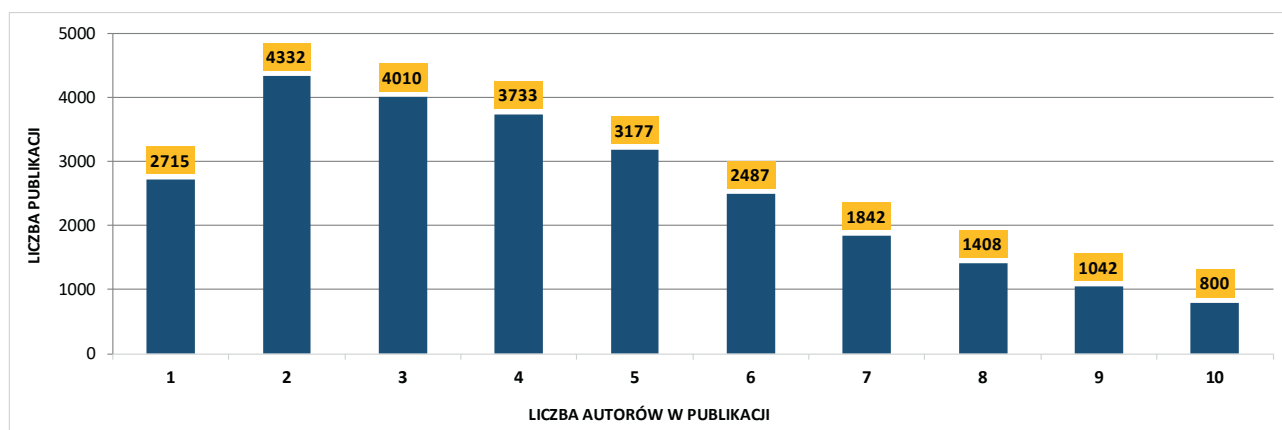
Author information

These authors contributed equally: Joseph J. Titano, Marcus Badgeley.

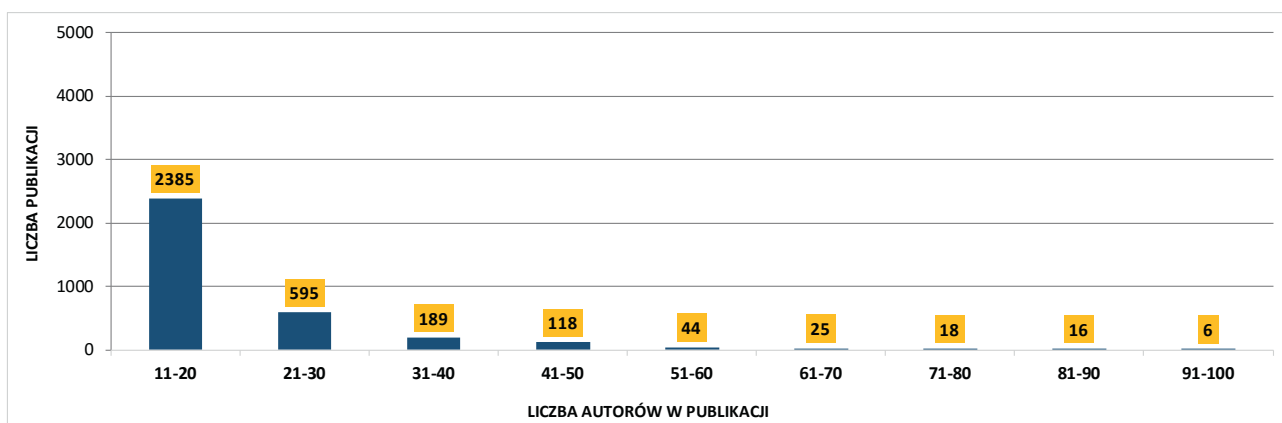
II. 3. Oznaczenie równoważnego wkładu w pracę (DOI: 10.1038/s41591-018-0147-y)

³ Style bazujące na systemie harwardzkim.

⁴ DOI: 10.1111/tj.12676.

Wykr. 1. Liczba autorów w analizowanych publikacjach naukowych – zakres od 1 do 10 autorów

Wykr. 2. Liczba autorów w analizowanych publikacjach naukowych – zakres od 11 do 100 autorów

oceny jednostek naukowych: 2009–2012, 2013–2016 i 2017–2021 – można więc przyjąć założenie, że jest możliwie kompletny. Łączna liczba autorów badanych publikacji wynosi **195 735**.

Za artykuły naukowe uznano prace indeksowane jako: oryginalne, kazuistyczne, przeglądowe, metaanalizy, przeglądy systematyczne oraz prace powyższych rodzajów opublikowane w postaci listów do redakcji.

ANALIZA I OMÓWIENIE WYNIKÓW

Wspomniana we wprowadzeniu wieloautorowość publikacji z zakresu nauk biomedycznych i pokrewnych

Tab. 1. Liczba autorów korespondencyjnych na określonej pozycji w odniesieniu do liczby autorów w publikacji (zakres obejmuje prace mające od 2 do 10 autorów)

POZYCJA AUTORA KORESPONDENCYJNEGO										
LICZBA AUTORÓW W PUBLIKACJI	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1	-									
2	2467	990								
3	2210	489	694							
4	2142	431	162	636						
5	1850	398	124	90	521					
6	1388	322	83	44	75	438				
7	974	252	66	44	31	57	380			
8	745	180	46	24	15	21	55	304		
9	543	114	45	11	7	8	6	26	268	
10	429	87	27	15	2	11	3	10	34	192

Tab. 2. Liczba publikacji z oznaczonym równoważnym pierwszym autorem w badanym zbiorze prac – w podziale na lata

ROK	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
LICZBA PRAC	3	-	4	5	5	2	10	12	37	68	75	107	171

została zobrazowana na wykresach 1 i 2. Przedstawiają one rozkład liczby autorów przypadających na artykuł (w zakresie od 1 do 100 autorów) w badanym zbiorze.

Prace monoautorskie stanowią 9,3% zbioru. Dominują artykuły wieloautorskie, z których najwięcej ma dwóch autorów – 14,9% zbioru. Ponad połowa badanego zbioru to prace mające od 2 do 4 autorów – 52,5% zbioru. Prace hiperautorskie (53 artykuły) są nieznaczoną częścią zbioru (0,18%).

W badanym zbiorze publikacji wieloautorskich zidentyfikowano 24 080 autorów wyróżnionych jako korespondencyjni. Zasadne wydaje się wyłączenie z tej części badania publikacji monoautorskich, w których wyszczególnianie ról nie ma sensu, a ewentualne wyróżnienie autora korespondencyjnego ma charakter wyłącznie techniczny (podanie adresu do kontaktu). Warto też zauważyć, że w niektórych publikacjach wskazano więcej niż jednego autora korespondencyjnego (1838 prac). Odnotowano także publikacje wieloautorskie, w których autor korespondencyjny nie został wskazany w ogóle (3241 prac).

Funkcja autora korespondencyjnego pokrywa się z rolą pierwszego autora w 60,5% przypadków, a z rolą ostatniego – w 22,2%. Po uwzględnieniu równoważnych pierwszych i ostatnich odsetek pokrywania się ról autora korespondencyjnego i pierwszego rośnie do 60,9%, a korespondencyjnego i ostatniego – do 22,3%. Role równoważnego pierwszego autora i autora korespondencyjnego pokrywają się w 0,3% prac, z kolei role równoważnego ostatniego autora i autora korespondencyjnego – w 0,1%.

Reasumując: chociaż w ponad połowie badanych publikacji wieloautorskich rolę autora pierwszego i autora korespondencyjnego odgrywa ten sam członek zespołu, nie można obu powyższych funkcji utożsamiać. Co piąty autor korespondencyjny jest jednocześnie ostatnim autorem.

W badanym zbiorze prac znajduje się 499 publikacji, w których oznaczono równoważnych pierwszych autorów. Na podstawie danych przedstawionych w tab. 2 można zauważyć, że 171 prac (34,2%) z równoważnym pierwszym autorem zostało opublikowanych w 2021 r. Widoczny jest systematyczny wzrost popularności praktyki wyszczególniania równoważnego wkładu autorów w powstanie publikacji.

PODSUMOWANIE

Rosnąca liczba autorów w publikacjach skłania środowisko naukowe do zadawania pytań o naturę

autorstwa. „W końcu jak wiele osób może trzymać jedno pióro?” – pytają Drummond Rennie i Annette Flanagan [15]. Ze względu na złożoność tematu odpowiedź na pytanie o naturę autorstwa musi być wielowątkowa. Przeglądając różne rekomendacje dla redaktorów i autorów (nie tylko ICMJE), można zauważyć zmianę paradygmatu. Autorstwo nie wydaje się już utożsamiane z trzymaniem pióra, ale ze znaczącym wkładem intelektualnym i odpowiedzialnością. Naturalną konsekwencją stanowi dyskusja o mierzalności wkładu oraz zakresie odpowiedzialności.

Postrzeganie pozycji autora pierwszego, korespondencyjnego i starszego jako kluczowych jest w środowisku nauk biomedycznych mocno ugruntowane. Inaczej jest w przypadku praktyki deklarowania przez autorów równoważnego wkładu w pracę. Chociaż nie brakuje głosów krytycznych wobec tego rozwiązania, stało się ono faktem – jak wykazano w przytoczonej literaturze i badaniu własnym. Istotne wydaje się zatem, aby narzędzia informacji naukowej, takie jak naukowe bazy danych, odpowiednio oznaczały wkład równoważny i umożliwiały przetwarzanie informacji o nim.

REFERENCE LIST

- Shaffer E. Too many authors spoil the credit. *Canadian Journal of Gastroenterology & Hepatology*. 2014;28(11):605. doi: 10.1155/2014/381676
- Greene M. The demise of the lone author. *Nature*. 2007;450(7173):1165. doi: 10.1038/4501165a
- Kharasch ED, Avram MJ, Bateman BT, Clark JD, Culley DJ, Davidson AJ, Houle TT, Jiang Y, Levy JH, London MJ, Sleight JW, Vutsits L. Authorship and Publication Matters: Credit and Credibility. *Anesthesiology*. 2021;135(1):1–8. doi: 10.1097/aln.0000000000003830
- Tilak G, Prasad V, Jena AB. Authorship Inflation in Medical Publications. *Inquiry*. 2015;52. doi: 10.1177/0046958015598311
- Smith E, Williams-Jones B. Authorship and responsibility in health sciences research: a review of procedures for fairly allocating authorship in multi-author studies. *Science and Engineering Ethics*. 2012;18(2):199–212. doi: 10.1007/s11948-011-9263-5
- Cronin B. Hyperauthorship: A postmodern perversion or evidence of a structural shift in scholarly communication practices? *Journal of the American Society for Information Science and Technology*. 2001;52(7):558–69. doi: 10.1002/asi.1097
- Claxton LD. Scientific authorship. Part 2. History, recurring issues, practices, and guidelines. *Mutation Research*. 2005;589(1):31–45. doi: 10.1016/j.mrrev.2004.07.002
- Halperin EC. Publish or perish—and bankrupt the medical library while we're at it. *Academic Medicine*. 1999;74(5):470–2
- King C. Multiauthor Papers: Onward and Upward [Internet]. Clarivate; [cited 30.09.2022.] Available from: http://archive.sciencewatch.com/newsletter/2012/201207/multiauthor_papers/
- Biagioli M. LIFE SCIENCES FORUM The Instability of Authorship: Credit and Responsibility in Contemporary Biomedicine. *The FASEB Journal*. 1998;12(1):3–16. doi: 10.1096/psb2fasebj.12.1.3
- Weeks WB, Wallace AE, Kimberly BCS. Changes in authorship patterns in prestigious US medical journals. *Social Science & Medicine*. 2004;59(9):1949–54. doi: 10.1016/j.socscimed.2004.02.029
- Castelvecchi D. Physics paper sets record with more than 5,000 authors. *Nature*. 2015. doi: 10.1038/nature.2015.17567
- Wren JD, Kozak KZ, Johnson KR, Deakyne SJ, Schilling LM, Dellavalle RP. The write position. A survey of perceived contributions to papers based on byline position and number of authors. *EMBO Reports*. 2007;8(11):988–91. doi: 10.1038/sj.embor.7401095
- Biagioli MC, J. Derish, P. Gruber, M. Rennie, D. Horton, R. CSE Task Force on Authorship [Internet]. Council of Science Editors; [cited 30.09.2022.] Available from: <https://www.councilscienceeditors.org/resource-library/editorial-policies/cse-policies/retreat-and-task-force-papers/authorship-task-force/cse-task-force-on-authorship/>
- Rennie D, Flanagan A. Authorship! Authorship!: Guests, Ghosts, Grafters, and the Two-Sided Coin. *JAMA*. 1994;271(6):469–71. doi: 10.1001/jama.1994.03510300075043
- Clapham P. Publish or Perish. *BioScience*. 2005;55(5):390–1. doi: 10.1641/0006-3568(2005)055[0390:Pop]2.0.Co;2
- Guraya SY, Norman RI, Khoshhal KI, Guraya SS, Forgione A. Publish or Perish mantra in the medical field: A systematic review of the reasons, consequences and remedies. *Pakistan Journal of Medical Sciences*. 2016;32(6):1562–7. doi: 10.12669/pjms.326.10490
- Abbott A. Stress, anxiety, harassment: huge survey reveals pressures of scientists' working lives. *Nature*. 2020;577(7791):460–1. doi: 10.1038/d41586-020-00101-9
- Boulbes DR, Costello T, Baggerly K, Fan F, Wang R, Bhattacharya R, Ye X, Ellis LM.

- A Survey on Data Reproducibility and the Effect of Publication Process on the Ethical Reporting of Laboratory Research. *Clinical Cancer Research*. 2018;24(14):3447–55. doi: 10.1158/1078-0432.Ccr-18-0227
20. Resnik DB, Tyler AM, Black JR, Kissling G. Authorship policies of scientific journals. *Journal of Medical Ethics*. 2016;42(3):199–202. doi: 10.1136/medethics-2015-103171
 21. About ICMJE [Internet]. ICMJE; [cited 30.09.2022.] Available from: <https://www.icmje.org/about-icmje/>
 22. Purpose of the Recommendations [Internet]. ICMJE; [cited 30.09.2022.] Available from: <https://www.icmje.org/recommendations/browse/about-the-recommendations/purpose-of-the-recommendations.html>
 23. Journals stating that they follow the ICMJE Recommendations [Internet]. ICMJE; [cited 30.09.2022.] Available from: <https://www.icmje.org/journals-following-the-icmje-recommendations/>
 24. Defining the Role of Authors and Contributors [Internet]. ICMJE; [cited 30.09.2022.] Available from: <https://www.icmje.org/recommendations/browse/roles-and-responsibilities/defining-the-role-of-authors-and-contributors.html>
 25. Liu XZ, Fang H. Scientific group leaders' authorship preferences: an empirical investigation. *Scientometrics*. 2014;98(2):909–25. doi: 10.1007/s11192-013-1083-8
 26. Burrows S, Moore M. Trends in Authorship Order in Biomedical Research Publications. *Journal of Electronic Resources in Medical Libraries*. 2011;8(2):155–68. doi: 10.1080/15424065.2011.576613
 27. Conte ML, Maat SL, Omary MB. Increased co-first authorships in biomedical and clinical publications: a call for recognition. *The FASEB Journal*. 2013;27(10):3902–4. doi: 10.1096/fj.13-235630
 28. Kempers RD. Ethical issues in biomedical publications. *Fertility and Sterility*. 2002;77(5):883–8. doi: 10.1016/S0015-0282(02)03076-5
 29. Baerlocher MO, Newton M, Gautam T, Tomlinson G, Detsky AS. The meaning of author order in medical research. *Journal of Investigative Medicine*. 2007;55(4):174–80. doi: 10.2310/6650.2007.06044
 30. Frandsen TF, Nicolaisen J. What is in a name? Credit assignment practices in different disciplines. *Journal of Informetrics*. 2010;4(4):608–17. doi: 10.1016/j.joi.2010.06.010
 31. Riesenber D, Lundberg GD. The Order of Authorship: Who's on First? *JAMA*. 1990;264(14):1857. doi: 10.1001/jama.1990.03450140079039
 32. Van Praag CM, Van Praag BMS. The Benefits of Being Economics Professor A (rather than Z). *Economica*. 2008;75(300):782–96. doi: 10.1111/j.1468-0335.2007.00653.x
 33. Bhattacharya S. Authorship issue explained. *Indian Journal of Plastic Surgery*. 2010;43(2):233–4. doi: 10.4103/0970-0358.73482
 34. Hosseini M, Bruton SV. A qualitative study of Equal Co-First Authorship. *Accountability in Research*. 2020;27(8):496–520. doi: 10.1080/08989621.2020.1776122
 35. Hosseini M. Equal Co-authorship Practices: Review and Recommendations. *Science and Engineering Ethics*. 2020;26(3):1133–48. doi: 10.1007/s11948-020-00183-8
 36. Agoramoorthy G. Multiple First Authors as Equal Contributors: Is It Ethical? *Science and Engineering Ethics*. 2017;23(2):625–7. doi: 10.1007/s11948-016-9794-x
 37. Moustafa K. Contributorships Are Not 'Weighable' to be Equal. *Trends in Biochemical Sciences*. 2016;41(5):389–90. doi: 10.1016/j.tibs.2016.03.001
 38. Cappell MS. Equal authorship for equal authors: personal experience as an equal author in twenty peer-reviewed medical publications during the last three years. *Journal of the Medical Library Association*. 2016;104(4):363–4. doi: 10.3163/1536-5050.104.4.022
 39. Davidson M. Equal Contribution for Authors in PubMed. *NLM Technical Bulletin*. 2017;(418):e5.
 40. Lapidow A, Scudder P. Shared first authorship. *Journal of the Medical Library Association*. 2019;107(4):618–20. doi: 10.5195/jmla.2019.700

Krzysztof Włodarczyk

University Library, Medical University of Warsaw, Poland
 Correspondence: krzysztof.wlodarczyk@wum.edu.pl
 ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-2951-3120>

Justyna Trawińska

Literature and medicine. A Book Discussion Club at a medical university

Literatura i medycyna.
Dyskusyjny Klub Książki na uczelni medycznej

Medical Library Forum 2022;15(2):17-25

DOI: 10.34738/mlf.0063

Main Library, Medical University of Gdańsk, Poland

Correspondence to: justyna.trawinska@gumed.edu.pl

PROFESSIONAL ARTICLE

Abstract

One of the primary functions of a library is to promote reading. This is what every library, regardless of its type and nature, does on a daily basis – by lending books and providing a place for quiet reading. In addition to these elementary forms of book promotion, many libraries undertake additional activities by organising various events and reading initiatives, such as meetings with authors, literary competitions or book fairs. Another way of encouraging regular contact with literature is through book discussion clubs, which are becoming increasingly popular. They are transforming libraries from mere lending facilities into places that actively promote committed, reflective reading and create bonds based on shared interests. But they also fulfil another very important function: they serve to foster dialogue between people. This article demonstrates the uniqueness of a book discussion club based in a university library, and more specifically, a medical university library. The theoretical part considers the value of group reading, and the practical part describes the activities of the Book Discussion Club of the MUG Main Library.

Streszczenie:

Jednym z podstawowych zadań biblioteki jest wspieranie czytelnictwa. Każda biblioteka, niezależnie od swojej specyfiki, tym właśnie zajmuje się na co dzień – przez wypożyczanie książek i udostępnianie miejsca do spokojnej lektury. Oprócz tych elementarnych form popularyzowania książki wiele bibliotek podejmuje dodatkową działalność, organizując różnorodne wydarzenia i inicjatywy czytelnicze: spotkania autorskie, konkursy literackie czy targi książki. Inną formą zaproszenia do regularnego kontaktu z literaturą są coraz prężniej działające dyskusyjne kluby książki. Dzięki nim biblioteki ze zwykłych wypożyczalni stają się miejscami aktywnego wspierania zaangażowanego, refleksyjnego czytania i tworzenia więzi

opartej na wspólnych zainteresowaniach oraz spełniając bardzo ważną funkcję: służą rozwijaniu dialogu z drugim człowiekiem. Niniejszy artykuł pokazuje, na czym polega wyjątkowość dyskusyjnego klubu książki w bibliotece uniwersyteckiej, a konkretniej – w bibliotece działającej na uczelni medycznej. W części teoretycznej rozważono wartość czytania w dialogu, a w części praktycznej opisano działalność Dyskusyjnego Klubu Książki Biblioteki Głównej GUMed.

Keywords:

reading groups, reading promotion, Book Discussion Club, Main Library of the Medical University of Gdańsk

This is an open access article under the CC BY-NC-ND license.

In order to encourage the generally reluctant Polish society¹ to read, portals and cultural institutions usually list the benefits of reading: reading enhances knowledge, improves memory and concentration, develops analytical skills, shapes values and social attitudes; moreover, it makes us more empathetic, sensitive, open and understanding, and, having a calming and soothing effect, is a good form of relaxation.

Wouldn't we like our doctors to have comprehensive knowledge and excellent memory? To be attentive, analytical, empathetic, sensitive and understanding? And also relaxed (after all, no one works effectively while living under permanent stress)?

Much has already been said about the benefits of reading. So my voice would hardly be heard in the polyphony of voices of authorities and institutions far more influential. Besides, my reflections are addressed, after all, to librarians, who do not need to be convinced that reading for pleasure or reading non-specialist literature – that is, literature which does not directly serve to improve the competence (knowledge) of the reader as an employee – has many advantages and also much appeal. Librarians are well aware of this. Doctors and medical students also know this, for the most part. At medical universities, reading is a thing; our readers may not devour non-medical literature, but most of them do, more or less often, read philosophy books, historical and popular novels, detective stories, non-fiction, and sometimes even drama or poetry².

So I am not – as you might be inclined to think – going to write about the benefits of reading. My article addresses another, related issue that receives far less attention. After all, the act of reading a book is nothing more than absorbing the plot, and formulating some vague ideas about

the text. This is just the beginning, the first step. Perhaps fundamental, but not the only one and not the most important. After that, some thought should be given to the text that has been read.

And that is the second step that receives far less attention. The ability to read something is a fairly common skill. But the art of finding meaning and offering an interpretation is much less practised. In my opinion, we can only say that we have read something once we have formed some interpretation. The Polish phenomenologist, renowned philosopher, theoretician of art and literature Roman Ingarden distinguishes between passive and active reading. In his work entitled *Formy poznawania dzieła literackiego* [The Cognition of the Literary Work of Art], he explains that “the mere synthetic process of understanding the sense of the arrangement of sentences occurring in a literary work, together with the peripheral grasping of the character qualities of words and linguistic-sounding creations of a higher order, does not yet exhaust that complex process which we call ‘cognition’ of a literary work” [2 p. 172]. By cognition Ingarden understands the sense that is formed after we have read (and thought through) a work of art. The philosopher believes that this

cognition can only be achieved through active reading, co-creating the work of art, consciously producing the meaning³ that what we have read holds for us. The understanding of a text is born out of a peculiar encounter – one could even risk using the word ‘dialogue’ – between the experiencing subject (the reader) and the object, i.e. the work of art (which in our case is literature). Ingarden calls the recipient of art “a co-creator of the work to a certain degree” [2 p. 174], reasoning that without his/her active participation in complementing the content presented in the work, it is difficult to speak of a real understanding. In other words, mere perception (e.g. imaginative representation of the objects or characters described in a work) is not sufficient for the cognition of a work. The work, according to Ingarden, is fixed in its appearance, it has a closed structure, created by the author. The reader, on the other hand, must, as the philosopher points out, make an effort and bring this fixed, closed structure to life, activate it by supplementing any underspecified areas and proposing interpretations⁴:

Here, we must be co-discoverers of specific qualities together with the author, who has created in his work all the conditions for their

¹ According to the most recent report by the National Library on the state of readership in Poland, although the level of readership remains low (42%), it is the highest in the last six years. For the purposes of this study, and particularly the second part, it should also be noted that Polish readers kept reading books even in the challenging and distressing time of the pandemic. The authors of the report note that “there has been a slight increase in the use of certain forms of digitally available content”, including e-books [1 p. 10].

² My conclusion is based on the frequency of borrowing books from non-specialist collections of the Main Library of the Medical University of Gdańsk.

³ I see no need to distinguish between the terms ‘sense’ and ‘meaning’ in this paper, as is customary in literary studies or philosophy, so I take the liberty of using both terms synonymously.

⁴ It is worth noting here that the word ‘interpretation’ is constructed from the prefix ‘inter-’ (between), the stem ‘pret’ (to understand, to cognise) and the suffix ‘-tion’, added to nouns indicating action or activity. The etymology of the word itself therefore indicates a certain relationality (interdependence) that is aimed at active, dynamic cognition.

discovery and thus encapsulated them in his work, but who cannot show them to us in any other way than through a medium and with the utmost effort and congeniality on the part of the reader. Many, very many readers are unable to make this effort at all, they read, but do not seem to have the capacity to hear that which is the essence of the work as a work of art. Such readers are only familiar with a cold and lifeless skeleton of a literary work, they are dealing with something that does not yet have a definite uniformity or an individual character [2 p. 180].

As Ingarden argues, a characteristic feature of art is its ability to evoke an aesthetic experience, that is, an experience in which we are brought into a particular state of emotion, not through direct external stimuli (such as shock, fear, sympathy), but through an indirect medium – a work of art (in our case: literature). Let us emphasise that this emotion is not equivalent with liking, but represents a specific emotional impulse – which can be positive (amusement, delight, joy) or negative (revulsion, shock, indignation) – stimulating intellectual reflection. Reflection, which, by dictionary definition, is “an act of consciousness that, when performed, makes one aware of its occurrence” [3]. Thus, reflection, arising from our encounter or dialogue (let us stress that as much as the text ‘wants’ to tell us something, we also ‘bring the text to life’ through our reactions, interpretations and concretisations), is similar to feedback. As a result of a certain impulse generated by reading, through the intellectual and emotional work performed within a specific framework – which is a literary text – we ultimately receive (or can receive) a message concerning our own actions. It is a kind of attempt to understand what happens to me and why, as I read, explore a narrative or interact with a poem. Do I feel anger? Do I sympathise with the characters? Am I disappointed by their attitude? Am I moved by the story? If so, why? In short, the aesthetic experience (feeling some kind of emotion or being moved by the text) encourages me to construct an interpretation that relates not only to the situation found in the text I have read, but also to my reaction to the attitudes or problems presented.

There are many methods of deepening our contemplation of a text. Some people write private or public reviews of the books they have read, others take notes of their thoughts in the margins of the

text, write them down in a diary, a blog or on social media. These are all forms of what we could refer to as solitary reflection. Reflection, as argued by the ancient founding fathers of Western thought, whose tradition is carried on today by, for example, psychoanalysis, should also be practised with others – in dialogue. Confronting my thoughts has two fundamental benefits. Firstly, it protects me from the trap of egocentric reassertion of already established views. Secondly, it motivates me to structure my thoughts and arguments – to create an interpretation that I should be able to present to my dialogue partner in a comprehensible and convincing manner. What is more, the other party may have a completely different interpretation, which they should also formulate in a logical and convincing way, so that I can understand why someone finds *Harry Potter* a masterpiece and someone else a literary dud. Similar disputes can be held over Cervantes – why *Don Quixote* amuses some and irritates others; Steinbeck – whether *Of Mice and Men* promotes euthanasia or not; Mayakovsky – whether he was a brilliant avant-gardist or a blind ideologue. In fact, when we think about it, these discussions do not only revolve around literary plots, but they also concern our approaches to social, professional, political and intimate matters. As pathetic as this may sound – these are discussions about the core values that guide our lives.

Whether the other party converts me to their perspective is really a secondary issue. After all, I do not have to accept my opponent’s arguments about Cervantes’ sense of humour or Mayakovsky’s artistic devices, but I can become aware of completely different approaches to the issues described or the style of the authors, arguments that I may not have thought of before because I differ from my interlocutor in terms of social position, age, gender, background, experience or expectations. The mere possibility of being able to compare our visions is already valuable.

Reading, for the most part, is an activity done in solitude. Moreover, in our individualistic culture we tend to promote solitary rather than collective endeavours. In his famous publication *The Risk Society*, Ulrich Beck, a German sociologist, argues that both the education system and the labour market force us to deal with challenges and problems on our own. The individual – whether a student or an employee – should be resourceful and independent in his or her thinking and execution

of assigned tasks [4]. This is why it is still the individual projects and successes that are considered more prestigious (in terms of recognition, respect, but also remuneration) rather than the outcomes of teamwork (and here, too, the leader is most often in the spotlight). As a result of these pressures from the education system and the labour market, we fail to appreciate the value that comes from learning together or working with others.

But after all, reflecting on a text we have read does not necessarily have to be a solitary activity. Here let me combine the two ideas mentioned above: active, reflective reading and dialogue. It was already noted by David Hume that, although science (contemporary to him; this tendency is even stronger today) seems to prefer a structured, written discourse – a presentation of arguments, theses or proofs – dialogue has many advantages that we often forget. Firstly, according to the British philosopher, it makes us more involved in the process of cognition than passive reading or listening to an expert would. Secondly, dialogue is – if I may put it this way – more flexible, allowing new threads, new points of view to be brought up. Finally, as Hume points out, dialogue is a more effective method of addressing intricate problems than ‘one-sided’ forms of communication. There are certain challenges and dilemmas that do not (and indeed should not) require an unequivocal position or unanimity among the participants in the discussion:

On the other hand, any philosophical problem, confusing and unclear to the extent that human reason cannot take a firm stand on it, if we are to deal with it at all, would seem to naturally bring us into a mode of dialogue and conversation. Rational people are allowed to differ in their views on matters where nothing can be reasonably determined. Opposing beliefs, even if they do not lead to any conclusion, provide enjoyable entertainment. And if the subject is interesting and engaging, a book brings us, as it were, into company and thus unites the two greatest and purest pleasures of human life: learning and social life [5 p. 4].

One of the proposed forms of active reading through dialogue [i.e. through (*diá*) word, thought, reason (*logos*)], with its cognitive and social aspects, is the book discussion club.

The Book Discussion Club (Dyskusyjny Klub Książki, DKK) of the MUG Main Library⁵ was launched on 17 February 2021. What is important, it was established as a student initiative. A fifth-year medical student approached our library with a request to

⁵ The Book Discussion Club at our library is not – yet – part of the programme coordinated by the Book Institute. The idea of organising reading meetings came up spontaneously and at first there were fears that we would not be able to attract a sufficiently large group of regular participants. Moreover, at present we do not meet

help her organise reading group meetings. Out of the many arguments for setting up the club, two seemed the most relevant. The first of these – perhaps the most obvious, though in my view often unjustly neglected – was to create a space for people to share their reading interests. The library decided that it should become involved in finding such a space for students and staff interested in literature. This was made more difficult by restrictions, as at the time, under the sanitary regime in place, libraries were not allowed to organise on-site meetings. The second reason for taking up the idea of organising reading group meetings should also be mentioned. The pandemic, as pointed out by Slavoj Žižek, has reorganised the way we work and study, but it has also changed our ways of building and maintaining social contacts. “(...) viral epidemics will affect our most basic interactions with other people and objects around us” [6], argues the Slovenian sociologist and philosopher. The inability to meet with friends on a regular basis, closed theatres, museums, sports and shopping centres have made us long for spending time together (as a community). Restrictions and limitations have made it significantly more difficult to make new friends, build relationships, gain new experiences, develop interests and opinions – and this is also an indispensable part of studying, just like classes and exams.

So we – the library, the student and her friends – started organising virtual meetings. The initiative was very well received, with more than 40 people taking part in the first online discussion (participants were both students and MUG staff). In 2021, a total of 14 meetings (8 online and 6 on-site), were organised in the library⁶.

The texts we choose are very diverse. At the first two meetings, we discussed *Of Mice and Men* by John Steinbeck and *The Life Before Us* by Romain Gary (Émile Ajar). The reading was suggested by the student initiator of the Book Discussion Club, who justified her choice as follows:

I chose Steinbeck's novel *Of Mice and Men* for our first meeting because this short book touches on a number of social and existential issues, inviting us to reflect on compassion, empathy and loneliness. It introduces a plethora of characters who struggle with loneliness and seek the closeness of another human being, but for various reasons fail in their attempts. Steinbeck confronts the reader with primitive yet highly humanistic values, making us realise that we need other people to survive. At the heart of the book is the relationship

between a man struggling with autism spectrum disorder and his carer. Their fraught friendship can inspire reflections on compassion and support. I think such books are worth discussing at the Medical University of Gdansk, which educates future doctors.

The next book I chose was *The Life Before Us*. Built on a number of antitheses, this novel shows the absurdity of the adult world from the perspective of a child. It is a good contribution to a discussion about respecting human dignity, and it makes us reflect on what is of value to ourselves – life or maybe its quality. I chose this book because it tells a tale of loss and passing. I personally believe that life itself is a story of loss, and as medical professionals we are all the more confronted (as cliché as it may sound) with the fragility of human life. Discussing such difficult topics makes them a bit more manageable⁷.

Then, in March, our texts were chosen to reflect current holidays: we celebrated Women's Day with Virginia Woolf's essays and World Poetry Day with the participants' favourite poets. We wanted to join in the celebrations, which could not be held in the usual way due to the pandemic. The next two books were chosen as a result of a vote by the Club members, and so we discussed Milan Kundera's *The Unbearable Lightness of Being* at the beginning of April and *Hotel Silence* by Auður Ava Ólafsdóttir at the end of the month.

In May, as part of the 2021 Libraries Week, celebrated under the slogan 'You will find me in the library', we organised our first author event. The guest speaker was Barbara Piórkowska, author of the novel *Kraboszki*. The choice of reading was not accidental, as *Kraboszki* is the author's autobiographical account of her experience of fighting cancer. The novel is set at the Medical University of Gdańsk. One of its central themes is the strained healthcare system, whose shortcomings are a source of problems for patients and doctors alike. The meeting consisted of two parts:

a half-hour interview with the author conducted by a medical student (the recording is available on the MUG Library website), and a discussion with the audience. It was a very relevant and interesting session, as the library became a place for dialogue between the author-patient on the one hand and medical practitioners and future doctors on the other. More than 50 people took part in the discussion. Each side was invited to take the floor and present their point of view, doubts or even resentments. Doctors were given the opportunity to talk about their experiences and difficulties and, above all, the systemic challenges they face. We believe that each party felt listened to and understood. The author herself admits that this was the most moving author event she has attended:

I was impressed with the professional level of preparation, the meaningful discussions on the topics proposed in the book, and the great atmosphere of the meetings held within the framework of the Book Discussion Club at the Medical University of Gdańsk.

The idea of a free discussion on a literary work – especially in such an esteemed institution as a medical school – is, in my opinion, an excellent way of extending the university curriculum with natural, humanistic reflection on the medical profession and a variety of general issues relating to the contemporary world. Regular contact with art and artists representing a wide spectrum of viewpoints and perceptions different from those of the medical profession will have an excellent impact on students, enrich their education, help them create interdisciplinary and interdepartmental networks, encourage self-reflection and foster attentiveness⁸.

In June, the Club meeting was moderated by Małgorzata Tartas, PhD, from the Division of Quality of Life Research at MUG and was devoted to the book *Dom z dwiema wieżami* [The House with Two Towers] by Maciej Zaremba Bielawski. The

two requirements indicated in the Book Discussion Club guide prepared by the Book Institute. Firstly, we do not have a permanent facilitator (in our case, he/she emerges spontaneously during the discussion, which is often moderated the person who suggested a particular book). Secondly, the recommended number of club members is a maximum of 15 participants – and we often meet in a larger group. It was not our intention to usurp the right to a name that might indicate our affiliation with the programme. We may be able to join it in the future.

⁶ The first face-to-face meeting took place on 21 June 2021, when libraries could already host all sorts of events.

⁷ Gabriela Hryniewicz (personal communication, 10 September 2021).

⁸ Barbara Piórkowska (personal communication, 13 September 2021).

participation of faculty staff in non-curricular activities provides an opportunity to get to know the lecturer not only from the academic (research or professional) side, but also as a person with passions unrelated to medicine. We ended the academic year with a discussion around Henry James' gothic novel *The Turn of the Screw*. The following summer break meetings were dedicated to female writers: Yōko Ogawa (*The Housekeeper and the Professor*) in July and the 2020 Booker Prize winners Bernardine Evaristo (*Girl, Woman, Other*) in August and Margaret Atwood (*Testaments*) in September. Also in September, the second author event organised by the Book Discussion Club took place, devoted to the book *O chirurgii inaczej* [On Surgery Differently] by Paweł Kabata, MD, PhD, a general and oncologic surgeon and teacher at our university. In November, as part of the celebrations of the Year of Stanisław Lem, under the motto "MUG reads Lem", we hosted a discussion on the novel *Hospital of Transfiguration*. Lem was himself a medical doctor by profession, and the main character of his novel was a newly graduated doctor who takes up a job at a psychiatric hospital.

In my opinion, the Club meetings perform the important role of complementary, extra-curricular communication and empathy classes. During the meetings, we learn to articulate thoughts and feelings. These are not, however, mere rhetorical exercises. I believe that we can treat these meetings as a kind of bibliotherapy sessions, meant as a method of coping with problems or challenges (anxiety, stress, sadness) through reflective (dialogic) reading. Speaking, as proven by psychoanalysis, helps us cope with intellectual and emotional burdens. Whereas, art (treated somewhat instrumentally in this context) can be used as a tool for discovering both external and internal reality. In the process of working together to interpret the book, our disorganised thoughts and feelings are integrated, consolidated and, as a result, understood. In her book *Biblioterapia i bajkoterapia* [Bibliotherapy and Fairytale Therapy], Maria Molicka points out that external narratives, such as literature, "foster the building of personal resources: self-awareness and knowledge, including intra- and interpersonal skills, e.g. assertiveness, empathy, negotiation,

communication and mediation skills, coping strategies used to manage specific situations" [7 p. 128]. Viewed in this way, reading can not only promote (self-)cognition, i.e. facilitate the readers' understanding of his or her own behaviour and emotions, but also help them build a better (more understanding) relationship with others. We feel that by welcoming and hosting the Book Discussion Club meetings, the library becomes a partner for the university and responds to the actual needs of students and teaching staff. This is our way of becoming involved in the (self-)education of students. We do not have ready-made formulas nor do we prescribe medication, but we simply try to meet and talk to help 'treat' excessive stress and anxiety, loneliness or a sense of alienation. For me, as a librarian, the Book Discussion Club is an opportunity not only to pursue my passion, which is literature, but also to meet new people and new types of sensitivity, as well as to discover completely different, sometimes surprising and unexpected, readings. Meeting participants sometimes bring up topics which I had not considered before.

I also believe that the Club is a small but important step towards overcoming the harmful stereotype of librarians as people who, like the infamous librarian from the *Harry Potter* series, are unfriendly, aloof and do nothing but obstruct readers' access to books and shush them if they behave too loudly in the reading room. I am convinced that the Book Discussion Club makes an important contribution to changing the perception of the library – from a place where people go when they need to learn something, to a space where they can meet, talk, exchange ideas and, really importantly, relax and unwind (especially as medical students and professionals are particularly affected by stress). Furthermore, our (librarians') participation in the meetings demonstrates that we are not just some anonymous, dull clerks, but people with interests, thoughts and opinions, who are well-read and open to dialogue. This is important for building not only the image of our profession (which is still underestimated and often ridiculed and belittled), but also our own self-esteem.

Aby zachęcić polskie społeczeństwo, niechętnie sięgające po książkę¹, do czytania, portale i instytucje kultury zazwyczaj wyliczają płynące z niego korzyści: czytanie rozbudowuje wiedzę, doskonali pamięć, poprawia koncentrację, rozwija umiejętności analityczne, kształtuje wartości i postawy społeczne; co więcej, sprawia, że stajemy się bardziej empatyczni, wrażliwi, otwarci i wyrozumiali; ponadto jest formą odprężenia – wycisza i uspokaja.

Czyż nie chcielibyśmy mieć lekarzy o wszechstronnej wiedzy, z doskonałą pamięcią, uważnych, analitycznych, empatycznych, wrażliwych i wyrozumiałych? A także zrelaksowanych (bo przecież nikt nie pracuje efektywnie, żyjąc w permanentnym stresie)?

O korzyściach z czytania powiedziano już wiele. Mój głos byłby mało słyszalny w polifonii głosów autorytetów i instytucji znacznie bardziej wpływowych. Ponadto swoje rozważania kieruję przeciwko do bibliotekarek i bibliotekarzy, których nie trzeba przekonywać, że czytanie dla przyjemności lub czytanie literatury niespecjalistycznej – czyli takiej, która nie służy bezpośrednio poprawie kompetencji (wiedzy) czytelnika jako pracownika – ma wiele zalet i zarazem wiele uroku. Bibliotekarze to wiedzą. Wiedzą to również, w zdecydowanej większości, lekarze i studenci kierunków medycznych. Na uczelniach medycznych się czyta; być może nasi czytelnicy nie pochłaniają tomów literatury niemedycznej, ale większość z nich, raz częściej, raz rzadziej, sięga po książki filozoficzne, powieści historyczne i obyczajowe, kryminały, literaturę faktu, a czasem nawet po dramat czy poezję².

Dlatego nie o korzyściach wynikających z czytania – jak mogłoby się wydawać – będę pisać. Mój tekst dotyczy zagadnienia pokrewnego, któremu poświęca się zdecydowanie mniej uwagi. Otóż samo przeczytanie książki to tylko przyswojenie fabuły, łatwe i nierzadko mgliste sformułowanie idei wokół przeczytanego tekstu. To początek, krok pierwszy. Być może fundamentalny, ale nie jedyny i nie najważniejszy. Następnie należałoby o przeczytanym tekście trochę pomyśleć.

I temu drugiemu krokowi poświęca się zdecydowanie mniej uwagi. Umieć coś przeczytać to kompetencja raczej powszechna. Ale ułożyć z tego sens i zaproponować interpretację – to już sztuka znacznie rzadziej praktykowana. W moim przekonaniu powiedzieć, że coś się przeczytało, można dopiero wtedy, gdy ukonstytuuje się jakaś interpretacja. Polski fenomenolog, wybitny filozof, teoretyk sztuki i literatury Roman Ingarden rozróżnia bierne

¹ Ostatni raport Biblioteki Narodowej o stanie czytelnictwa w Polsce informuje, że choć poziom czytelnictwa pozostaje niski (42%), jest to najwyższy wynik od 6 lat. Co warto odnotować – na potrzeby niniejszej pracy, a zwłaszcza jej drugiej części – trudna, a nawet bolesna sytuacja pandemiczna nie zniechęciła czytających Polaków do sięgania po książki. Autorzy raportu zauważają, że „nieznacznie wzrosła intensywność niektórych sposobów korzystania z treści udostępnianych w formie cyfrowej”, m.in. e-booków [1 s. 10].

² Wniosek ten wysuwam na podstawie częstotliwości wypożyczania książek ze zbiorów niespecjalistycznych w Bibliotece Głównej Gdańskiego Uniwersytetu Medycznego.

i aktywne czytanie. W tekście zatytułowanym *Formy poznawania dzieła literackiego* wyjaśnia, że „samo rozumienie w syntetycznym procesie sensu układu zdań, występujących w dziele literackim, wraz z peryferycznym uchwytowaniem jakości postaciowych wyrazów i tworów językowo-brzmieniowych wyższego rzędu, nie wyczerpuje jeszcze tego złożonego procesu, który nazywamy »poznawaniem« dzieła literackiego” [2 s. 172]. Przez poznanie rozumie tutaj Ingarden sens, który ukonstytuuje się po naszym przeczytaniu (i przemysłeniu) dzieła sztuki. Owo poznanie – uważa filozof – może zostać osiągnięte jedynie w aktywnym czytaniu, czyli we współtworzeniu dzieła, świadomym wytwarzaniu znaczenia³, które ma dla mnie to, co przeczytałam. Rozumienie tekstu rodzi się ze swoistego spotkania – można nawet zaryzykować stwierdzenie, że z dialogu – przeżywającego podmiotu (czytelnik/czytelniczka) z przedmiotem, czyli dziełem sztuki (w naszym przypadku jest to literatura). Ingarden nazywa odbiorcę/odbiorczynię sztuki „do pewnego stopnia współtwórcą dzieła” [2 s. 174], uzasadniając, że bez jego/jej aktywnego uczestnictwa w uzupełnianiu treści przedstawionych w dziele trudno mówić o rzeczywistym rozumieniu. Innymi słowy, samo spostrzeżenie (np. wyobrażeniowe przedstawienie sobie obiektów czy postaci opisanych w dziele) nie wystarcza do ukonstytuowania się poznania dzieła. Dzieło według Ingardena jest stabilne w swoim wyglądzie, ma zamkniętą strukturę, stworzoną przez autora/autorkę. Czytelnik/czytelniczka zaś musi, jak podkreśla filozof, zdobyć się na wysiłek i tę stałą, zamkniętą strukturę zaktualizować, uaktywnić swoim uzupełnianiem miejsc niedookreślonych i proponowaniem interpretacji⁴:

Musimy tu być z autorem współodkrywcami swoistych jakości, z autorem, który stworzył w swem dziele wszystkie warunki ich odkrycia i przez to zaklął je w swoje dzieło, ale nie może jej nam inaczej pokazać, jak tylko na po średniej drodze i przy najwyższym wysiłku i kongenjalności czytelnika. Wielu, bardzo wielu czytelników na ten wysiłek się w ogóle nie może zdobyć, czyta, ale nie ma jakby organu, żeby wysłuchać w dziele to, co dopiero o jego istocie jako dzieła sztuki stanowi. To też czytelnicy tacy znają tylko pewien zimny i martwy szkielet dzieła literackiego, obcują z czymś, co jeszcze nie posiada ostatecznej jednolitości, ani indywidualnego oblicza [2 s. 180].

Cechą sztuki – twierdzi Ingarden – jest umiejętność wywoływania w nas przeżycia estetyczne, czyli doświadczenia, w którym nie poprzez bezpośrednie bodźce zewnętrzne (takie jak szkół,

strach, współczucie), ale pośrednie medium – dzieło sztuki (w naszym przypadku: literaturę) wprowadza nas w szczególny stan wzruszenia. Podkreślił, że wzruszenie to nie oznacza prostego podobania się, lecz swoisty impuls emocjonalny – który może być pozytywny (rozbawienie, zachwyt, radość) albo negatywny (wstręt, szok, oburzenie) – stymulujący do intelektualnej refleksji. Refleksji, która według definicji słownikowej jest „aktem świadomości stanowiącym o tym, że spełniając go, uprzytamniamy sobie jego zachodzenie” [3]. Refleksja więc, wynikająca z naszego spotkania czy dialogu (podkreślił, że zarówno tekst „chce” nam coś powiedzieć, ale i my „powołujemy tekst do życia” przez nasze reakcje, interpretacje i konkretyzacje), jest podobna do sprzężenia zwrotnego. Przez pewien impuls powstały z czytania, przez wykonaną pracę intelektualną i emocjonalną w pewnym układzie – jakim jest tekst literacki – ostatecznie otrzymujemy (lub też otrzymać możemy) wiadomość o własnym działaniu. Jest to swego rodzaju próba zrozumienia, co i dlaczego mi się przydarza, gdy czytam, odkrywam daną historię lub obcuję z wierszem. Czy czuję złość? Czy współczuję bohaterom? Czy jestem rozczarowana ich postawą? Czy wzrusza mnie ta historia? Jeśli tak, to dlaczego? Mówiąc krótko, przeżycie estetyczne (wzruszenie czy, lepiej, poruszenie tekstem) zachęca do konstruowania interpretacji, odnoszącej się nie tylko do sytuacji zastanej w przeczytanym tekście, ale także do mojej reakcji na przedstawione postawy czy problemy.

Metod zgłębiania namysłu nad tekstem jest wiele. Niektórzy redagują – prywatnie lub publicznie – recenzje przeczytanych książek, inni notują sobie myśli na marginesach tekstu, zapisują je w dzienniku, na blogu, w mediach społecznościowych. Są to formy, nazwijmy je umownie, refleksji samotniczej. Refleksję, o czym przekonują nas starożytni ojcowie założyciele myśli zachodniej, której tradycję kontynuuje współcześnie chociażby psychoanaliza, warto również praktykować z drugim człowiekiem – w dialogu. Konfrontacja moich myśli przynosi dwie podstawowe korzyści. Po pierwsze, chroni mnie przed pułapką egocentrycznego utwierdzania się w ugruntowanych już poglądach. Po drugie, zachęca do usystematyzowania

przemysłów i skonstruowania argumentacji – interpretacji, którą powinien przedstawić rozmówcy w sposób zrozumiały i przekonujący. Co więcej, druga strona dialogu może mieć całkowicie odmienną od mojej interpretację, którą także powinna sformułować logicznie i przekonująco, tak abym mogła zrozumieć, dlaczego komuś *Harry Potter* wydaje się arcydziełem, a komuś innemu – literackim gniotem. Podobne spory możemy toczyć wokół Cervantesa – dlaczego niektórych *Don Kichot* bawi, a innych irytuje; Steinbecka – czy *Myszy i ludzie* promują eutanazję, czy nie; Majakowskiego – czy był genialnym awangardzistą, czy ślepym ideologiem. Na dobrą sprawę, gdy przypatrzymy się dostatecznie dobrze, rozmowy te nie dotyczą tylko literackich fabuł, ale też podejścia do spraw społecznych, zawodowych, politycznych i intymnych. Choć zabrzmi to patetycznie – chodzi o rozmowę wokół podstawowych wartości, którymi kierujemy się w życiu.

Zresztą to, czy druga strona przekona mnie do swojej perspektywy, jest tak naprawdę kwestią drugorzędną. Nie muszę przecież zaakceptować argumentów strony przeciwnej co do wspomnianego poczucia humoru Cervantesa czy artystycznych chwytów Majakowskiego, ale dostrzec mogę zupełnie inne podejścia do spraw, o których ci autorzy traktują lub w jakim stylu piszą, argumenty, o których być może wcześniej nie pomyślałam, ponieważ różnią nas – mnie i mojego/ moją interlokutora/interlokutorkę – pozycja społeczna, wiek, płeć, pochodzenie, doświadczenie czy oczekiwania. Cenna jest już sama możliwość skonstrastowania wizji.

Czytanie w większości przypadków jest zajęciem, które praktykujemy w samotności. Co więcej, w naszej indywidualistycznej kulturze mamy tendencję do promowania przedsięwzięć samotniczych, a nie kolektywnych. Ulrich Beck, niemiecki socjolog, w słynnej publikacji *Spółczesność ryzyka* twierdzi, że zarówno system edukacyjny, jak i rynek pracy wymuszają na nas samodzielne radzenie sobie z wyzwaniami i problemami. Jednostka – czy to uczeń, czy pracownik – powinna być zaradna i niezależna w myśleniu i wykonywaniu powierzonych zadań [4]. Dlatego też wciąż większym prestiżem (uznaniem, szacunkiem, ale

³ Nie widzę konieczności rozróżniania w niniejszej pracy pojęć „sens” i „znaczenie”, jak zwykło się to robić w literaturoznawstwie czy w filozofii, dlatego pozwalam sobie używać obu terminów synonimicznie.

⁴ Warto tu zauważyć, że słowo „interpretacja” skonstruowane jest z przedrostka „inter-” (między), rdzenia „pret” (rozumieć, poznawać) i przyrostka „-cja”, dodawanego do rzeczowników wskazujących na akcję lub działanie. Już sama etymologia wyrazu wskazuje zatem na pewną relacyjność (współzależność) mającą na celu poznanie, które jest aktywne, dynamiczne.

także materialnym wynagrodzeniem) cieszą się przedsięwzięcia i sukcesy indywidualne, nie zaś rezultaty pracy zespołowej (a i tutaj najczęściej wskazuje się lidera). Te naciski ze strony systemu edukacji i rynku pracy sprawiają, że nie dostrzega się wartości, które wynikają ze wspólnej nauki czy pracy z innymi ludźmi.

Ale przecież refleksja nad tekstem przeczytanym niekoniecznie musi być zajęciem samotniczym. W tym miejscu łączę zaznaczone wcześniej wątki: aktywne, refleksyjne czytanie i dialog. Już Dawid Hume zauważył, że choć nauka (jemu współczesna; obecnie ta tendencja jest jeszcze silniejsza) zdaje się preferować usystematyzowany, spisany wywód – wykład (argumentów, tez czy dowodzeń), to forma dialogu ma wiele zalet, o których często zapominamy. Po pierwsze, jak twierdzi brytyjski filozof, angażuje w proces poznania mocniej niż pasywne czytanie lub wysłuchiwanie wypowiedzi autorytetu. Po drugie, dialog jest – o ile mogą to tak ująć – bardziej plastyczny, pozwala wpłatać nowe wątki, nowe punkty widzenia. Wreszcie, jak zauważa Hume, dialog jest metodą skuteczniejszą od form „jednogłosowych” przy rozważaniu problemów zawiłych. Niektóre wyzwania i dylematy nie wymagają (a nawet wymagają nie powinny) jednoznacznego stanowiska czy jednogłosowości uczestników dyskusji:

Z drugiej strony, wszelki filozoficzny problem, niejasny i niepewny na tyle, że rozum ludzki nie potrafi zająć wobec niego zdecydowanego stanowiska, jeżeli mamy się nim w ogóle zajmować, wydaje się w naturalny sposób wprowadzać nas w styl dialogu i rozmowy. Rozumnym ludziom wolno różnić się poglądami w sprawach, co do których nic stanowczego nie da się rozsądnie orzec. Przeciwnostawne przekonania, nawet jeśli nie prowadzą do żadnego rozstrzygnięcia, dostarczają przyjemnej rozrywki. Jeżeli zaś przedmiot jest ciekawy i zajmujący, książka wprowadza nas niejako do towarzystwa

i jednoczy w ten sposób dwie największe i najczystsze przyjemności ludzkiego życia: naukę i życie towarzyskie [5 s. 4].

Jedną z propozycji aktywnego czytania w dialogu [czyli poprzez (*diá*) słowo, myśl, rozum (*logos*)], z jego zaletami natury poznawczej i towarzyskiej właśnie, jest dyskusyjny klub książki.

Dyskusyjny Klub Książki (DKK) Biblioteki Głównej GUMed⁵ zainaugurował swoją działalność 17 lutego 2021 r. Powstał – co ważne – z inicjatywy studentek. Studentka V roku kierunku lekarskiego zgłosiła się do naszej biblioteki z prośbą o pomoc w organizacji spotkań czytelniczych. Wśród wielu argumentów przemawiających za założeniem klubu dwa zdawały się odgrywać rolę najistotniejszą. Pierwszym z nich – może najbardziej oczywistym, choć w moim przekonaniu niesłusznie bagatelizowanym – było stworzenie przestrzeni do dzielenia się zainteresowaniami czytelniczymi. Biblioteka uznała, że powinna włączyć się w poszukiwanie takiego miejsca dla studentów i pracowników zainteresowanych literaturą. Utrudniały to restrykcje, gdyż w owym momencie, zgodnie z obowiązującym reżimem sanitarnym, bibliotekom nie wolno było organizować spotkań stacjonarnych. Warto tu wspomnieć o drugim z powodów, dla których zdecydowano się podjąć pomysł organizacji spotkań czytelniczych. Pandemia, na co wskazuje chociażby Slavoj Žižek, zmieniła nasz sposób życia nie tylko pod względem reorganizacji stylu pracy czy nauki, ale również pod względem dostępnych sposobów budowania i podtrzymywania kontaktów społecznych. „(...) epidemie wirusowe będą wpływać na nasze najbardziej podstawowe interakcje z innymi ludźmi i przedmiotami wokół nas” [6] – uważa słoweński socjolog i filozof. Niemożliwość regularnych spotkań ze znajomymi, zamknięte teatry, muzea, centra sportowe i handlowe sprawiły, że zatęskniliśmy za wspólnym (czy wspólnotowym) spędzaniem czasu. Restrykcje i ograniczenia znacząco utrudniły zawieranie znajomości i związków, zdobywanie nowych

doświadczeń, rozwijanie zainteresowań i poglądów – a to także nieodzowna część studiowania, tak jak zajęcia i egzaminy.

Rozpoczęliśmy więc – biblioteka i wspomniana studentka wraz ze znajomymi – spotkania wirtualne. Inicjatywa spotkała się z bardzo dobrym przyjęciem, w pierwszej dyskusji online wzięło udział ponad 40 osób (uczestnicy to zarówno studenci, jak i pracownicy GUMed). W 2021 r. zorganizowaliśmy 14 spotkań: 8 wirtualnych i 6 na żywo, w bibliotece⁶.

Teksty, które wybieramy, są bardzo różne. Na pierwszych dwóch spotkaniach omówione zostały powieści *Myszy i ludzie* Johna Steinbecka oraz *Życie przed sobą* Romaina Gary’ego (Émile’a Ajara). Lekturę zaproponowała studentka – inicjatorka DKK, uzasadniając swój wybór następująco:

Na nasze pierwsze spotkanie wybrałam powieść Steinbecka *Myszy i ludzie*, ponieważ ta krótka lektura dotyka wielu problemów społecznych i egzystencjalnych, skłaniając do refleksji nad miłością, empatią i samotnością. Książka ta przedstawia plejadę postaci, które zmagają się z samotnością i szukają bliskości drugiego człowieka, jednak z różnych przyczyn próby te kończą się fiaskiem. Steinbeck konfrontuje czytelnika z prymitywnymi, a jednak niezwykle humanistycznymi wartościami, uświadamiając nam, że by przetrwać, potrzebujemy innych ludzi. Rdzeniem tej książki jest relacja między mężczyzną zmagającym się z zaburzeniami ze spektrum autyzmu i jego opiekunem, ta pełna napięcia przyjaźń może być źródłem wielu rozważań dotyczących współczucia i wsparcia. Myślę, że warto o takich książkach rozmawiać na Gdańskim Uniwersytecie Medycznym, kształcącym przyszłych lekarzy

Kolejną lekturą, którą wybrałam, było *Życie przed sobą*. Powieść ta, zbudowana na licznych antytezach, pokazuje pełen absurdów świat dorosłych z perspektywy dziecka. Książka jest dobrym przyczynkiem do rozmowy o poszanowaniu godności człowieka, skłania do refleksji nad tym, co dla nas samych jest wartością – życie czy może bardziej jego jakość. Wybrałam tę książkę, ponieważ jest to opowieść o stracie i przemijaniu. Osobiście uważam, że życie jest historią strat, a życie w świecie medycyny dodatkowo konfrontuje nas (jakkolwiek brzmi to patetycznie) z kruchością ludzkiego życia. Dyskusje wokół takich trudnych tematów pozwalają je ośwoić⁷.

⁵ Dyskusyjny Klub Książki działający przy naszej bibliotece nie należy – jeszcze – do programu koordynowanego przez Instytut Książki. Pomysł zorganizowania spotkań czytelniczych pojawił się spontanicznie i na początku towarzyszyła mu obawa, że nie uda nam się zebrać dostatecznie dużego grona stałych uczestników. Co więcej, obecnie nie spełniamy dwóch wymogów wskazanych w informatorze DKK przygotowanym przez Instytut Książki. Po pierwsze, nie mamy stałego moderatora spotkań (w naszym przypadku wyłania się on/ona spontanicznie podczas rozmów; często jest to osoba, która zaproponowała daną książkę). Po drugie, rekomendowana liczba członków klubu to maksymalnie 15 uczestników – a w naszym klubie częstokroć spotyka się większe grono. Nie chcieliśmy uzurpować sobie prawa do nazwy, która może wskazywać na naszą przynależność do programu. Być może uda nam się przyłączyć do niego w przyszłości.

⁶ Pierwsze spotkanie na żywo odbyło się 21 czerwca 2021 r., kiedy w bibliotekach można już było organizować rozmaite wydarzenia.

⁷ Gabriela Hryniewicz (komunikacja osobista, 10 września 2021 r.).

Następnie, w marcu, lektury zostały dobrane do aktualnych świąt: obchodziliśmy Dzień Kobiet z esejami Virginii Woolf oraz Światowy Dzień Poezji z ulubionymi poetami uczestników spotkania. Pragnęliśmy włączyć się w świętowanie, które ze względu na pandemię nie mogło odbyć się w sposób tradycyjny. Wybór kolejnych dwóch lektur był wynikiem głosowania uczestników DKK, i tak na początku kwietnia omówiliśmy *Nieznosną lekkość bytu* Milana Kundery, a pod koniec – *Bliznę* Auðury Avy Ólafsdóttir.

W maju zorganizowałyśmy pierwsze spotkanie autorskie – w ramach Tygodnia Bibliotek, obchodzonego w 2021 r. pod hasłem „Znajdziesz mnie w bibliotece”. Gością była Barbara Piórkowska, autorka powieści *Kraboszki*. To lektura nieprzypadkowa, ponieważ autobiograficzne *Kraboszki* stanowią zapis doświadczenia walki z chorobą nowotworową, z którą zmagają się pisarka. Akcja rozgrywa się w Akademii Medycznej w Gdańsku. Jednym z ważniejszych wątków powieści jest przeciążony system zdrowotny, z którego wad wynikają kłopoty zarówno dla pacjentów, jak i dla lekarzy. Spotkanie składało się z dwóch części: półgodzinnego wywiadu z autorką, przeprowadzonego przez studentkę medycyny (nagranie jest dostępne na stronie Biblioteki GUMed), oraz dyskusji ze słuchaczami. Było to bardzo istotne i ciekawe spotkanie, ponieważ biblioteka stała się miejscem dialogu między autorką – pacjentką a praktykującymi i przyszłymi lekarzami. W dyskusji wzięło udział ponad 50 osób. Każda ze stron zabrała głos, mogła przedstawić swój punkt widzenia, wątpliwości czy nawet pretensje. Lekarze zaś mogli opowiedzieć o swoich doświadczeniach i trudnościach, a przede wszystkim – wyzwaniach systemowych, z którymi się mierzą. Wydaje nam się, że każda ze stron poczuła się wysłuchana i zrozumiana. Sama autorka przyznaje, że było to najbardziej poruszające spotkanie autorskie, w jakim wzięła udział:

Rozmowy odbywające się w ramach Dyskusyjnego Klubu Książki przy Gdańskim Uniwersytecie Medycznym ujęły mnie profesjonalnym poziomem przygotowania, merytorycznymi rozmowami na tematy zapropinowane w książce, świetną atmosferą.

Idea swobodnej dyskusji nad utworem literackim – zwłaszcza w tak szacownej instytucji, jaką jest placówka medyczna – to, moim zdaniem, świetna propozycja rozszerzenia programu nauczania uczelni o niewymuszoną, humanistyczną refleksję nad wykonywanym zawodem medycznym i przeróżnymi szerokimi zagadnieniami związanymi

ze współczesnym światem. Regularny kontakt z twórczością i twórcami/twórczyniami reprezentującymi najróżniejsze punkty widzenia i odmienne od lekarskiego środowiska style postrzegania znakomicie wpłynęły na studentów i studentki, wzbogaci ich wykształcenie, pozwoli także tworzyć więzi międzykierunkowe/międzywydziałowe, podejmować autorefleksję i trenować uważność na otoczenie⁸.

W czerwcu spotkanie DKK, któremu przewodniczyła dr Małgorzata Tartas z Zakładu Badań nad Jakością Życia GUMed, dotyczyło książki *Dom z dwiema wieżami* Macieja Zaremby Bielawskiego. Udział kadry dydaktycznej w spotkaniu należącym do programu zajęć daje możliwość poznania dydaktyka nie tylko od strony akademickiej (badawczej czy zawodowej), ale również jako człowieka z pasjami niezwiązanymi z medycyną. Rok akademicki zakończyłyśmy dyskusją wokół gotyckiej powieści Henry’ego Jamesa *W kleszczach lęku*. Kolejne, wakacyjne spotkania poświęciłyśmy pisarkom: Yoko Ogawie (*Ukochane równanie profesora*) w lipcu oraz zdobywczyiom Nagrody Bookera 2020 – Bernardine Evaristo (*Dziewczyna, kobieta, inna*) w sierpniu i Margaret Atwood (*Testamenty*) – we wrześniu. Także we wrześniu odbyło się drugie organizowane przez DKK spotkanie autorskie, dotyczące książki *O chirurgii inaczej* dr. Pawła Kabaty, chirurga ogólnego i onkologicznego, dydaktyka naszej uczelni. W listopadzie, aby włączyć się w obchody Roku Stanisława Lema, pod hasłem „GUMed czyta Lema” zaprosiliśmy do rozmowy wokół powieści *Szpital Przemienienia*. Lem z wykształcenia był medykiem, a głównym bohaterem swojej powieści uczynił lekarza świeżo po studiach, który podejmuje pracę w szpitalu psychiatrycznym.

DKK spełnia w moim przekonaniu ważną, uzupełniającą funkcję ćwiczeń z komunikacji i empatii. W trakcie spotkań uczymy się artykułować myśli i uczucia. Nie chodzi tu jednak tylko o zwykłe ćwiczenia retoryczne. Wydaje mi się, że możemy spotkania DKK traktować jako swoistą biblioterapię, rozumianą jako metoda radzenia sobie z problemami czy wyzwaniami (lękiem, stresem, smutkiem) poprzez refleksyjne (dialogiczne) czytanie. Mówienie – jak dowodzi psychoanaliza – pomaga radzić sobie z obciążeniami intelektualnymi i emocjonalnymi. Sztuka zaś (traktowana tu nieco instrumentalnie) stanowić może narzędzie poznania rzeczywistości zarówno zewnętrznej, jak

i wewnętrznej. Kłębiące się, niezorganizowane w wypowiedź myśli i uczucia zostają w procesie wspólnej pracy nad interpretacją książki zintegrowane, scalone, a dzięki temu – zrozumiane. Maria Molicka w książce *Biblioterapia i bajkoterapia* wskazuje, że narracje zewnętrzne, to jest literatura, „sprzyjają budowaniu zasobów osobistych: samowiedzy i wiedzy, w tym również umiejętności intra – i interpersonalnych np. asertywności, empatii, umiejętności negocjacji, komunikacji, mediacji, stylów radzenia sobie w określonych sytuacjach” [7 s. 128]. W takim ujęciu czytanie może spełniać nie tylko funkcję (samo)poznawczą, czyli sprzyjać rozumieniu własnych zachowań i emocji przez czytającego, ale też pomagać w budowaniu lepszej (wyrozumialszej) więzi z drugim człowiekiem. Mamy wrażenie, że biblioteka, zapraszając i otwierając się na spotkania DKK, staje się partnerem dla uczelni i odpowiada na potrzeby studentów i dydaktyków, którzy takich spotkań po prostu potrzebują. Jest to nasza forma włączenia się w (samo)kształcenie studentów. Nie mamy tutaj gotowych recept ani nie przepisujemy leków, ale po prostu staramy się rozmawiać i za pomocą spotkań „leczyć”: a to z nadmiernego stresu i lęku, a to z samotności lub poczucia wyobcowania. Dla mnie, jako bibliotekarki, DKK to możliwość nie tylko realizowania pasji, jaką jest literatura, ale również poznania nowych osób i wrażliwości oraz zupełnie innych – czasem dla mnie zaskakujących i niespodziewanych – odczytań; podczas spotkań na powierzchnię wydobywane są niekiedy tematy, nad którymi wcześniej się nie zastanawiałam.

Wydaje mi się, że DKK to też skromny, ale efektywny sposób na poradzenie sobie z krzywdzącym stereotypem bibliotekarza jako człowieka, który – jak słynna bibliotekarka z *Harry’ego Pottera* – jest niesympatyczny, zdystansowany i nie robi nic poza utrudnianiem czytelnikom dostępu do książek i uciszaniem, gdy zachowują się za głośno w czytelni. Jestem przekonana, że DKK stanowi ważny element zmiany postrzegania biblioteki – z miejsca, do którego chodzi się, gdy trzeba się czegoś nauczyć, na miejsce spotkań, rozmów, wymiany myśli oraz, co naprawdę istotne, dobrego odpoczynku i odświeżenia (a stres to coś, co medyków i studentów medycyny dotyczy szczególnie). Ponadto nasze – bibliotekarek i bibliotekarzy – uczestnictwo w spotkaniach pokazuje, że nie jesteśmy szarymi urzędnikami bez imion, ale osobami mającymi zainteresowania, przemyślenia i opinie, odczytanymi, otwartymi na

⁸ Barbara Piórkowska (komunikacja osobista, 13 września 2021 r.).

dialog. To ważne dla budowania nie tylko wizerunku naszego zawodu (wciąż mało docenianego, a często wyśmiewanego i bagatelizowanego), ale też naszego poczucia własnej wartości.

BIBLIOGRAPHY

1. Chymkowski R, Zasacka Z. Stan czytelnictwa w Polsce w 2020 roku. Warszawa: Biblioteka Narodowa; 2021.
2. Ingarden R. Formy poznawania dzieła literackiego. Pamiętnik Literacki : czasopismo kwartalne poświęcone historii i krytyce literatury polskiej. 1936;33(1/4):163-92.
3. refleksja [Internet]. Słownik języka polskiego PWN; [cited 20.09.2022.] Available from: <https://sjp.pwn.pl/sjp/refleksja;2573649.html>
4. Beck U. Społeczeństwo ryzyka : w drodze do innej nowoczesności. Warszawa: „Scholar”; 2002.
5. Hume D. Dialogi o religii naturalnej ; Naturalna historia religii : wraz z dodatkami. Warszawa: Państwowe Wydawnictwo Naukowe; 1962.
6. Žižek S. Pandemia! : Covid-19 trzęsie światem. Warszawa: Wydawnictwo Relacja; 2020.
7. Molicka M. Biblioterapia i bajkoterapia : rola literatury w procesie zmiany rozumienia świata społecznego i siebie. Poznań: Harbor Point Media Rodzina; 2011.

Justyna Trawińska

Main Library, Medical University of Gdańsk, Poland

ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-0656-0116>

Correspondence: justyna.trawinska@gumed.edu.pl

Paulina Obuchowicz

Surgery publications from the 19th and first half of the 20th century at the Library of the Medical University of Wrocław — from project concept to implementation

Wydawnictwa chirurgiczne z XIX i I połowy XX w.
w Bibliotece Uniwersytetu Medycznego we Wrocławiu —
od pomysłu do realizacji projektu

Medical Library Forum 2022;15(2):26–42

DOI: 10.34738/mlf.0067

Medical Library, Wrocław Medical University, Poland

Correspondence to: paulina.obuchowicz@umw.edu.pl

PROFESSIONAL ARTICLE

Abstract

This paper comes as the final stage of the several-months long project titled "Expansion of MUW Library database to include surgery publications from the 19th and the first half of the 20th century", implemented by the Main Library of the Medical University of Wrocław as part of the programme titled "Social Responsibility of Science – Supporting Research Libraries". The idea originated in relation to the potential of the resources held by MUW Library, as the information about them had not been compiled and they had not been made available to the public. The task involved 300 publications from the 19th as well as the first half of the 20th century, in the area of broadly conceived surgery, most of them unique in nature; it consisted in compiling information about them in formal and substantive terms as well as including them in the collections and online catalogues. This paper provides an overview of the project, presents photographs of the most interesting items in the newly created collection, and also highlights the role of MUW Library in promoting both the history of Wrocław as a vibrant centre of medicine and the development of medicine itself by using those invaluable resources.

Streszczenie

Artykuł jest zwieńczeniem kilkumiesięcznego projektu „Rozbudowa bazy danych Biblioteki UMW o wydawnictwa chirurgiczne z XIX i I poł. XX w.”, realizowanego przez Bibliotekę Główną Uniwersytetu Medycznego we Wrocławiu w ramach programu „Społeczna odpowiedzialność nauki – Wsparcie dla bibliotek naukowych”. Pomysł zrodził się z potencjału zbiorów zgromadzonych

przez Bibliotekę UMW, które nie zostały wcześniej opracowane i udostępnione szerokiemu gronu odbiorców. Realizacja zadania zakładała opracowanie formalne i rzeczowe oraz włączenie do zbiorów i uwidocznienie w katalogach online 300 publikacji z XIX i I połowy XX w. dotyczących szeroko pojętej chirurgii, w większości o unikatowym charakterze. Artykuł zawiera krótki opis projektu, zilustrowany zdjęciami najciekawszych pozycji z utworzonej kolekcji, a jednocześnie unaocznia rolę Biblioteki UMW w promowaniu zarówno historii Wrocławia jako prężnego ośrodka medycznego, jak i rozwoju medycyny dzięki wykorzystaniu cennych zasobów.

Keywords:

surgery, surgical publications, history of surgery, renowned surgeons, old medical books, project, "Social Responsibility of Science" (SON), Medical Library of the Wrocław Medical University

This is an open access article under the CC BY-NC-ND license.

INTRODUCTION – PROJECT OVERVIEW

In 2021, the Main Library of the Medical University of Wrocław (MUW Library) launched a project titled "Expansion of MUW Library database to include surgery publications from the 19th and the first half of the 20th century", implemented as part of the programme titled "Social Responsibility of Science – Supporting Research Libraries". The idea originated in relation to the potential of the resources held by MUW Library, as the information about them had not been compiled and they had not been made available to the public. To begin with, the relevant application was filed, and it obtained references and support from Professor Andrzej Dorobisz, president of the Polish-German Association of Vascular Surgeons, among other scholars; it was then selected for implementation. The project was financed by the Polish Ministry of Education and Science (MEiN).

The related tasks were planned to take six months. The application was filed already in spring 2021, yet the Ministry only approved it in the autumn. Eventually, the project was launched in December 2021 and completed in May 2022.

The task consisted in compiling information about books in formal and substantive terms as well as including them in the collections and online catalogues; it involved 300 publications from the 19th as well as the first half of the 20th century, in the field of broadly conceived surgery, including areas such as gastrointestinal, cardiothoracic, gynaecologic, paediatric, dental, or orthopaedic surgery.

Out of the pool mentioned, 250 volumes constituted documents of various origins that had not previously been included in the collections

or online catalogues; the remaining 50 volumes were books which, although previously covered by the inventory, had not been widely available as information about them was not entered in the online catalogue. Ultimately, 330 publications were earmarked for task implementation. Most of them are in German, some are in English (18 items), French (5), and Polish (1).

A five-person team was selected for the project from among MUW Library staff. Three individuals were tasked with preparing the formal documentation for the books selected for the project, which involved a range of sub-tasks: selecting specific copies to be included in the collection and arranging them by year of publication; evaluating their condition and usefulness for the public; conducting a thorough search regarding the uniqueness of their content and bibliophilic value (websites, databases, catalogues); examining the book-plates, handwritten notes, autographs, and stamps; selecting the books to be elaborated on; verifying the availability of entries in the reference entry files for the publisher or editor and author in the central NUKAT catalogue; verifying the availability of bibliographic descriptions and entries in the reference entry files in catalogues other than NUKAT; preparing substantive information about the resources in the Prolib system or downloading the bibliographic descriptions from the NUKAT catalogue; checking the correctness of the bibliographic descriptions; compiling substantive information for the resources according to the Central Classification of Reference Entries and MeSH (Medical Subject Headings) in Polish and English.

To make the multi-stage process more efficient, each of the cataloguers involved worked on a table where they entered the data on the items they worked on. Another person on the team

was tasked with collating those tables as well as creating a list of documents included in the collections, valuating the resources based on the valuation principles of the MUW Main Library, making accession records in the Prolib system, placing MUW Library ownership signs on the copies and annotating them with relevant numbers, preparing a description of the item and connecting it to the bibliographic description in the Prolib system.

After the subject-matter related work, it was time for technical tasks: placing bar codes and security labels, encoding RFID labels, and including the items in warehouse sequences. That task was assigned to the fifth person on the team, who also had to gather the materials for this paper.

An equally important stage was the conservation work on the books selected. Many of them, although generally in good condition, required minor repairs or book-binding work to regain former glory.

It took an average of five to six hours of work per publication in terms of all the formal, substantive, and technical operations.

As outlined above, this type of project requires many hours of work, even though the assumptions behind it may not appear very complicated. And as always, you need to factor in any potential obstacles that may arise. For example, it takes quite a lot of time for bibliographic descriptions for the publications to be authorised by NUKAT. After creating an entry, the user does not have any direct information until the system approves it. Another arduous aspect is the fact that in line with the regulations on central cataloguing, the only place where information about

the special features of the publication is visible in the “Notes” field. This raises concerns that not all readers will be able to find the additional information they may be interested in – because they will not be aware of the fact that they can do so by entering the said field in the catalogue description.

However, the project is a valuable contribution to the development of science and culture, and directly benefits the users of the collections made available, which is what the main goal for any library is, especially one affiliated with a research centre.

CRITERIA APPLIED WHEN SELECTING DOCUMENTS FOR THE PROJECT

The enormous effort of librarians on the project team has produced a unique collection of surgery publications from the 19th and the first half of the 20th century. Its academic and cultural value is not to be overestimated. The books it includes were written in an era when surgery was developing rapidly, and they are also testament to the level of practice and teaching at that time.

It is common knowledge that the tasks of the university library include collecting research and teaching sources, compiling information about them and making them available. However, popularising the knowledge about history and the current state of knowledge, especially about the accomplishments of the university and the development of science in the region are equally important goals.

In addition, owing to the geographic location and the region’s history, the Library of the Medical University of Wrocław appears especially predisposed to play a leading role in making old medical publications in Poland available. In the 19th and at the beginning of the 20th century, Wrocław was a vibrant centre of surgery where many famous surgeons had their practice or conducted research, which influenced the development of medicine.

The considerable volume of collections received from the liquidated departmental libraries at the University, research libraries or other institutions and private individuals, for which the information had not been compiled yet, served as a starting point for seeking a grant as part of the project aimed at making those invaluable resources available both to researchers and any members of the public interested in the history of medicine and how it was taught in the region of 19th-century Wrocław, Silesia, and Germany.

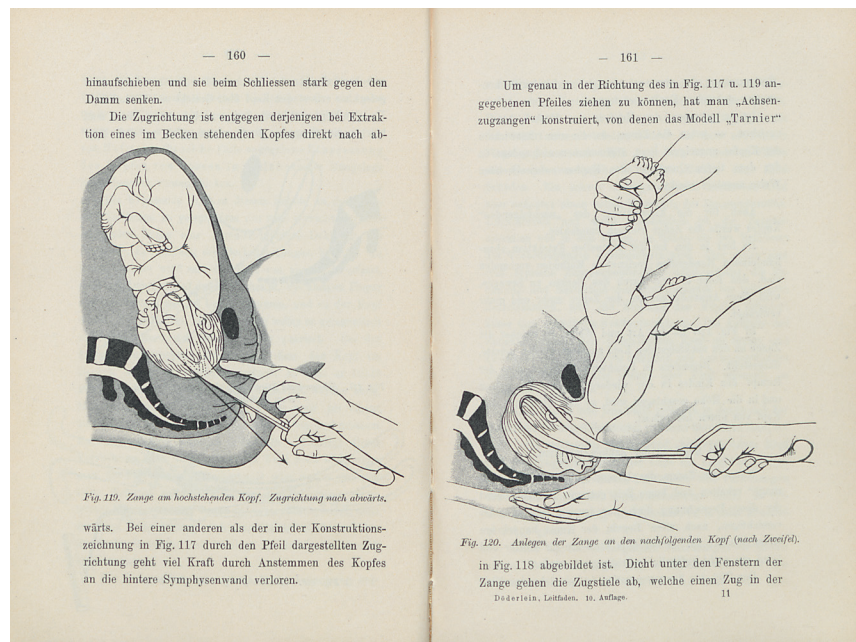

Fig. 1. Pages from the obstetric surgery guide by Albert Döderlein [2]

SELECTED PUBLICATIONS BY FAMOUS SURGEONS

The newly created collection includes many books by pioneers of surgery, outstanding representatives of this branch of medicine, and their students.

One example is Alfred Dührssen, a promoter of vaginal surgeries in obstetrics and gynaecology. That is the topic of his 1899 book titled *Die Einschränkung des Bauchschnitts durch die vaginale Laparotomie (Kolpocoeliotomia anterior)*, where he describes several years of experience

in applying the technique he proposes, listing its benefits based on the successful treatment of many patients. In 1896, he also performed the first surgery of removing a ruptured uterus via the vagina directly after childbirth, which he described in *Der Vaginale Kaiserschnitt. (Nebst Bericht über eine erfolgreiche vaginale Exstirpation des rupturirten Uterus unmittelbar post partum)*.

Albert Döderlein is another famous gynaecologist, who became known for his description of lactic acid bacteria and their functioning [1]. Out of the many publications in obstetrics and

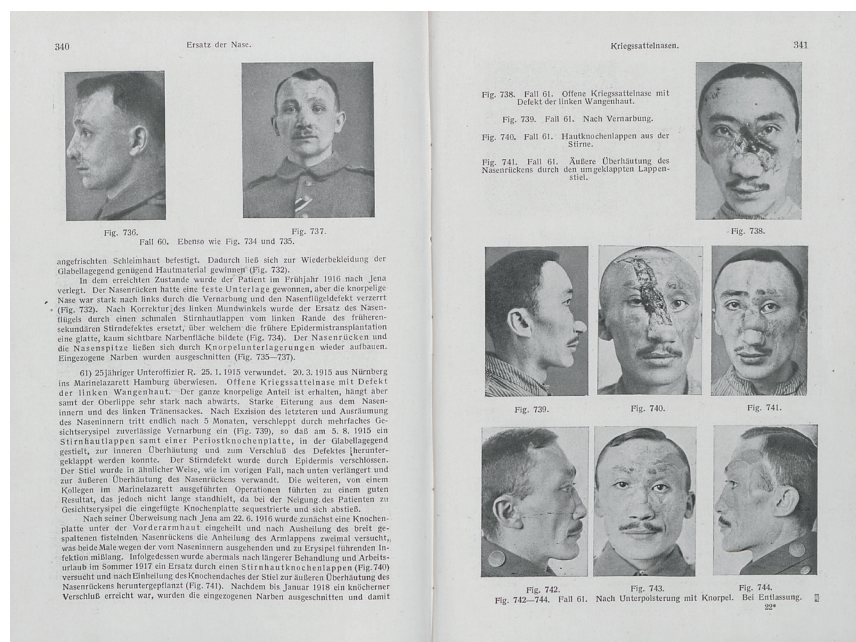

Fig. 2. Pages from the book on reconstructive surgery by Erich Lexer [3]

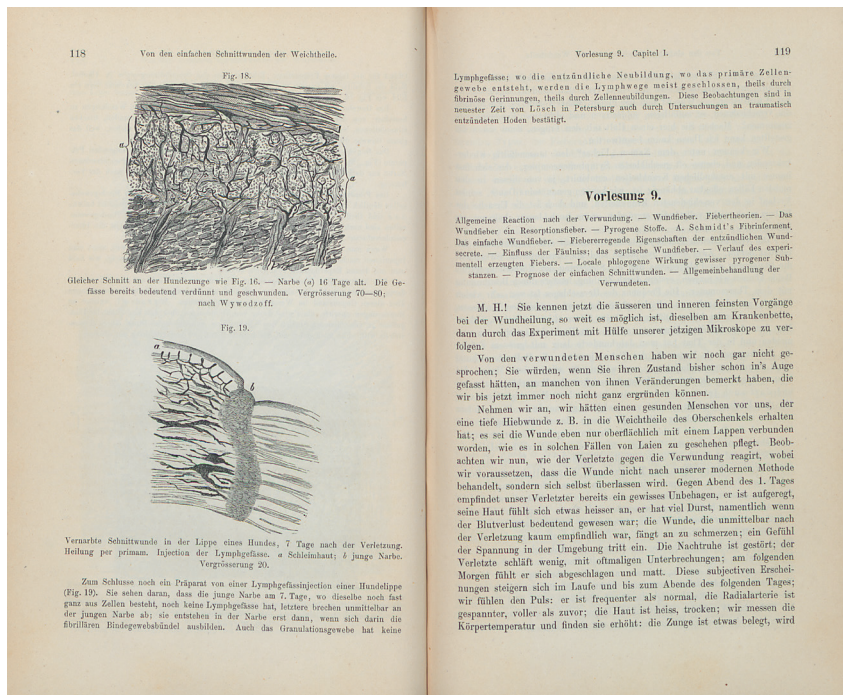

Fig. 3. Pages from the 13th edition of the surgery textbook by Theodor Billroth and Alexander von Winiwarter [5]

gynaecology, he is the author of *Leitfaden für den geburtshilflichen Operationskurs*, a course guide in obstetric surgery. Interestingly, the book was published in small size so that it could be used even while providing medical aid. Thus, the emphasis here is on figures and diagrams so that all the important information is concise but detailed.

Erich Lexer, considered to be a pioneer in plastic surgery, is the author of *Wiederherstellungschirurgie*. Conserved in excellent condition, this

1920 publication on reconstructive surgery contains illustrations and photo documentation of patients before and after the surgeries.

Another specialist in reconstructive surgery, Victor Bruns, wrote a series of textbooks titled *Handbuch der praktischen Chirurgie für Ärzte und Wundärzte*. As he emphasises in the foreword of his book, his aim was first and foremost to “provide an extensive presentation of the entire field of surgery from the current perspective, with a marked focus on practice.”

Another interesting textbook, *Die allgemeine chirurgische Pathologie und Therapie in einundfunfzig Vorlesungen*, was written by Alexander von Winiwarter and Theodor Billroth, the latter deemed to be the father of modern surgery of the abdomen, oesophagus, and larynx [4]. The publication is a textbook for medical students and doctors about surgical treatment; it is an orderly compendium with clear structure (51 lectures) and readable figures.

Similar form was used by Edmund Leser in his textbook titled *Die spezielle Chirurgie in 50 Vorlesungen: ein kurzgefasstes Lehrbuch für Ärzte und Studierende*. It is a concise textbook about the surgery of specific human organs, comprised of 50 lectures. The author is known for describing the Leser-Trélat syndrome [6].

Martin Kirschner was the first to perform a successful pulmonary embolectomy (Trendelenburg's operation); he also developed a new method for making an artificial oesophagus and for opening the knee joint [7]. Together with Otto Nordmann, he published *Die Chirurgie: Eine zusammenfassende Darstellung der allgemeinen und der speziellen Chirurgie* – a multi-volume summary of surgical knowledge.

The collection under discussion also contains books by Theodor Kocher, such as *Chirurgische Operationslehre oder Hirnerschütterung, Hirndruck und chirurgische Eingriffe bei Hirnkrankheiten*, published in 1901. The latter presents a detailed discussion of concussion, intracranial pressure, and surgical interventions in brain-related conditions. Kocher was an outstanding physician; he developed methods for operating on the stomach, colon, and thyroid gland, devised new surgical tools, and in 1909 received the Nobel Prize for research in the physiology, pathology and surgery of the thyroid [8].

One of Kocher's students (as well as Robert Koch's) was Carl Garré, an orthopaedic surgeon known for his research into the role of *Staphylococcus aureus* in infections [9]. He wrote *Lehrbuch der Chirurgie*, in cooperation with August Borchard, who would later remember him as referring to the textbook endearingly as the “little book”.

Jan Mikulicz-Radecki was an outstanding Polish-German surgeon and a very important figure in Lower Silesia. He spent the last fifteen years of his career in Wrocław, where he took over a department at the University. He is considered to be the founder of two schools of surgery: the Polish school in Kraków, and the German school

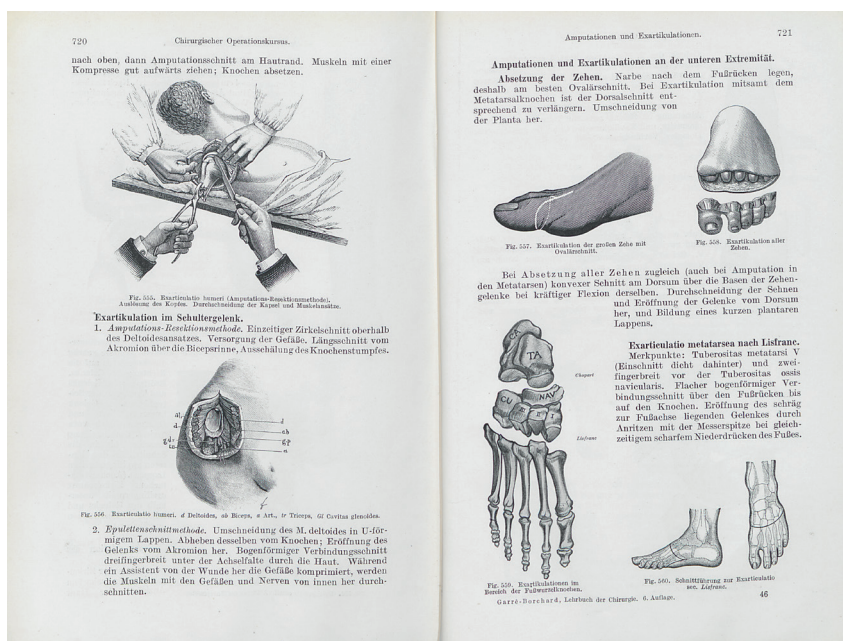

Fig. 4. Pages from the surgery textbook by Carl Garré and August Borchard, 1928 edition. [10]

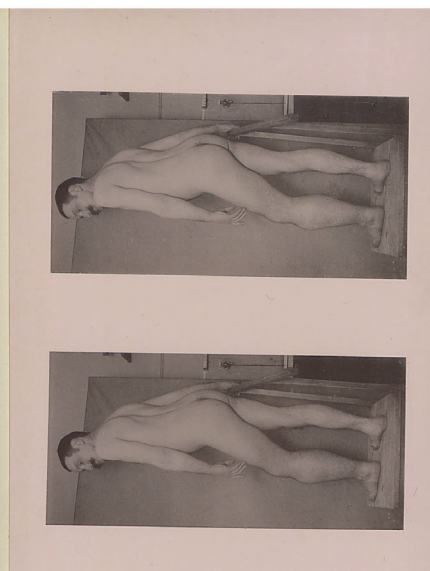
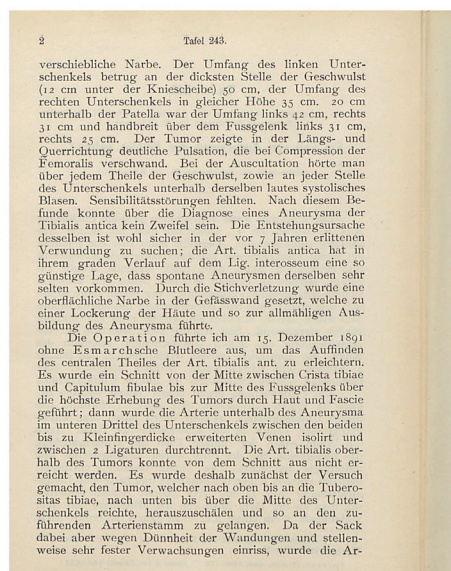
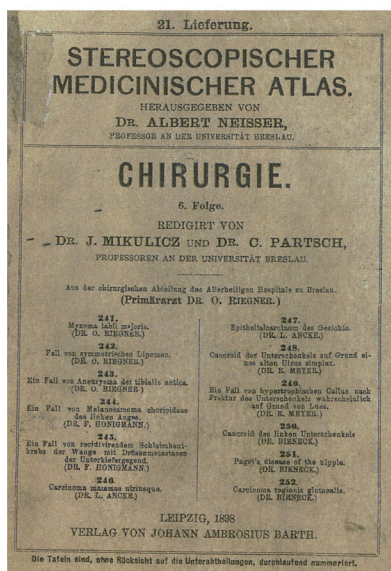

Fig. 5. Title page and a sample table from the atlas of medical cases treated at the All Saints Hospital in Wrocław [12]

in Wrocław. He also developed new operative techniques and tools, and was one of the pioneers of antiseptic and aseptic techniques [11]. Together with Karl Partsch, he edited a publication that was unique in its form: *Stereoscopischer medicinischer Atlas: aus der chirurgischen Abteilung des Allerheiligen Hospitals zu Breslau Lfg. 21, 6te Folge, Chirurgie*, written by Albert Neisser in 1898. It is a small-sized atlas with tables comprising a description of the case and photographs of the condition of a particular patient. The item in the collection is the 6th volume of the 21st edition, devoted to cases from the surgery department of the All Saints Hospital in Wrocław.

Mikulicz-Radecki was succeeded by Hermann Küttner, a versatile surgeon (and a military man), delegate of the Red Cross during the war between Turkey and Greece, president of Deutsche Gesellschaft für Chirurgie (German Society for Surgery), and the founder of the Wrocław school of surgery [13]. He was the editor of the series „Neue Deutsche Chirurgie“, which discussed a broad range of topics in surgery. One example is *Verletzungen des Gehirns. T. 1, Gedeckte Hirnverletzungen, Hirnwunden, Fremdkörper des Gehirns*, 1920, about brain injuries.

Verletzungen des Gehirns... is not the only interesting volume in that series. *Dringliche Operationen*, about emergency surgery, is also worth looking at. It was written by Alexander Tietze, a surgeon who was the first to describe an inflammation of costal cartilages, named the Tietze syndrome after him [15]. He was also the primary physician (since 1896) and department head (since 1905) at the All Saints Hospital in Wrocław [16].

Yet another publication from the series that is worth mentioning is the *Geschichte der Neueren Deutschen Chirurgie* of 1915, by Ernst Küster. He describes the history and development of surgery in the 19th century up until his time. The copy held by the MUW Library, despite being more than one hundred years old, has been preserved in excellent condition, with its cover, printed on high-quality paper, almost intact. The author dedicated that book to the German Society for Surgery, which he co-founded, was a member of, and served as its president [17]. He is also known for improving the technique of mastoidectomy – in 1889, he proposed removing the posterior wall of the external auditory canal during the trepanation of the mastoid [18].

UNIQUE DOCUMENTS

The collection created as part of the project includes more than just items that are interesting because of their authors. Many of them gained in value thanks to special features such as provenance markings or handwritten notes. They make the copies unique and may provide basis for bibliophilic research into the history of books, libraries, and cultures, and also serve as a starting point for discussions about what has happened with particular books.

It is a purely human thing that when holding a several-decades old book stamped by a range of libraries from the former German territory, or marked

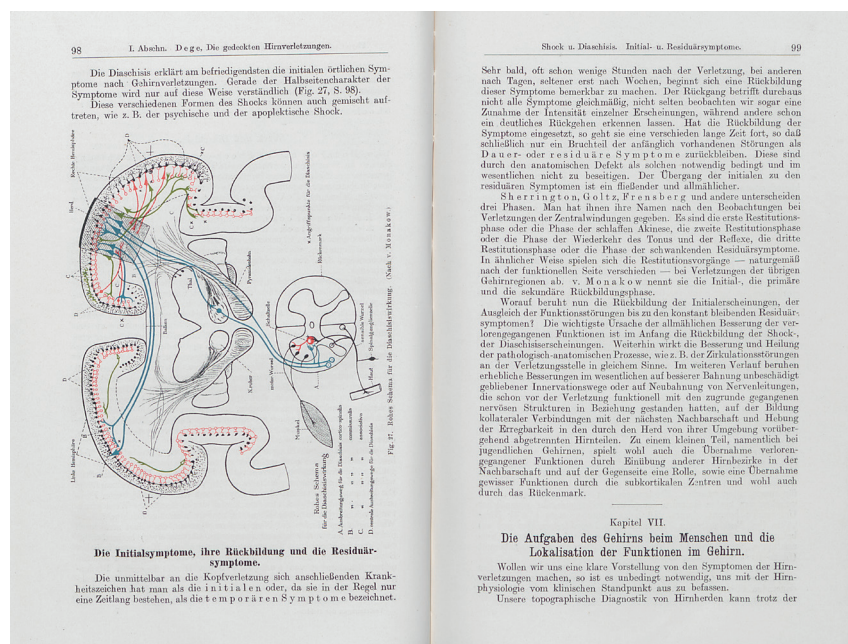

Fig. 6. Pages from the book on brain injuries, part of the *Neue Deutsche Chirurgie* series [14]

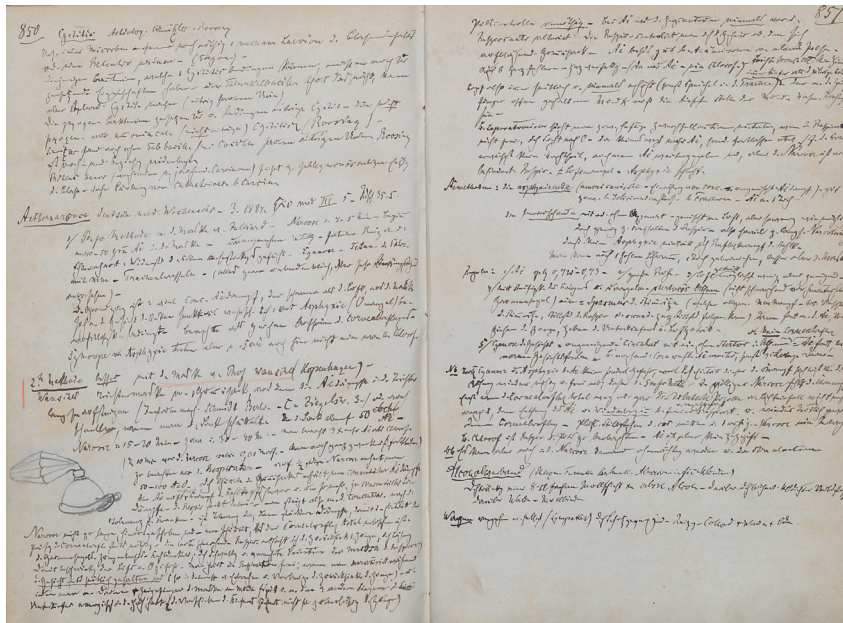

Fig. 7. Handwritten notes in Edmund Leser's surgery textbook [19]

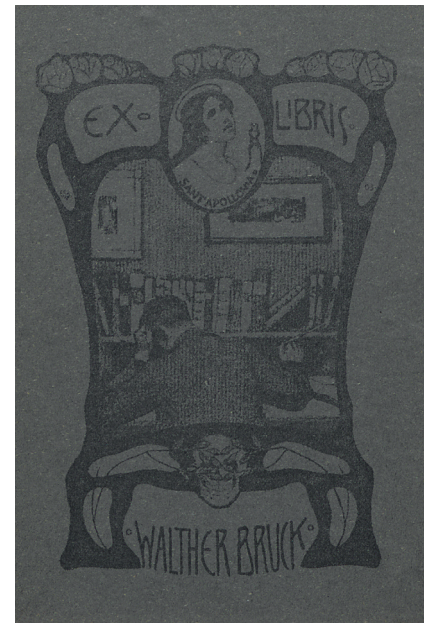

Fig. 10. Walther Bruck's book-plate [21]

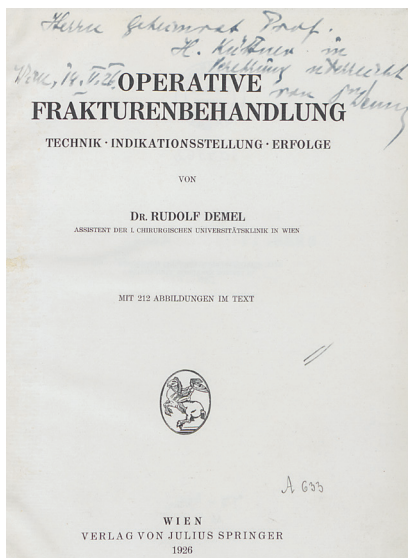

Fig. 8. Title page in Rudolf Demel's book with handwritten dedication from the author for Hermann Küttner [20]

Fig. 11. Sample stamps of physicians and libraries in the books included in the collection created as part of the project [22–33]

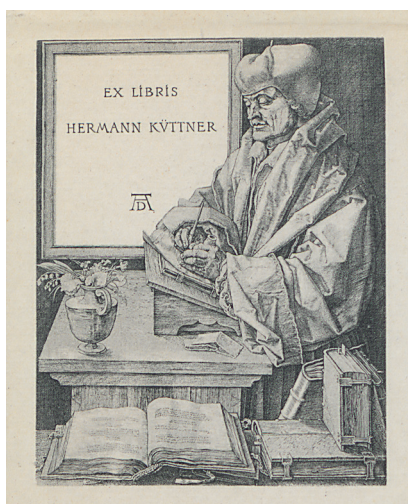

Fig. 9. Hermann Küttner's book-plate [20]

by the name of a specific physician who had his practice in pre-war Wrocław, we begin to wonder: Who was he? What happened to him during the war? How did his book collection end up in the libraries?

One of the books mentioned above, *Die spezielle Chirurgie in 50 Vorlesungen: ein kurzgefasstes Lehrbuch für Ärzte und Studierende*, includes handwritten notes made at the end. They are orderly, and the interesting thing is that their author even continued with the page numbering! Who was he? A physician who supplemented the compendium with his own experiences or the most recent discoveries? Or

a student who was only preparing for his own first surgeries?

In Rudolf Demel's *Operative Frakturenbehandlung: Technik, Indikationsstellung, Erfolge*, you can find a handwritten dedication from the author for Hermann Küttner.

The book also has Küttner's book-plate. It features an image of a Renaissance scribe standing at a bookrest and carefully making notes.

In *Grundsätze der Zahn-Chirurgie: eine neue Behandlungsmethode der Krankheiten der Zähne und des Zahnfleisches enthaltend* (fig. 10), you

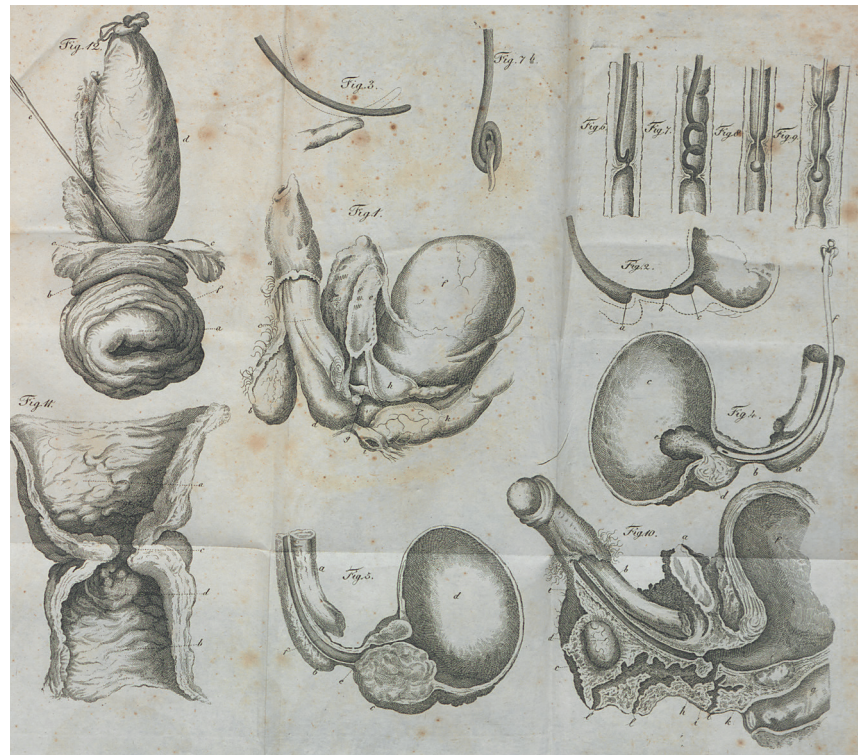
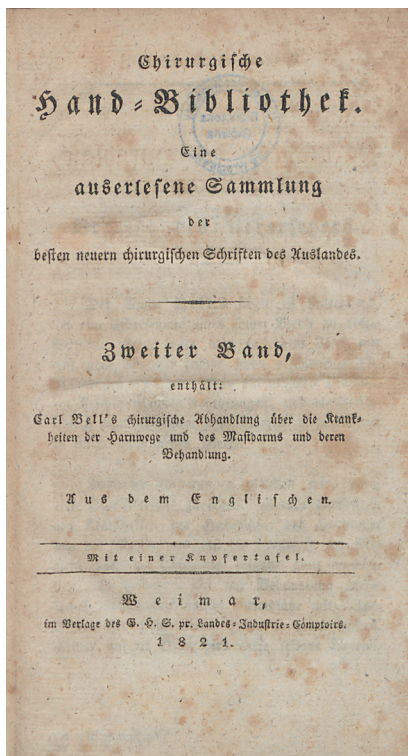

Fig. 12 and 13. Title page and insert with illustrations from the oldest book in the collection [34]

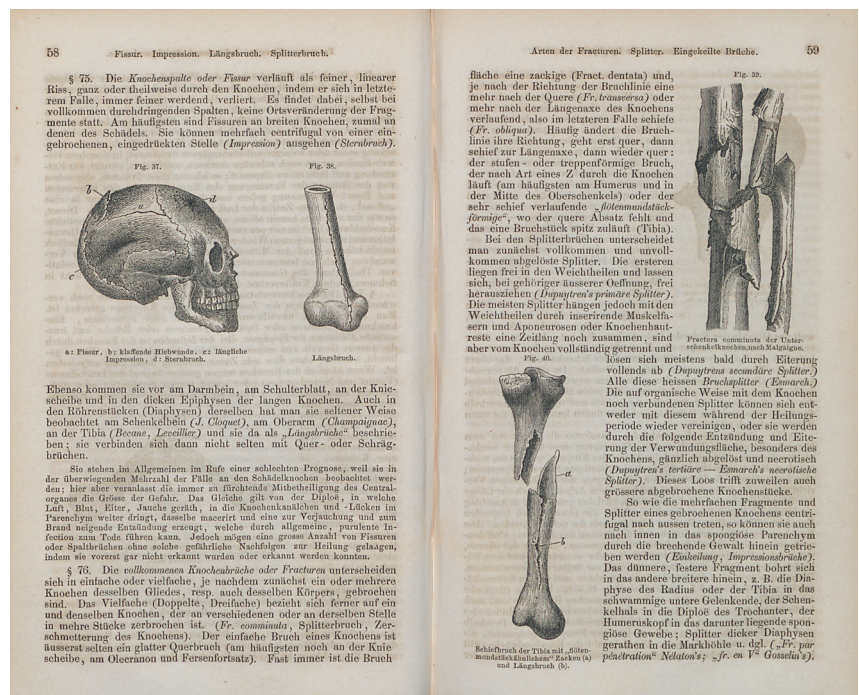
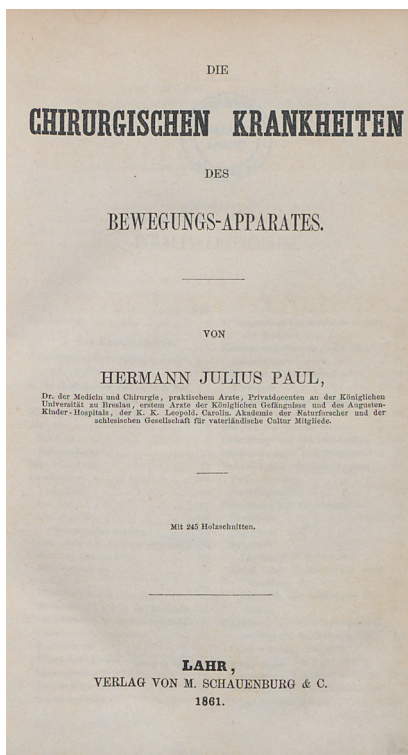

Fig. 14 and 15. Title page and sample pages from the book on the surgery of the musculoskeletal system [35]

can see Walther Bruck's book-plate. At the centre, a man sits at his desk, with a bookcase full of books. We can see his back but his gesture of resting his head on his hand indicates that he is deep in thought. The lower part of the framing includes a skull with eye sockets covered by leaves, while the upper part includes a praying saint.

Not all book-plates are so striking. For example, *Lehrbuch der allgemeinen Chirurgie: nach dem heutigen Standpunkte der Wissenschaft* includes a very modest – compared to the previous two examples – book-plate of Professor Georg Gottstein; it is a simple stamp with the words “Ex libris” and the name.

The books also bear stamps from other physicians active in Wrocław at that time, e.g. Dr. May, Dr. Springer, Dr. Heidrich, Professor Euler.

There are numerous interesting stamps of libraries, clinics or institutes that formed the foundations for the regional centre of medicine, i.e. today's Medical

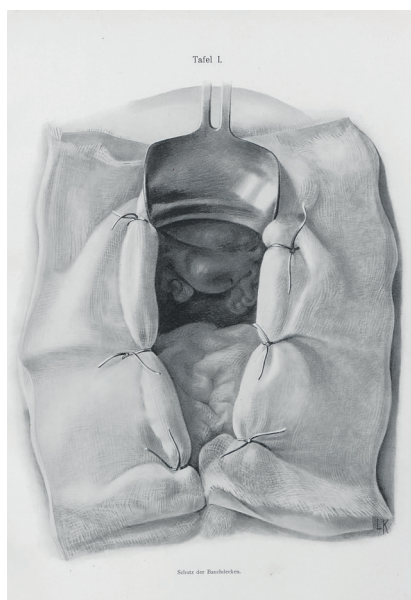

Fig. 16. An illustration from the atlas about the radical treatment of resectable cancer of the uterus [36]

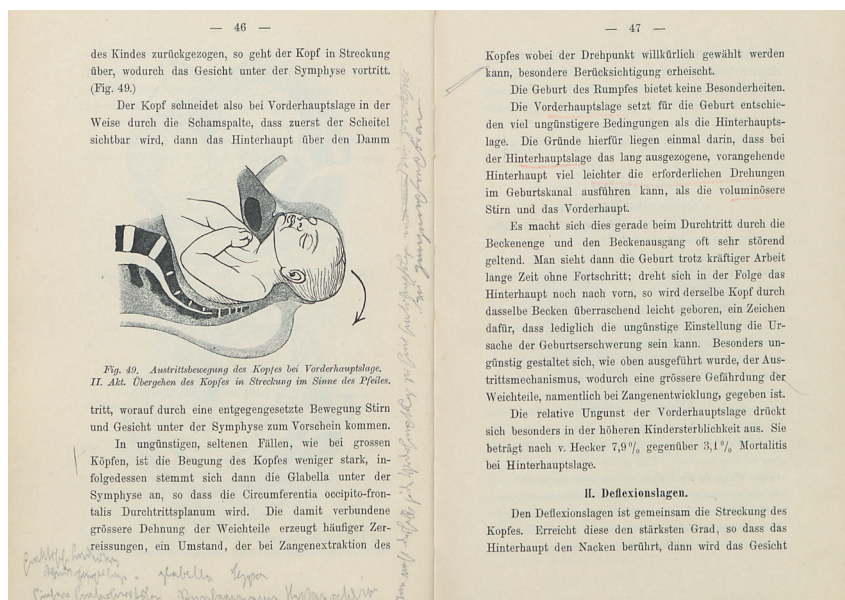

Fig. 17 Pages from the obstetric surgery guide by Albert Döderlein with a reader's underlining and annotations [2]

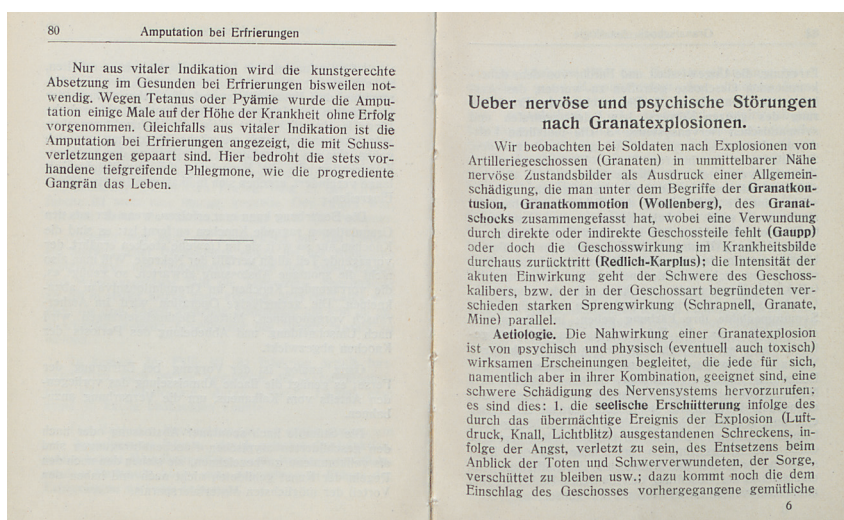

Fig. 18. Pages from the book on field surgery during WWI [22]

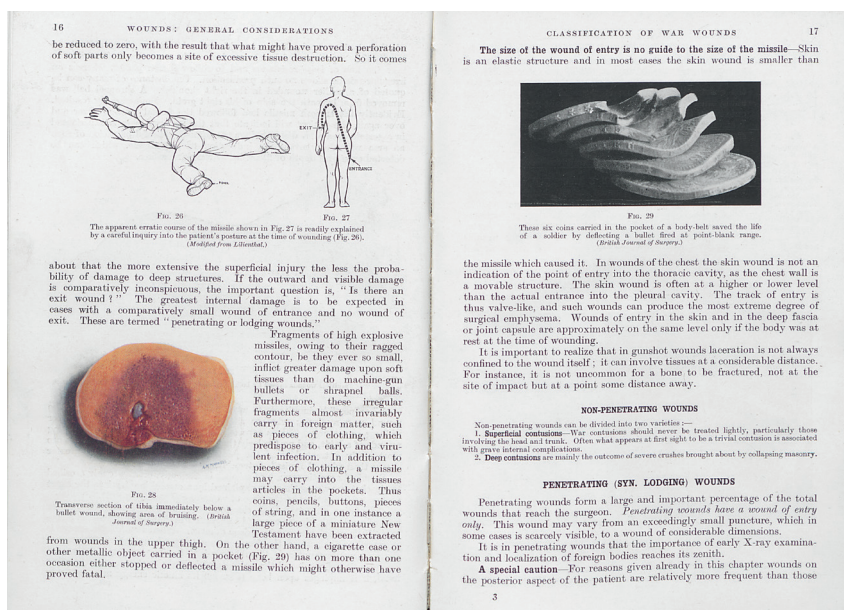

Fig. 19. Pages from the book in English on wartime surgery during World War II [37]

University of Wrocław and the related structures of the University Clinical Hospital (fig. 11). One may name stamps from institutions such as the Institute of Dentistry of the Royal University of Breslau, the Surgery Clinic of the University of Wrocław, the Library of the Clinic for Women's Diseases in Wrocław (with a hand-written note) and – with a different version of its name – the Library of the Royal Clinic of Women's Diseases in Wrocław, as well as the Library of the Municipal Establishment for Nervous and Mental Diseases, and the Central Library of City Hospitals at the All Saints Hospital in Wrocław. Furthermore, the publications included in the collection under discussion include a stamp from the Library of the Society of Physicians in Gdańsk, a stamp of the field hospital in Rawa Ruska, a duplicate marking stamp from the Army Medical Library in the United States, or a well-preserved stamp of the University Polyclinic in Wrocław.

The oldest item in the collection is *Chirurgische Hand-Bibliothek: eine auserlesene Sammlung der besten und neuern chirurgischen Schriften des Auslands. Bd. 2, Abhandlung über die Krankheiten der Harnröhre, der Harnblase, der Vorsteherdrüse und des Mastdarms*. It is already two hundred years old! Obviously, it has clear signs of wear, yet it is a beautiful publication – printed in Gothic font, with an insert with illustrations added at the end.

By way of comparison, *Lehrbuch der speciellen Chirurgie. Thl. 1, Die chirurgischen Krankheiten des Bewegungs-Apparates*, published about 40 years later, could be described as nearly modern, though it too includes interesting illustrations.

There are stark contrasts between other publications as well. *Die Technik der Radikaloperation des Uterus-Karzinoms* was published in very large

format. That copy is also interesting thanks to its insert with detailed drawings, made on art paper and placed at the end.

By contrast, Döderlein's book mentioned above was published in small format so that it could be held close at hand (literally!). Interestingly, the copy includes underlining and annotations – this suggests that someone considered the book useful in his medical practice.

Another small-sized book is *Chirurgie im Felde*, about surgery in the field during World War I.

There is also a book from World War II: a three-volume publication in English, *Surgery of Modern Warfare*, which stands out not only for its drawings but also for the colourful photographs.

Looking at the two items from the collection discussed above, an inevitable thought emerges in relation to the current events in the eastern part of Europe – that books on this topic should only be a historical curiosity...

SUMMARY

As demonstrated in this paper, the collections of the MUW Library include many gems, which will certainly be of interest for many researchers into the history of medicine as well as bibliophiles. Obtaining the funds to implement the task allowed the project team from the Medical University to create an excellent collection of resources hitherto concealed in archives and magazines, interesting in many respects, with great potential, and to make them available to the public. It is not only the duty but also the goal of any librarian passionate about their profession. This is why librarians from the team established to work on the collection undertook the new task with commitment that followed from their inner conviction about the value of the collection they worked on, in terms of both science and the history of the region.

Carrying out such an undertaking also creates momentum for continued activity and search for new projects. This benefits libraries, mostly due to the financial support obtained for the institution's staff, or the possibility to obtain new equipment – for the project under discussion, this involved expanding the equipment of the book-binding section with book conservation materials.

Therefore, it is worth keeping an eye on project competitions, especially those meant for libraries.

What is important is having a high awareness of the potential of resources and selecting the most important ones, as well as brainstorming with the team what would be the best to show the user. It is also important to let the team be creative or take a non-standard approach, as this generates the best ideas. Of course, one should not overlook estimating the volume of the collection and number of employees assigned for the task; furthermore, one should remember to correctly plan the work so that the project is completed within the time limit assigned. When the goal is defined and the team remains motivated, the results will be worth the effort.

WPROWADZENIE – OGÓLNA CHARAKTERYSTYKA PROJEKTU

W roku 2021 Biblioteka Główna Uniwersytetu Medycznego we Wrocławiu (Biblioteka UMW) rozpoczęła realizację projektu „Rozbudowa bazy danych Biblioteki UMW o wydawnictwa chirurgiczne z XIX i I poł. XX w.” w ramach programu „Społeczna odpowiedzialność nauki – Wsparcie dla bibliotek naukowych”. Pomysł zrodził się z potencjału zbiorów zgromadzonych przez Bibliotekę UMW, które nie zostały wcześniej opracowane i udostępnione szerokiemu gronu odbiorców. Rozpoczęto od złożenia odpowiedniego wniosku, który zyskał referencje i poparcie m.in. prezesa Polsko-Niemieckiego Towarzystwa Chirurgów Naczyniowych – prof. dra hab. Andrzeja Dorobisa i został wytypowany do realizacji. Projekt sfinansowano ze środków Ministerstwa Edukacji i Nauki (MEiN).

Działania zaplanowano na sześć miesięcy. Wniosek złożono już wiosną 2021 r., jednak akceptacja MEiN nastąpiła dopiero w okresie jesiennym. Ostatecznie początek projektu przypadł na grudzień 2021 r., a zakończenie – na maj 2022 r.

Realizacja zadania zakładała opracowanie formalne i rzeczowe oraz włączenie do zbiorów i uwiarygodnienie w katalogach online 300 publikacji z XIX i I połowie XX w. dotyczących szeroko pojętej chirurgii, m.in. chirurgii przewodu pokarmowego, torakochirurgii, chirurgii ginekologicznej, pediatricznej, stomatologicznej czy ortopedycznej.

We wspomnianej puli 250 woluminów stanowiły dokumenty o różnej proveniencji, które nie były wcześniej wyszczególnione w zbiorach ani katalogach online, a 50 pozostałych woluminów – książki, które choć wcześniej zinwentaryzowane, nie były szeroko dostępne ze względu

na brak informacji w katalogu online. Ostatecznie do realizacji zadania wytypowano 330 publikacji. Większość z nich to wydawnictwa niemieckojęzyczne, reszta to publikacje w językach angielskim (18 pozycji), francuskim (5) i polskim (1).

Do prac przy projekcie spośród pracowników Biblioteki UMW powołano pięcioosobowy zespół. Trzem osobom powierzono opracowanie formalne książek wybranych do projektu, na co składało się wiele mniejszych zadań: wybór konkretnych egzemplarzy do tworzonej kolekcji i ułożenie ich według roku wydania, ocena stanu zachowania i określenie przydatności dla odbiorców, przeprowadzenie starannych poszukiwań pod kątem unikalności zawartości treściowej i walorów bibliofilskich (strony internetowe, bazy danych, katalogi), zwrócenie uwagi na ekslibrisy, notatki odręczne, autografy i pieczęcie, zakwalifikowanie zbiorów do opracowania, weryfikacja dostępności rekordu kartoteki haseł wzorcowych dla wydawcy lub instytucji sprawczej i autora w katalogu centralnym NUKAT, weryfikacja dostępności opisu bibliograficznego i rekordu kartoteki haseł wzorcowych w katalogach innych niż NUKAT, opracowanie rzeczowe zbiorów w systemie Prolib, ewentualnie pobranie opisu bibliograficznego z katalogu NUKAT, korekta poprawności opisu bibliograficznego, opracowanie rzeczowe zbiorów według CKHW (Centralnej Klasyfikacji Haseł Wzorcowych) i klasyfikacji MeSH (Medical Subject Headings) w wersji polsko – i anglojęzycznej.

Aby wieloetapowy proces prac przebiegał sprawniej, każdy z katalogerów zaangażowanych w projekt tworzył tabelę, w której opisywał dane opracowywanych przez siebie pozycji. Kolejnej osobie z zespołu powierzono scalenie wspomnianych tabel, a także stworzenie wykazu dokumentów wcielonych do zbiorów, wycenę zbiorów na podstawie zasad wyceny Biblioteki Głównej UMW, sporządzanie akcesji w systemie Prolib, opatrzenie egzemplarzy znakami własności Biblioteki UMW i naniesienie właściwej numeracji, wykonanie opisu egzemplarza oraz powiązanie z opisem bibliograficznym w systemie Prolib.

Po pracach merytorycznych nastąpił etap prac technicznych: oklejanie kodami kreskowymi i etykietami zabezpieczającymi, zakodowanie etykiet RFID, włączenie opracowanych zasobów do ciągów magazynowych. To zadanie przypadło w udziale piątej osobie z zespołu, do której obowiązków należało również zebranie materiałów do niniejszego artykułu.

Nie mniej ważnym etapem była konserwacja wytypowanych książek. Wiele egzemplarzy, choć

w dobrym stanie ogólnym, wymagało drobnych napraw lub prac introligatorskich, aby odzyskać dawną formę.

Praca nad jedną publikacją – kompletnie opracowaną formalnie, rzeczowo i technicznie – zajmowała średnio 5–6 godz.

Jak zaprezentowano wyżej, taki projekt – choć założenia mogą wydawać się nieskomplikowane – wymaga wielu godzin pracy. I jak zwykle należy liczyć się z przeszkodami, które mogą się pojawić. Przykładowo dość długo trwa proces autoryzowania wprowadzonych opisów bibliograficznych publikacji przez NUKAT. Po utworzeniu opisu użytkownik nie ma bezpośredniej informacji aż do momentu zatwierdzenia go przez system. Inną uciążliwością jest fakt, że według przepisów katalogowania centralnego jedyne miejsce, w którym widać informacje o cechach szczególnych publikacji, to pole „Uwagi”. Zachodzi więc obawa, iż nie wszystkim zainteresowanym czytelnikom uda się dotrzeć do dodatkowej wiedzy – ze względu na brak świadomości, że można to zrobić przez wejście w opis katalogowy we wspomniane pole.

Niemniej jednak realizacja projektu oznacza wkład w rozwój nauki i kultury oraz bezpośrednią korzyść dla użytkowników uwidoczniionych zbiorów, a to przecież główny cel przyświecający działalności każdej biblioteki, zwłaszcza jeśli jest ona związana z ośrodkiem naukowym.

KRYTERIA KWALIFIKOWANIA DOKUMENTÓW DO PROJEKTU

Efekt wyteżonej pracy bibliotekarzy z zespołu projektowego stanowi unikatowa kolekcja wydawnictw chirurgicznych z XIX i I połowy XX w. Nie do przecenienia jest jej wartość naukowa i kulturowa. Pozytywnie w niej zawarte powstały w epoce dynamicznego rozwoju chirurgii, świadczą również o ówczesnym poziomie praktyki i nauczania.

Jak powszechnie wiadomo, zadaniami biblioteki uczelni wyższej są gromadzenie, opracowanie i udostępnianie źródeł naukowych i dydaktycznych. Jednak do nie mniej ważnych celów należy upowszechnianie wiedzy na temat historii i współczesnego stanu wiedzy, szczególnie zaś – osiągnięć uczelni i rozwoju nauki regionu.

Dodatkowo, ze względu na położenie geograficzne i historię regionu, Biblioteka Uniwersytetu Medycznego we Wrocławiu wydaje się predestynowana do odgrywania wiodącej roli w udostępnianiu dawnych wydawnictw medycznych w Polsce. To właśnie

Wrocław był w XIX i początkach XX w. prężnym ośrodkiem chirurgicznym, gdzie praktykowało lub prowadziło działalność naukową wielu znanych chirurgów, mających wpływ na rozwój medycyny.

Znaczna objętość nieopracowanych jeszcze zbiorów otrzymanych w spadku po likwidowanych bibliotekach zakładowych uniwersytetu, bibliotekach naukowych czy innych instytucjach lub osobach prywatnych stanowiła punkt wyjścia do pozyskania dofinansowania w ramach projektu, którego celem było udostępnienie cennych zbiorów zarówno badaczom, jak i wszystkim zainteresowanym historią medycyny i jej nauczania na terenie XIX-wiecznego Wrocławia, Śląska i Niemiec.

WYBRANE PUBLIKACJE ZNANYCH CHIRURGÓW

W utworzonej kolekcji znajduje się wiele książek z dorobku pionierów chirurgii, wybitnych przedstawicieli tej gałęzi medycyny oraz ich uczniów.

Jako przykład posłużyć tu może Alfred Dührssen, propagator operacji pochwoowych w położnictwie i ginekologii. O tym właśnie traktuje książka *Die Einschränkung des Bauchschnitts durch die vaginale Laparotomie (Kolpocoeliotomia anterior)* z 1899 r., w której Dührssen opisuje kilkunastoletnie doświadczenia w stosowaniu proponowanej przez siebie techniki i wyszczególnia jej zalety, opierając się na własnych sukcesach w leczeniu wielu pacjentek. W 1896 r. dokonał on także pierwszej operacji usunięcia pękniętej macicy drogą pochwową zaraz po porodzie, co opisał

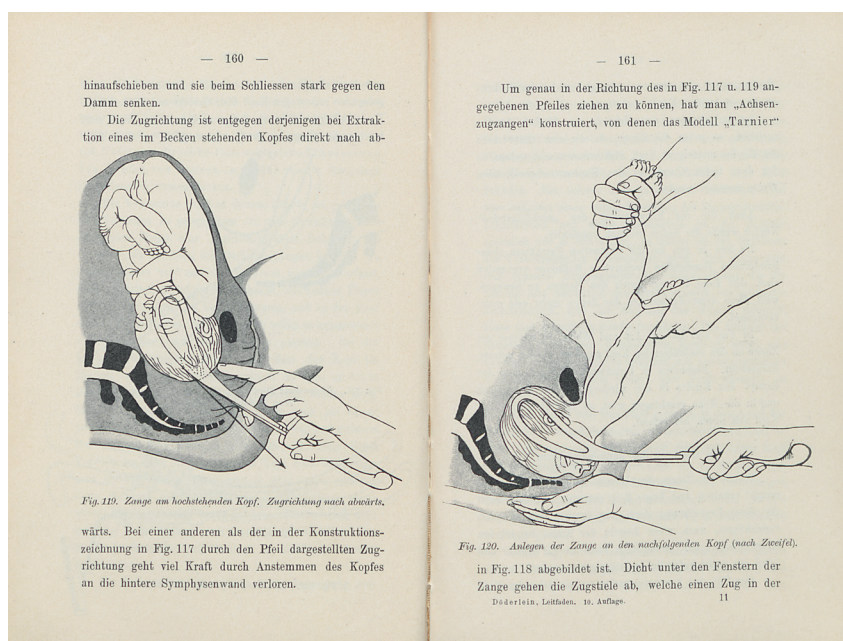
w *Der Vaginale Kaiserschnitt. (Nebst Bericht über eine erfolgreiche vaginale Exstirpation des rupturirten Uterus unmittelbar post partum)*.

Innym znanym ginekologiem jest Albert Döderlein, który zasłynął opisem pałeczek kwasu mlekowego i ich działania [1]. Pośród wielu pozycji z zakresu położnictwa i ginekologii jego autorstwa jest *Leitfaden für den geburtshilflichen Operationskurs*, przewodnik po kursie chirurgii położniczej. Co ciekawe, pozycja ta została wydana w niewielkim formacie, aby w razie potrzeby można było z niej skorzystać nawet podczas udzielania pomocy lekarskiej. Nacisk położono tu więc na rycinę i schematy rysunkowe, aby w jak najbardziej skrótoowej – ale i szczegółowej – formie przekazać wszystkie istotne informacje.

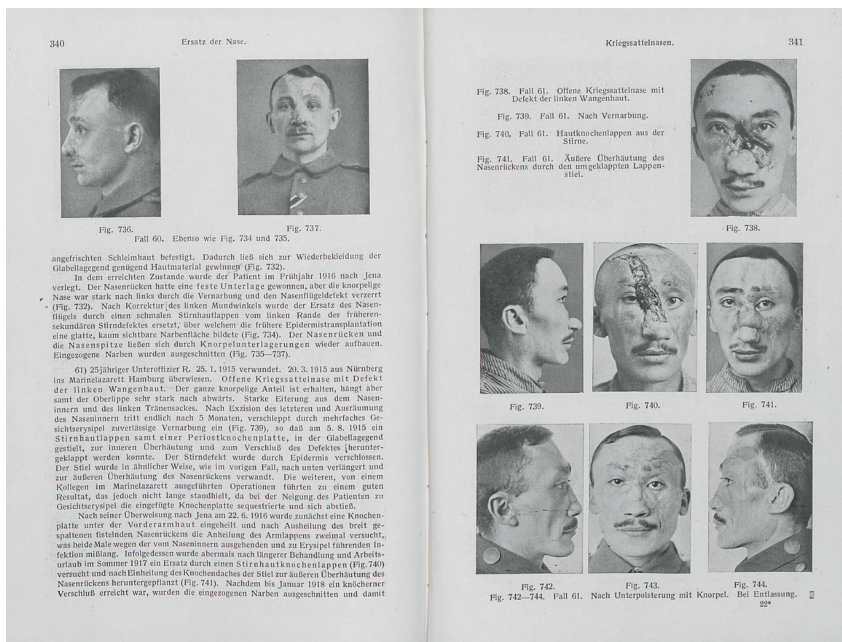
Uważany za pioniera chirurgii plastycznej Erich Lexer jest autorem *Wiederherstellungschirurgie*. To świetnie zachowane wydawnictwo z 1920 r. na temat chirurgii rekonstrukcyjnej, zawierające ilustracje oraz wzbogacone o dokumentację fotograficzną pacjentów przed zabiegami i po nich.

Innym specjalistą w dziedzinie chirurgii rekonstrukcyjnej był Victor Bruns, autor serii podręczników „Handbuch der praktischen Chirurgie für Ärzte und Wundärzte”. Jak sam podkreślił w przedmowie do swojego dzieła, miał na celu przede wszystkim „obszerne przedstawienie całej dziedziny chirurgii z jej aktualnego punktu widzenia, ze zdecydowaną tendencją praktyczną”.

Autorem innego ciekawego podręcznika – *Die allgemeine chirurgische Pathologie und Therapie*

II. 1. Fragment przewodnika po kursie chirurgii położniczej autorstwa Alberta Döderleina [2]

II. 2. Fragment książki na temat chirurgii rekonstrukcyjnej autorstwa Ericha Lexera [3]

in einundfunzig Vorlesungen, napisanego wraz z Alexandrem von Winiwarterem, jest Theodor Billroth, określany ojcem nowoczesnej chirurgii jamy brzusznej, przełyku i krtani [4]. Wspomniane wydawnictwo to podręcznik dla studentów medycyny i lekarzy z zakresu leczenia operacyjnego – uporządkowane kompendium z klarowną strukturą (51 wykładów) i czytelnymi rycinami.

Podobną formę w swoim podręczniku *Die spezielle Chirurgie in 50 Vorlesungen: ein kurzgefasstes Lehrbuch für Ärzte und Studierende* zastosował Edmund Leser. Książka stanowi zwięzły

podręcznik chirurgii konkretnych organów ludzkich, złożony z 50 wykładów. Autor znany jest z opisu zespołu Lesera-Trélata [6].

Chirurgiem, który przeprowadził pierwszą udaną embolektomię tętnicy płucnej (operację Trendelenburga), a także rozwinął nową metodę wytwarzania sztucznego przełyku i metodę otwarcia stawu kolanowego [7], był Martin Kirschner. Wraz z Ottomem Nordmannem wydał wielotomową publikację *Die Chirurgie: Eine zusammenfassende Darstellung der allgemeinen und der speziellen Chirurgie* – podsumowanie wiedzy z zakresu chirurgii.

W omawianej kolekcji znajdują się książki autorstwa Theodora Kochera, jak *Chirurgische Operationslehre* czy *Hirnerschütterung, Hirndruck und chirurgische Eingriffe bei Hirnkrankheiten* z 1901 r. W drugim dziele szczegółowo omówiono zagadnienia wstrząśnienia mózgu, ciśnienia śródczaszkowego i interwencji chirurgicznych w chorobach mózgu. Kocher to wybitny lekarz, który opracował metody operacji żołądka, jelita grubego i tarczycy, stworzył nowe narzędzia chirurgiczne, a w 1909 r. otrzymał Nagrodę Nobla za badania dotyczące fizjologii, patologii i chirurgii tarczycy [8].

Uczniem Kochera (jak również Roberta Kocha) był Carl Garré, chirurg ortopeda znany z badań nad rolą gronkowca złocistego w zakażeniach [9]. Jest on jednym z autorów *Lehrbuch der Chirurgie*, podręcznika chirurgii, który – jak wspomina współautor August Borchard – pieszczotliwie nazywał „ksiażeczka”.

Wybitnym chirurgiem polsko-niemieckim, a zarazem niezwykle ważną postacią dla Dolnego Śląska był Jan Mikulicz-Radecki. Ostatnie kilkanaście lat swojej kariery spędził we Wrocławiu, gdzie objął katedrę na tutejszym uniwersytecie. Jest uznawany za twórcę dwóch szkół chirurgicznych: polskiej w Krakowie i niemieckiej we Wrocławiu. To także pomysłodawca nowych technik operacyjnych i narzędzi chirurgicznych oraz jeden z pionierów antyseptyki i aseptyki [11]. Razem z Karlem Partschem redagował dość nietypowe w formie wydawnictwo – *Stereoscopischer medicinischer Atlas aus der chirurgischen Abteilung des Allerheiligen Hospitals zu Breslau* Lfg. 21, 6te Folge, Chirurgie autorstwa Albera Neissera z 1898 r. Jest to niewielkich rozmiarów atlas zawierający osobne tablice, które składają się z opisu przypadku medycznego i fotografii schorzenia konkretnego pacjenta. W kolekcji znajduje się 6. część 21. wydania, poświęcona przypadkom z oddziału chirurgicznego Szpitala Wszystkich Świętych we Wrocławiu.

Następcą Mikulicza-Radeckiego na stanowisku był Hermann Küttner, wszechstronny chirurg (także wojskowy), delegat Czerwonego Krzyża podczas wojny turecko-greckiej, przewodniczący Deutsche Gesellschaft für Chirurgie (Niemieckie Towarzystwo Chirurgiczne) i twórca wrocławskiej szkoły chirurgicznej [13]. Redagował on serię „Neue Deutsche Chirurgie”, w której omawiano szerokie spektrum zagadnień z chirurgii. Przykładem może być pozycja *Verletzungen des Gehirns. T. 1, Gedeckte Hirnverletzungen, Hirnwunden, Fremdkörper des Gehirns* z 1920 r. o urazach mózgu.

Verletzungen des Gehirns... to niejedyny ciekawy tom ze wspomnianej serii. Warto też zwrócić

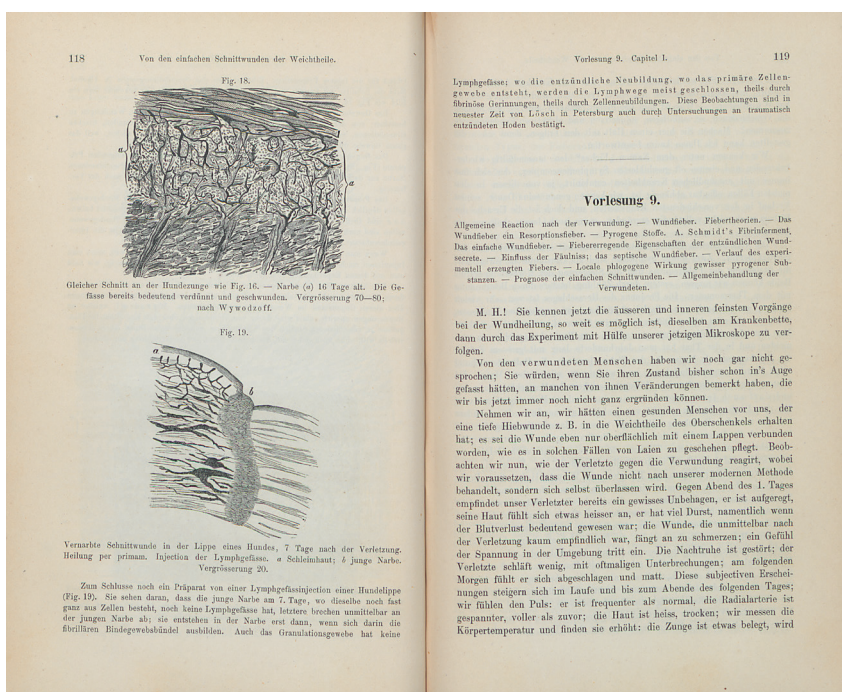
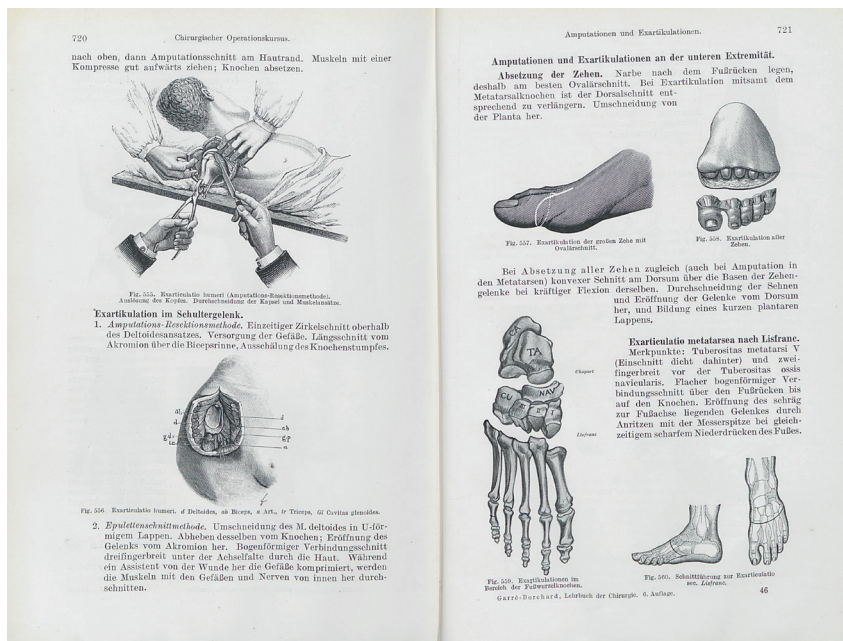
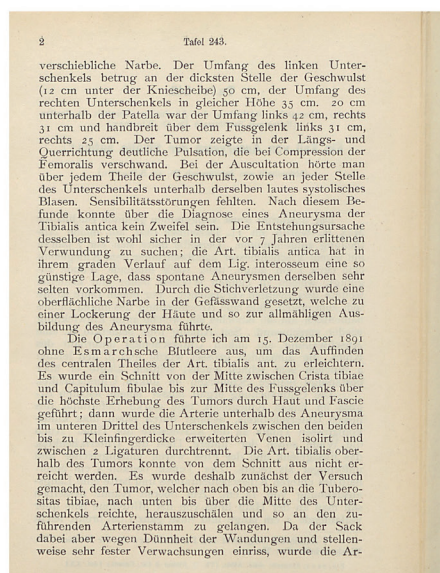
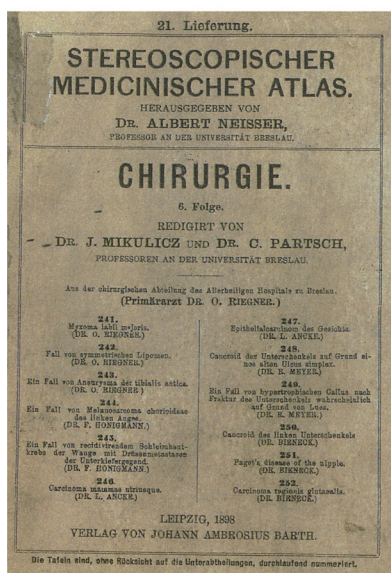

Fig. 3. Pages from the 13th edition of the surgery textbook by Theodor Billroth and Alexander von Winiwarter [5]

II. 4. Fragment podręcznika chirurgii autorstwa Carla Garrégo i Augusta Borcharda w wydaniu z 1928 r. [10]

II. 5. Strona tytułowa i przykładowa tablica z atlasu przypadków medycznych leczonych w Szpitalu Wszystkich Świętych we Wrocławiu [12]

uwagę na *Dringliche Operationen*, tom poświęcony pilnym zabiegom. Autor – Alexander Tietze, chirurg, jako pierwszy opisał zapalenie chrząstek żebrowych, od jego nazwiska określany jako zespół Tietzego [15]. Tietze był także ordynatorem (od 1896 r.) i prymariuszem (od 1905 r.) we wrocławskim Szpitalu Wszystkich Świętych [16].

Kolejną wartą wspomnienia pozycją z prezentowanej serii jest *Geschichte der Neueren Deutschen Chirurgie* z 1915 r. autorstwa Ernsta Küstera. Opisuje on historię i rozwój chirurgii w XIX w. do czasów sobie współczesnych. Egzemplarz będący w posiadaniu Biblioteki UMW, pomimo swoich ponad 100 lat, zachował się w doskonałym stanie, z niemal nienaruszoną

okładką, wydrukowaną na papierze wysokiej jakości. Autor zadedykował pracę Niemieckiemu Towarzystwu Chirurgicznemu, którego był członkiem, współzałożycielem i przewodniczącym [17]. Znany jest również z ulepszenia techniki mastoidektomii – w 1889 r. zaproponował w usuwanie tylnej ściany przewodu słuchowego zewnętrznego w trakcie trepanacji wyrostka sutkowatego [18].

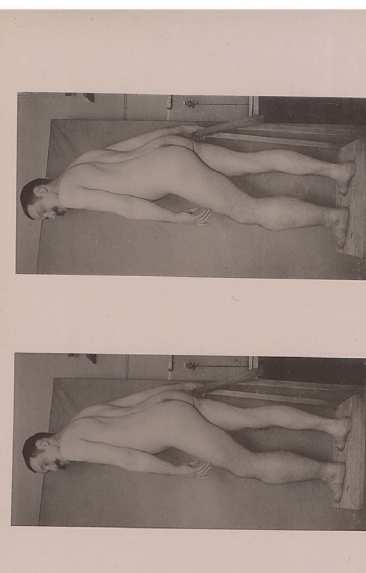
DOKUMENTY UNIKATOWE

W kolekcji utworzonej na potrzeby realizowanego projektu znajdują się nie tylko pozycje interesujące ze względu na autorów. Wiele z nich

zyskało dodatkową wartość dzięki szczególnym elementom, takim jak znaki proveniencji czy odręczne notatki. Czynią one egzemplarze unikatowymi i mogą stanowić bazę do badań bibliofilskich w kontekście historii książki, bibliotek i kultury, jak również stać się punktem wyjścia do rozważań na temat losów danej publikacji.

To typowo ludzkie, że biorąc do ręki kilkudziesięcioletnią książkę, opieczętowaną przez szereg bibliotek z dawnego obszaru Niemiec lub opatrzoną nazwiskiem konkretnego lekarza praktykującego w przedwojennym Wrocławiu, zaczynamy się zastanawiać: Kim był ten lekarz? Co się z nim stało w związku z wojenną zawieruchą? W jaki sposób jego zbiór książek trafił do bibliotek?

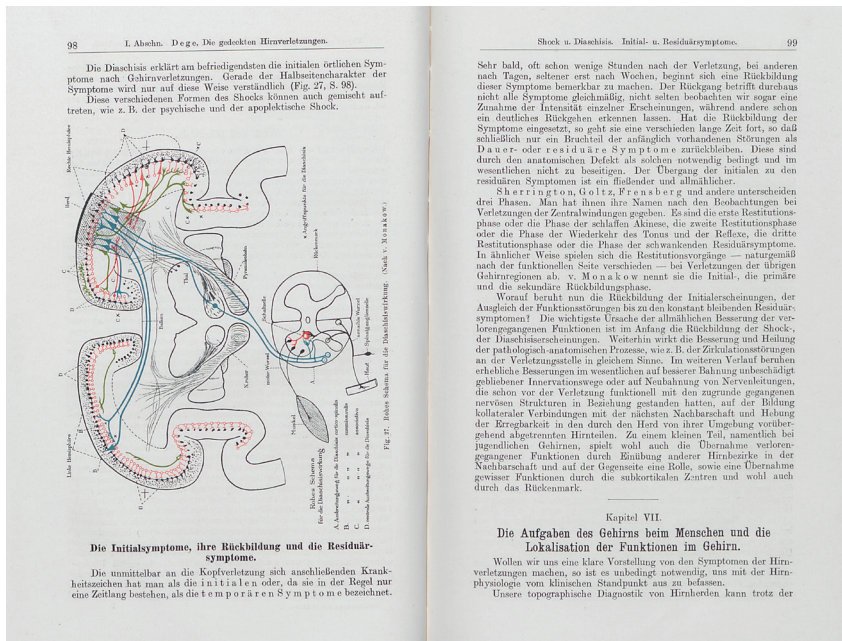
Jedną z wcześniej wspomnianych ksiąg, *Die spezielle Chirurgie in 50 Vorlesungen: ein kurzgefasstes Lehrbuch für Ärzte und Studierende*, ma

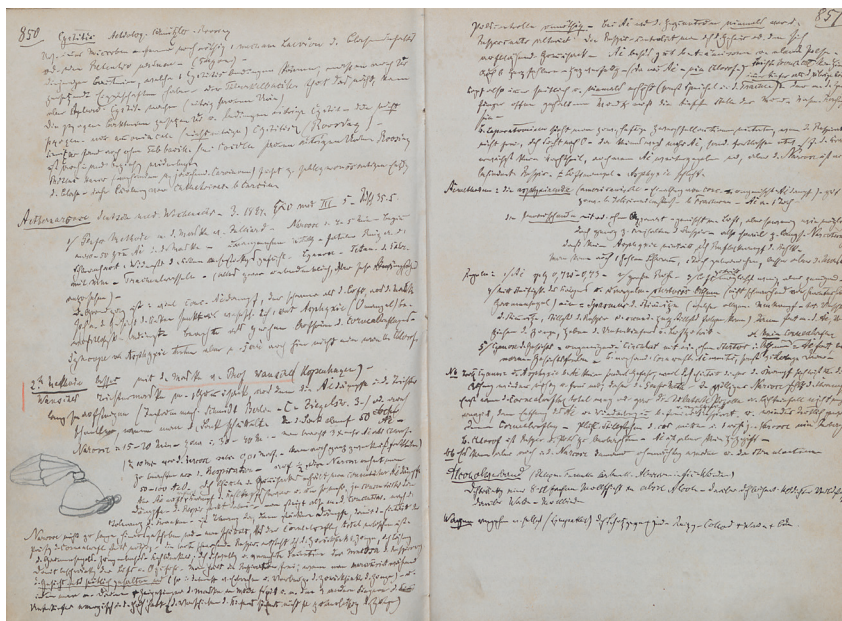
na końcu notatki spisane odręcznym pismem. Są one uporządkowane, a co ciekawe, ich autor kontynuował nawet numerację stron! Kim był? Lekarzem, który uzupełniał kompendium wiedzy o własne doświadczenia lub najnowsze odkrycia? A może studentem, który dopiero przygotowywał się do swoich pierwszych operacji?

W książce *Operative Frakturenbehandlung: Technik, Indikationsstellung, Erfolge* Rudolfa Demela znaleźć można z kolei odręczną dedykację autora dla Hermanna Küttnera.

W książce znajduje się również ekslibris Küttnera. Widnieje na nim wizerunek skryby

titl. 6. Fragment książki o urazach mózgu wchodzącej w skład serii „Neue Deutsche Chirurgie” [14]

titl. 7. Odłączne notatki sporządzone w podręczniku do chirurgii autorstwa Edmunda Lesera [19]

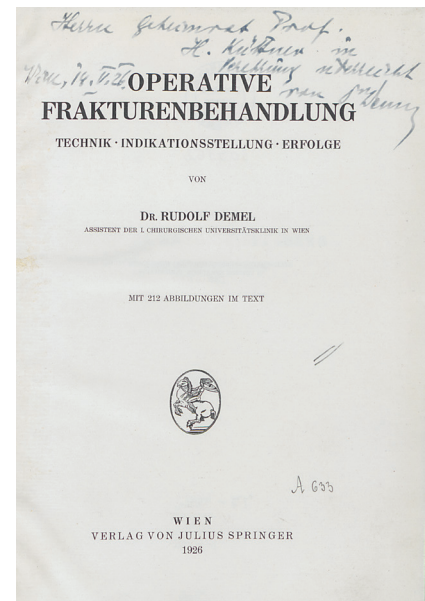
w renesansowym stroju, stojącego przy pulpucie i pieczętowanie sporządzających notatki.

W *Grundsätze der Zahn-Chirurgie: eine neue Behandlungs-Methode der Krankheiten der Zähne und des Zahnfleisches enthaltend* podziwiać można ekslibris Walthera Brucka (il. 10). W centrum widać mężczyznę siedzącego przy biurku i półce pełnej książek. Jest on odwrócony plecami, ale po geście podparcia głowy można rozpoznać głębokie zamyślenie. W dolnej części obramowania dostrzec zaś można czaszkę z oczodołami przysłoniętymi liśćmi, a w górnej – modlącą się świętą.

Nie wszystkie ekslibrisy są tak efektowne. Przykładowo w *Lehrbuch der allgemeinen Chirurgie: nach dem heutigen Standpunkte der Wissenschaft* widnieje bardzo skromny, w porównaniu z dwoma poprzednimi przykładami, ekslibris prof. Georga Gottsteina – jest to prosta pieczętka z napisem „Ex libris” i nazwiskiem.

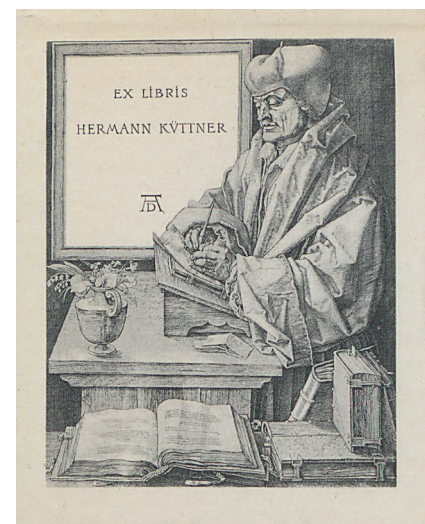
W książkach znaleźć można też pieczętki innych lekarzy praktykujących ówczesnie we Wrocławiu, np. dra Maya, dra Springera, dra Heidricha, prof. Eulera.

Ciekawe są liczne pieczętki bibliotek, klinik czy instytutów, które stworzyły podwaliny regionalnego

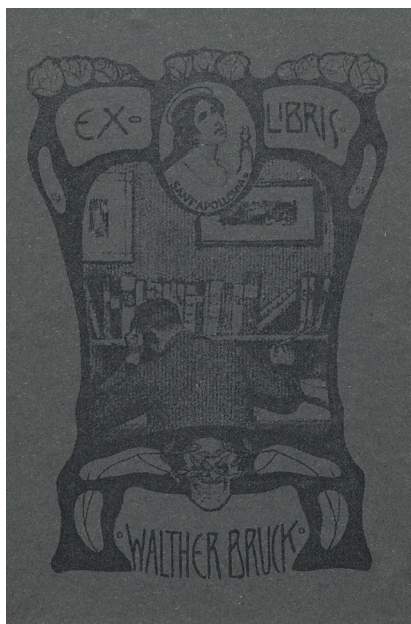

titl. 8. Strona tytułowa książki Rudolfa Demela z odrędną dedykacją autora dla Hermanna Küttnera [20]

ośrodka medycznego: dzisiejszego Uniwersytetu Medycznego we Wrocławiu i powiązanego z jego strukturami Uniwersyteckiego Szpitala Klinicznego. Wymienić tu można pieczętki takich instytucji, jak Instytut Stomatologii Królewskiego Uniwersytetu Wrocławskiego, Klinika Chirurgiczna Uniwersytetu Wrocławskiego, Biblioteka Kliniki Chorób Kobięcych we Wrocławiu (wraz z odrędną notatką) i – w innej wersji nazewnictwa – Biblioteka Królewskiej Kliniki Chorób Kobięcych we Wrocławiu, jak również Biblioteki Miejskiego Zakładu Leczenia Chorób Nerwowych i Psychicznych oraz Centralnej Biblioteki Miejskich Szpitali w Szpitalu Wszystkich Świętych we Wrocławiu. Ponadto w publikacjach z omawianej kolekcji znaleźć można pieczętkę Biblioteki Stowarzyszenia Lekarskiego w Gdańsku, pieczętkę szpitala polowego

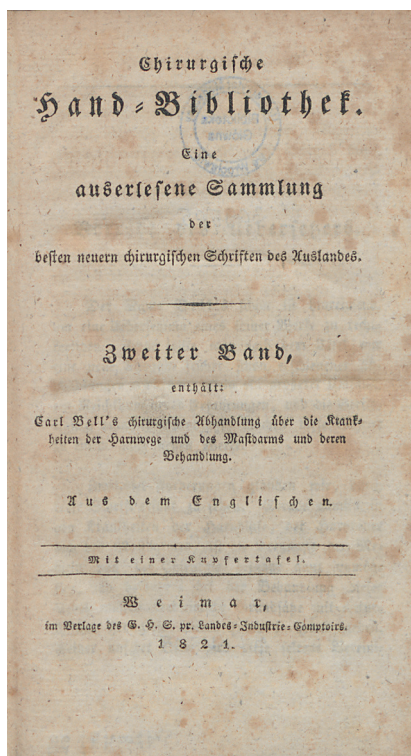
titl. 9. Ekslibris Hermanna Küttnera [20]

II. 10. Ekslibris Walthera Brucka [21]

II. 11. Przykładowe pieczętki lekarzy i bibliotek znajdujące się w książkach z kolekcji utworzonej w ramach projektu [22-33]

II. 12 i 13. Strona tytułowa oraz wkładka z rycinami z najstarszej publikacji w kolekcji [34]

w Rawie Ruskiej, oznaczenie egzemplarza dubletu Wojskowej Biblioteki Medycznej w Stanach Zjednoczonych czy przepięknie zachowaną pieczętkę wrocławskiej uniwersyteckiej Polikliniki.

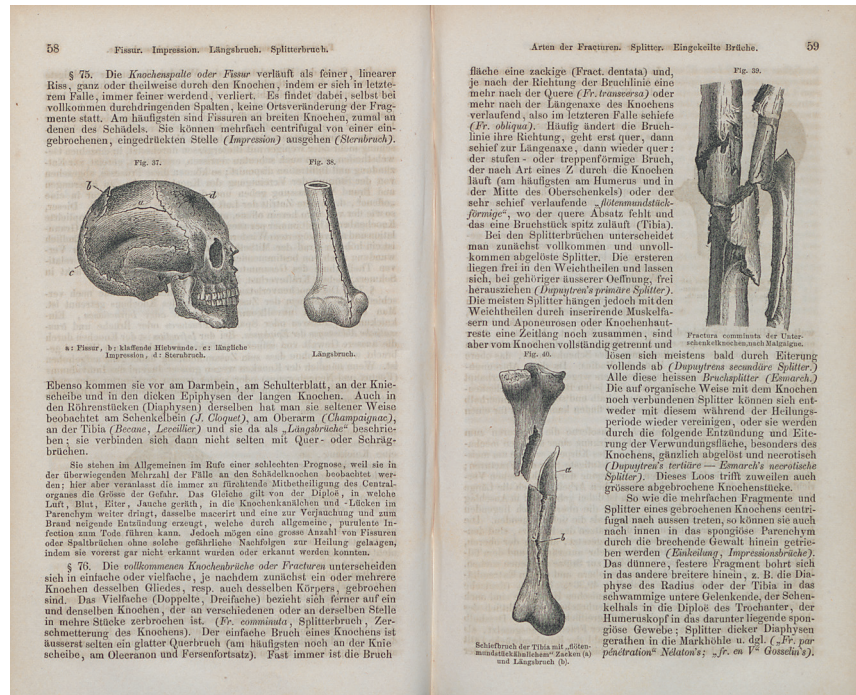
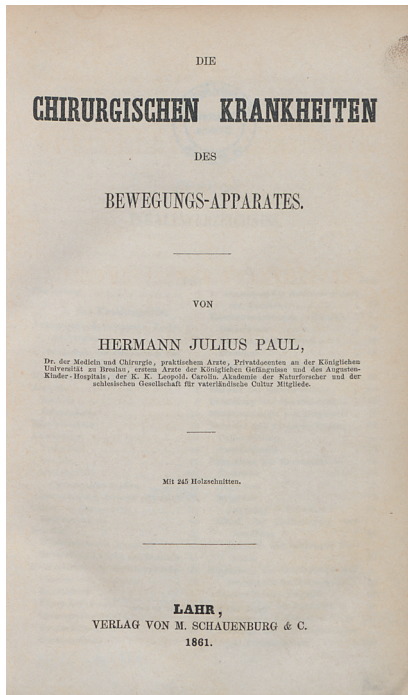
Najstarszą pozycją w kolekcji jest *Chirurgische Hand-Bibliothek: eine auserlesene Sammlung der besten und neuern chirurgischen Schriften des Auslands. Bd. 2, Abhandlung über die Krankheiten der Harnröhre, der Harnblase, der*

Vorsteherdrüse und des Mastdarms. Książka ma już 200 lat! Co oczywiste, nosi bardzo wyraźne ślady zużycia, jednakże jest to piękne wydawnictwo – drukowane gotykiem, wzbogacone zamieszczoną na końcu wkładką z rycinami.

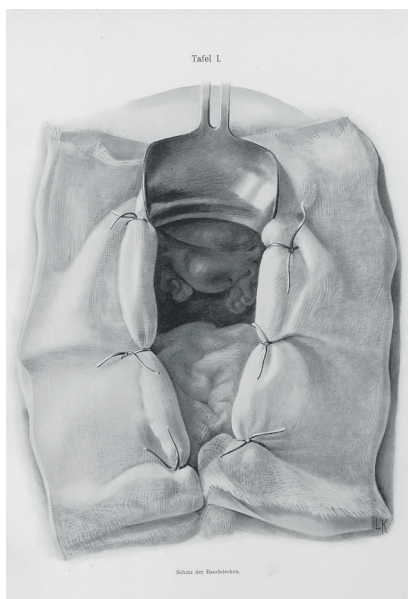
Dla porównania późniejszą o ok. 40 lat pozycję *Lehrbuch der speciellen Chirurgie. Thl. 1, Die chirurgischen Krankheiten des Bewegungs-Apparates* można określić jako niemal nowoczesną, choć i ona zawiera interesujące ryciny.

Kontrast widać także między innymi publikacjami. Książka *Die Technik der Radikaloperation des Uterus-Karzinoms* została wydana w bardzo dużym formacie. Egzemplarz jest ciekawy też ze względu na zamieszczoną na końcu wkładkę ze szczegółowymi rysunkami na kredowym papierze.

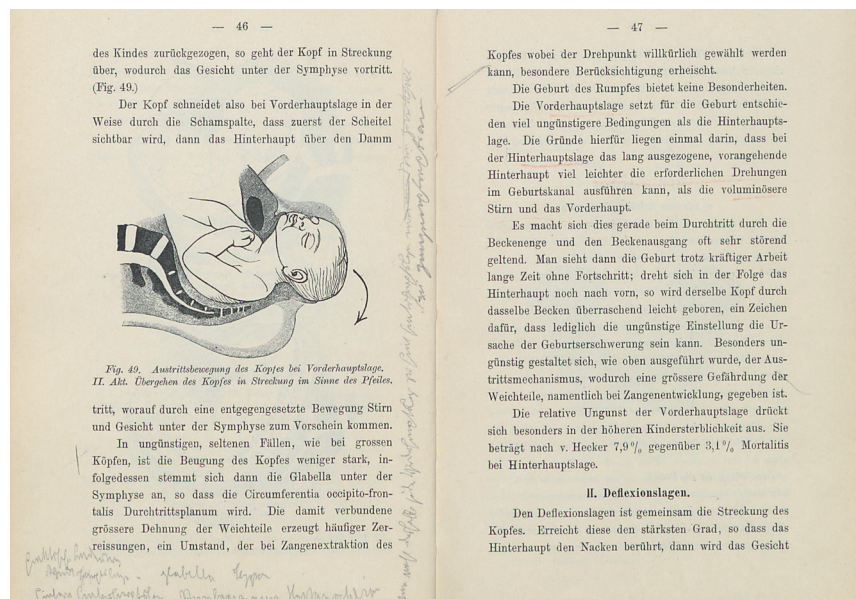
Z kolei wspomnianą wcześniej pozycję autorstwa Döderleina wydano w małym formacie, tak aby mogła (dosłownie!) być na podorzędu. Co interesujące, egzemplarz zawiera podkreślenia

II. 14 i 15. Strona tytułowa i fragment książki na temat chirurgii układu mięśniowo-szkieletowego [35]

II. 16. Rycina z atlasu dotyczącego radykalnego leczenia operacyjnego raka macicy [36]

II. 17. Fragment przewodnika po kursie chirurgii położniczej autorstwa Alberta Döderleina wraz z podkreśleniami i dopiskami czytelnika [2]

i dopiski – sugeruje to, że ktoś uznał książkę za przydatną w praktyce lekarskiej.

Inną książką o niewielkich rozmiarach jest *Chirurgie im Felde*, traktująca o chirurgii w warunkach polowych w czasach I wojny światowej.

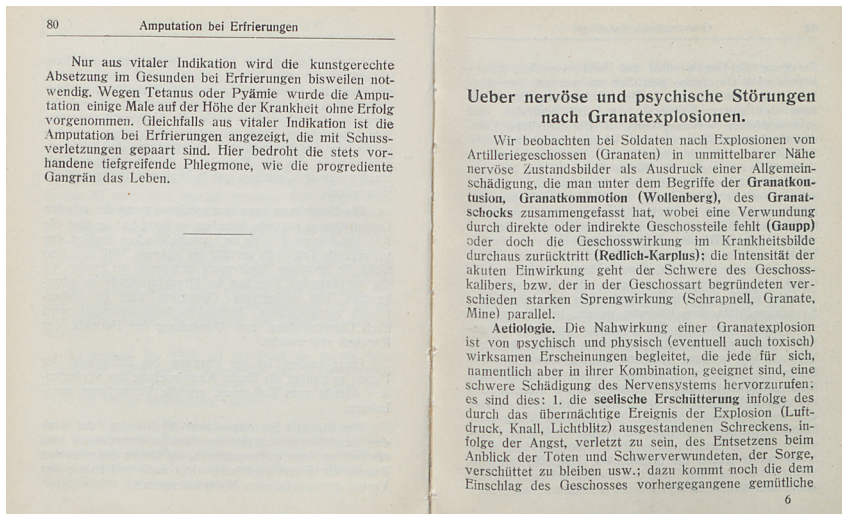
Natomiast z okresu II wojny światowej pochodzi trzyczęściowe wydawnictwo w języku angielskim – *Surgery of Modern Warfare*, które wyróżnia się nie tylko rysunkami, ale też kolorowymi fotografiami.

Kiedy patrzy się na dwie powyższe pozycje z kolekcji, pojawia się nieuchronna refleksja, związana z aktualnymi wydarzeniami we wschodniej części Europy – że książki o takiej tematyce powinny być już tylko historyczną ciekawostką...

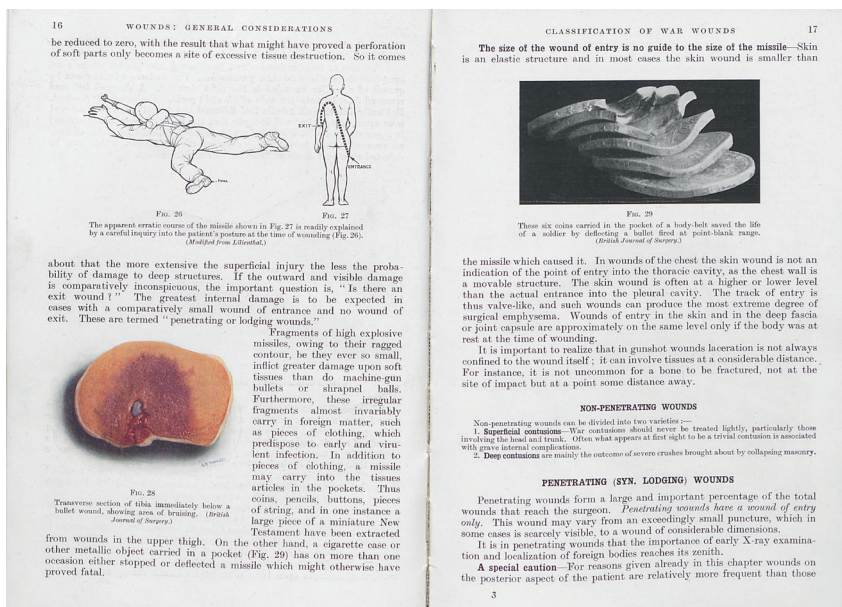
PODSUMOWANIE

Jak ukazano w niniejszym artykule, zbiory Biblioteki UMW obejmują wiele perełek, które z pewnością zainteresują niejednego badacza historii

medycyny i bibliofila. Pozyskanie środków finansowych na realizację zadania umożliwiło zespołowi projektowemu z Uniwersytetu Medycznego stworzenie wspaniałej, ciekawej pod wieloma względami kolekcji z zasobów dotąd ukrytych w archiwach i magazynach – a mających ogromny potencjał – oraz udostępnienie jej szerokiemu gronu odbiorców. Jest to nie tylko obowiązkiem, ale przede wszystkim celem każdego bibliotekarza, który swój zawód wykonuje z pasją. Właśnie dlatego bibliotekarze z zespołu powołanego do prac nad kolekcją podjęli się nowego zadania

II. 18. Fragment książki o chirurgii polowej z czasów I wojny światowej [22]

II. 19. Fragment anglojęzycznej książki poświęconej chirurgii wojennej z czasów II wojny światowej [37]

z zaangażowaniem, które wynikało z wewnętrznego przekonania o wartości opracowywanego zbioru dla nauki i historii regionu.

Realizacja takiego przedsięwzięcia daje również motywację do dalszych działań i poszukiwań kolejnych projektów. Jest to korzystne dla bibliotek, m.in. ze względu na uzyskanie wsparcia finansowego dla zespołu danej instytucji czy możliwość doposażenia sprzętowego – w przypadku omawianego projektu było to doposażenie introligatorni w materiały służące do konserwacji książek.

Warto więc na bieżąco śledzić konkursy projektowe, szczególnie te przeznaczone dla bibliotek. Ważnymi aspektami są wysoka świadomość potencjału zasobów i wyłuszczenie tych najciekawszych, a także organizowanie z zespołem burz

mózgów, w czasie których ustalone zostanie, co dobrze byłoby pokazać użytkownikowi. Istotne jest też, aby pozwolić zespołowi na kreatywność czy niestandardowe podejście, bo to dzięki temu rodzą się najlepsze pomysły. Oczywiście nie wolno pomijać oszacowania objętości zasobu i liczby pracowników powołanych do zadania, ponadto trzeba pamiętać o odpowiednim rozplanowaniu prac, aby zrealizować projekt w wyznaczonym terminie. Gdy cel zostanie wyznaczony, a zespół utrzyma motywację do działania, efekty będą warte podjętego wysiłku.

REFERENCE LIST

1. Albert Döderlein [Internet]. Wikipedia; [cited 10.06.2022.] Available from: https://pl.wikipedia.org/wiki/Albert_D%C3%B6derlein

2. Döderlein A. Leitfaden für den geburtshilflichen Operationskurs. Leipzig: Verlag von Georg Thieme; 1912.
3. Lexer E. Wiederherstellungschirurgie. Leipzig: Verlag von Johann Ambrosius Barth; 1920.
4. Theodor Billroth [Internet]. Wikipedia; [cited 10.06.2022.] Available from: https://pl.wikipedia.org/wiki/Theodor_Billroth
5. Billroth T, Winiwarter Av. Die allgemeine chirurgische Pathologie und Therapie in einundfunfzig Vorlesungen: ein Handbuch für Studierende und Aerzte. Berlin: Verlag von Georg Reimer; 1887.
6. Edmund Leser [Internet]. Wikipedia; [cited 10.06.2022.] Available from: https://en.wikipedia.org/wiki/Edmund_Leser
7. Martin Kirschner (chirurg) [Internet]. Wikipedia; [cited 10.06.2022.] Available from: [https://pl.wikipedia.org/wiki/Martin_Kirschner_\(chirurg\)](https://pl.wikipedia.org/wiki/Martin_Kirschner_(chirurg))
8. Emil Theodor Kocher [Internet]. Wikipedia; [cited 10.06.2022.] Available from: https://pl.wikipedia.org/wiki/Emil_Theodor_Kocher
9. Carl Garré [Internet]. Wikipedia; [cited 10.06.2022.] Available from: https://en.wikipedia.org/wiki/Carl_Garr%C3%A9
10. Garré C, Borchard AF. Lehrbuch der Chirurgie. Sechste, neu bearbeitete Auflage ed. Leipzig: Verlag von F. C. W. Vogel; 1928.
11. Jan Mikulicz-Radecki [Internet]. Wikipedia; [cited 10.06.2022.] Available from: https://pl.wikipedia.org/wiki/Jan_Mikulicz-Radecki
12. Stereoscopischer medicinischer Atlas: aus der chirurgischen Abteilung des Allerheiligen Hospitals zu Breslau. Lfg. 21, 6te Folge, Chirurgie. Neisser A, Mikulicz-Radecki J, Partsch K, editors. Leipzig: Verlag von Johann Ambrosius Barth; 1898.
13. Hermann Küttner [Internet]. Wikipedia; [cited 10.06.2022.] Available from: https://de.wikipedia.org/wiki/Hermann_K%C3%BCttner
14. Küttner H. Verletzungen des Gehirns. T. 1, Gedeckte Hirnverletzungen, Hirnwunden, Fremdkörper des Gehirns. Küttner H, editor. Stuttgart: Enke; 1920.
15. Zespół Tietzego [Internet]. Wikipedia; [cited 10.06.2022.] Available from: https://pl.wikipedia.org/wiki/Zesp%C3%B3%C5%82_Tietzego
16. Alexander Tietze [Internet]. Wikipedia; [cited 10.06.2022.] Available from: https://pl.wikipedia.org/wiki/Alexander_Tietze
17. Ernst Küster [Internet]. Wikipedia; [cited 10.06.2022.] Available from: https://pl.wikipedia.org/wiki/Ernst_K%C3%BCster
18. Kuczkowski J, Tretiakov D. Historia otologii: od starożytności do końca XIX wieku. Polski Przegląd Otolaryngologiczny. 2014;3(3): 230-7.

19. Leser E. Die specielle Chirurgie in 50 Vorlesungen: ein kurzgefasstes Lehrbuch für Ärzte und Studierende. Jena: Gustav Fischer Verlag; 1890.
20. Demel R. Operative Frakturenbehandlung: Technik, Indikationsstellung, Erfolge. Wien: Verlag von Julius Springer; 1926.
21. Koecker L. Grundsätze der Zahn-Chirurgie eine neue Behandlungs-Methode der Krankheiten der Zähne und des Zahnfleisches enthaltend. Weimar: Verl. des Großh. Landes-Industrie-Comptoirs; 1828.
22. K. und k. 2. Armeekommando. Chirurgie im Felde. [s.l.]: [s.n.]; [1917?].
23. Lehrbuch der speziellen Chirurgie für Studierende und Ärzte. Bd. 2, T. 1, Chirurgie des Unterleibs. Hochenegg Jv, editor. Berlin: Urban & Schwarzenberg; 1908.
24. Die Chirurgie. Bd. 5 : eine zusammenfassende Darstellung der allgemeinen und der speziellen Chirurgie: Die Chirurgie der Brust. Zweite, völlig neu bearbeitete Auflage ed. Kirschner M, Nordmann O, editors. Berlin: Urban & Schwarzenberg; 1941.
25. Bruns Vv. Die chirurgischen Krankheiten und Verletzungen des Gehirns und seiner Umhüllungen. Tübingen: H. Laupp'schen; 1854.
26. Dührssen A. Der Vaginale kaiserschnitt: (nebst bericht über eine erfolgreiche vaginale exstirpation des rupturirten uterus unmittelbar post partum). Berlin: Verlag von S. Karger; 1896.
27. Gabriel WB. The principles and practice of rectal surgery. London: H. K. Lewis & Co. Ltd.; 1932.
28. Guggisberg H. Geburtshilfliche Operationslehre für Studierende und Ärzte. Stuttgart: Enke; 1916.
29. Kocher ET. Chirurgische Operationslehre. Vierte vielfach umgearbeitete Auflage ed. Jena: Verlag von Gustav Fischer; 1902.
30. Kocher ET. Chirurgische Operationslehre. Fünfte vielfach umgearbeitete Auflage ed. Jena: Verlag von Gustav Fischer; 1907.
31. Kocher T. Hirnerschütterung, Hirndruck und chirurgische Eingriffe bei Hirnkrankheiten. Wien: Alfred Hölder; 1901.
32. Oberst A. Kurzgefasste chirurgische Operationslehre (Operationskurs): für Studierende und Ärzte. Berlin: Verlag von S. Karger; 1911.
33. Shands AR. Handbook of orthopaedic surgery. St. Louis: The C. V. Mosby company; 1940.
34. Bell C, Shaw J. Chirurgische Hand-Bibliothek: eine auserlesene Sammlung der besten und neuern chirurgischen Schriften des Auslands. Bd. 2, Abhandlung über die Krankheiten der Harnröhre, der Harnblase, der Vorsteherdrüse und des Mastdarms. Nach der neuen ganz umgearbeiteten Auflage vom Jahr 1820 ed. Weimar: Landes-Industrie-Comptoir; 1821.
35. Julius Paul H. Lehrbuch der speziellen Chirurgie. 1. Theil: Die chirurgischen Krankheiten des Bewegungs-Apparates. Lahr: M. Schauenburg; 1861.
36. Sigwart W. Die Technik der Radikaloperation des Uterus-Karzinoms. Wiesbaden: Bergmann; 1911.
37. Surgery of modern warfare. Part I. Third edition (complete in six parts) ed. Bailey H, Birch CA, editors. Edinburgh: E. & S. Livingstone; 1944.

Paulina Obuchowicz

Medical Library, Wrocław Medical University, Poland

Correspondence to: paulina.obuchowicz@umw.edu.pl

Iryna Kyryczok

Scientific Library of the Kharkiv National Medical University in overcoming the challenges of the COVID-19 pandemic and martial law

Biblioteka Naukowa Charkowskiego Narodowego Uniwersytetu Medycznego w przezwyciężaniu wyzwań pandemii COVID-19 i stanu wojny

Editor's note

The Scientific Library of the Kharkiv National Medical University (SL KhNUM), like many other institutions, had to radically change the way it operates during the COVID-19 pandemic. However, unlike in other places in the world, even after overcoming the pandemic crisis to a degree, the employees and users of this modern information centre were not allowed to return to normal. In spite of the armed invasion of Ukraine by the Russian Federation, in the shadow of falling missiles and with alarm sirens ringing in the background, the library continues to operate. This article briefly presents the experience of SL KhNUM's activity in these two difficult periods.

Medical Library Forum 2022;15(2):43-50

DOI: 10.34738/mlf.0071

Scientific Library of the Kharkiv

National Medical University, Ukraine

Correspondence to: iv.kyrychok@knmu.edu.ua

REPORT

Od redaktora

Biblioteka Naukowa Charkowskiego Narodowego Uniwersytetu Medycznego (BN ChNUM), podobnie jak wiele innych instytucji, musiała radykalnie zmienić swoje funkcjonowanie w czasie pandemii COVID-19. Jednakże – w przeciwieństwie do innych miejsc na świecie – po względnym opanowaniu kryzysu pandemicznego pracownikom i użytkownikom tego nowoczesnego centrum informacyjnego nie było dane wrócić do normalności. Mimo zbrojnej inwazji Federacji Rosyjskiej na Ukrainę, w cieniu spadających rakiet i z syrenami alarmowymi w tle, biblioteka funkcjonuje nadal. Niniejszy artykuł przedstawia pokrótce doświadczenia z działalności BN ChNUM w tych dwóch trudnych okresach.

Keywords

university library, university digitisation, hybrid education, remote learning, information and communication technologies, virtual communication, remote access resources, digital educational and scientific environment, COVID-19 pandemic, Russian military aggression in Ukraine, martial law

As a result of the digitisation of higher education, particularly medical education, and the introduction of information and communication technologies, new forms of education have emerged and the list of tasks of university libraries has been extended and updated.

Priority is placed, among other things, on creating the information component of the digital learning and scientific environment (DLSE) of higher education institutions. These are specialist electronic resources available on the Internet, produced by the institution on its own or by an external entity in order to support the educational and scientific activities of the university.

The COVID-19 pandemic in 2020 radically changed the operation of academic institutions. Traditional methods of full-time studying have been replaced by remote learning methods, using digital technologies and the Internet; university lecturers and students have switched to virtual communication using the DLSE tools and resources of the university.

Access to electronic educational resources is an integral part of remote learning. While isolated during the pandemic, students and lecturers were forced to rely on the resources of electronic libraries to meet their information needs, since they did not have access to traditional paper copies. E-resources proved to be practically the only source of information available. Access to national and foreign collections of e-books and magazines has become indispensable for all participants in the educational process.

The Scientific Library of the Kharkiv National Medical University (SL KhNUM) is a modern information centre with an extensive network of service points for all users, and occupies two buildings on the premises of the university. It consists of 5 user service sections (3 – educational literature, 1 – scientific literature, 1 – fiction), 15 reading rooms and rooms for independent work and coworking, as well as reading rooms in 5 dormitories. The library collections number over 1 million copies, including over 42 thousand copies in digital format; educational literature accounts for

56% of the collections, scientific literature – 41%, other literature – 3%. The technical equipment of the library includes 200 computers, 11 multimedia complexes, 3 mobile interactive panels and 3 book scanners, and numerous devices for copying and automated dispensing of documents.

When it comes to information, the Scientific Library is the main point of the university's DLSE. It coordinates the work of the KhNUM Repository, and because there is no specialist online platform for medical literature in the country, it provides an electronic resource — a structured network index of links to electronic educational and scientific publications from the institutional repositories of Ukraine, which is located in the KhNUM remote learning system (Moodle platform). Furthermore, SL KhNUM maintains an electronic catalogue, creates a variety of internet indexes and database navigators, electronic libraries and information portals (mainly with full-text content), as well as organises and provides access to electronic books and magazines [Springer Nature, ScienceDirect (Elsevier), AccessMedicine (McGraw Hill)] and scientometric databases (Web of Science, Scopus and others).

The pandemic restrictions did not stop the library from working on informational support for the university's educational and scientific activities, but they did change the vector of service provision to create digital content and expand access to it. SL KhNUM employees were quickly allowed to do internal work remotely, using their own electronic resources (electronic databases, library service, university repository, etc.). Additional virtual services for users were created, which mainly used internet tools, applications and instant messengers; information services were provided online.

The world stood up to fight against the dangerous infection. Due to the introduction of preventive measures and COVID-19 vaccinations, the university's didactic and scientific process could be restored in a hybrid format. The lectures were held online (synchronously and asynchronously), while practical classes were conducted offline. The digital learning and scientific environment resources, which are proactively created by the library, were made available to students in order to help them learn independently. The educational and scientific process has reached a new level.

Kharkiv is a huge Ukrainian megapolis with 1.5 million residents and 170,000 students. In the city, there are many higher education institutions: 30 public universities and 5 private ones. Medical

Fig. 1. Scientific Library of H.S. Skovoroda Kharkiv National Pedagogical University — order department after missile strikes. Photograph: Olga Iwaniwna Romanowska

and pharmaceutical professionals are trained in five institutions: Kharkiv National Medical University, Kharkiv Medical Academy of Postgraduate Education (currently restructured by joining the KhNUM), National Pharmaceutical University, School of Medicine of V.N. Karazin Kharkiv National University and private Kharkiv International Medical University.

Library communities are alive and kicking across the country and in the city. Kharkiv university libraries belong to the methodological association of academic libraries, managed by the Central Scientific Library of the V.N. Karazin Kharkiv National University. Libraries of higher medical education institutions are part of the network of medical libraries of Ukraine, maintained by the National Library of Medical Sciences.

Everything changed on 24 February 2022, when Russian military aggression turned into a full-scale war against Ukraine. Kharkiv, an educational and scientific megapolis, became an eastern post not only of Ukraine, but also the whole of Europe. Every day, the Russian army launches missile attacks on housing estates, cultural centres, medical facilities or educational institutions. Serhiy Shkarlet, Minister of Education and Science of Ukraine, stressed that the universities in the Kharkiv region were most affected by the Russian aggression. As of July 2022, the situation was as follows: 20 universities in the perimeter have been damaged by enemy fire, and 1 has been destroyed. In total, 43 universities across Ukraine have been damaged by Russians, and 5 have been completely destroyed.

KhNUM, like the whole country, stood up for Ukraine from the first days of the war. The university's employees and students defend the independence of the state as soldiers in the ranks of the Armed Forces of Ukraine and Territorial Defense Forces. As medical professionals, they save the lives of military and civilians in hospitals and emergency service offices. As volunteers, they help citizens deliver food, medicines and hygiene products, and evacuate people to safe places. They help defenders of Ukraine: they prepare camouflage nets, provide supplies of technical, medical, hygienic, food products, etc.

KhNUM's educational and scientific activity, like those of other Kharkiv universities, has been relocated back to the network. The experience of working remotely in the pandemic reality proved useful during the martial law period in Ukraine. SL KhNUM employees continued their professional activity while doing voluntary work. Together with the university, the library quickly

Fig. 2. Scientific Library of H.S. Skovoroda Kharkiv National Pedagogical University — books stored in the library after a missile strike. Photograph: Olga Iwaniwna Romanowska

Fig. 3. National Biotechnology University — library rooms after missile attacks. Photograph: Alla Viktorivna Larina

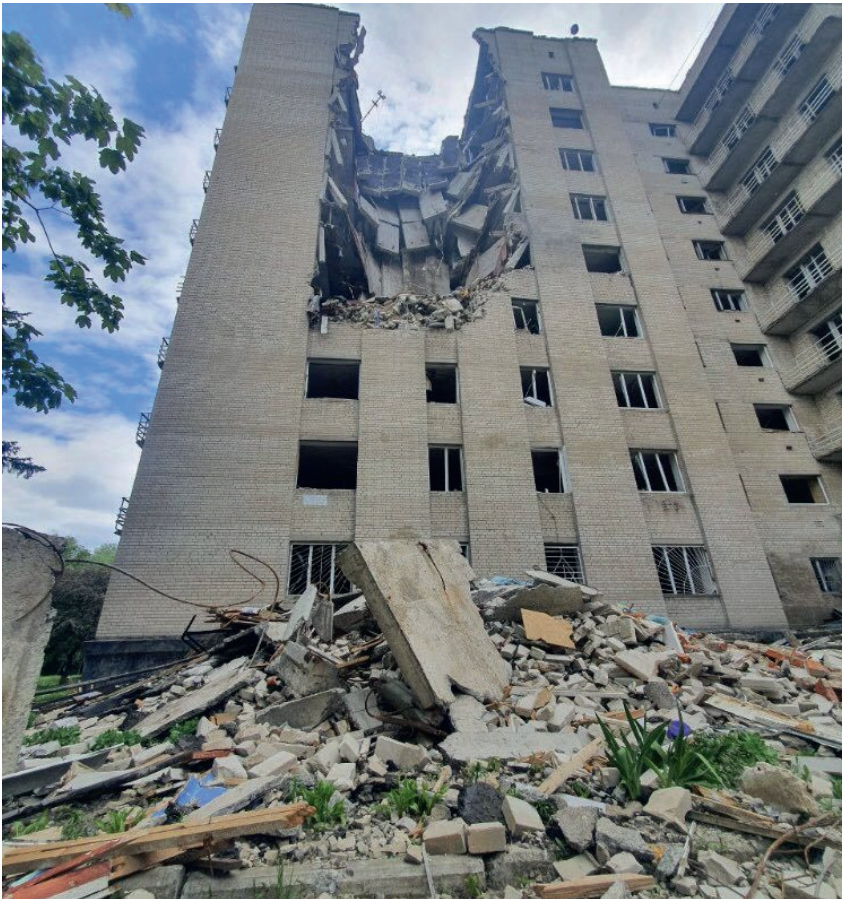

Fig. 4. National Biotechnology University — student house after missile attacks. Photograph: Tetyana Leonidivna Petrychenko

Fig. 5. National Biotechnology University — building after a missile attack. Photograph: Serhij Oleksandrowycz Panczenko

organised remote work with users, as well as digital resources. It included scientist and student consultations, completion of the digital learning and scientific environment with full-text resources to aid the educational process and research activities, and organisation of roundtables and other events using Internet communication tools (for example, “Academic society during Russia’s military aggression in Ukraine: psychological aspects”, “Medicine as presented in prose and poetry”, literary evenings).

On 1 June 2022, despite the difficult conditions of martial law and constant artillery and missile attacks on Kharkiv, four and later six librarians (10% of the staff) returned to work. It was a conscious decision of the library staff resulting from the need to preserve the library collection. Return of textbooks should be arranged to prevent graduates from incurring debt and enable them to receive their medical diplomas. A convenient system was developed to help users during the martial law period: readers could return the books directly to the library, send them by mail, or pay cash compensation online. Already on the first day after reopening, users appeared in the library to return the books. Textbooks were brought by students themselves, as well as by their relatives or friends. Those who could not bring the books directly to the library sent them in packages, which were then collected by librarians at the post office. Teamwork has produced good results: within 2 months, 90% of graduates have liquidated their debt, and the library has preserved its collection to the maximum extent feasible.

Today, SL KhNUM operates in a hybrid format. Part of the team works remotely, while 11 librarians do stationary work in their positions. Since August, the staff has been dispensing textbooks for the new academic year. The library will continue to support the learning and scientific processes as long as possible, confirming its ability to operate in the war-stricken reality.

The uncertain reality of the COVID-19 pandemic has accelerated the introduction of remote and, later, hybrid form of education. The war in Ukraine has perpetuated the hybrid form of education as the only one currently possible in the country. Because of the need to conduct educational and scientific activities in a hybrid format, university libraries had to fulfil a task of maintaining the quality and complexity of traditional functions and services. A need has arisen to offer new services to students and lecturers — services adjusted to the reality in which Ukrainian higher education institutions operate today.

Digitalizacja edukacji wyższej, szczególnie medycznej, i wprowadzanie technologii informacyjno-komunikacyjnych skutkowało pojawieniem się nowych form edukacji, w związku z czym wydłużyła się i została zaktualizowana lista zadań bibliotek uniwersyteckich.

Do priorytetów należy tworzenie komponentu informacyjnego cyfrowego środowiska edukacyjnego i naukowego (CŚEN) instytucji kształcenia wyższego. Mowa tu o specjalistycznych zasobach elektronicznych własnej i zewnętrznej produkcji, które mają na celu wspieranie działalności edukacyjnej i naukowej uczelni oraz są dostępne w Internecie.

Pandemia COVID-19 w 2020 r. radykalnie zmieniła funkcjonowanie instytucji akademickich. Tradycyjne metody studiowania stacjonarnego zostały zastąpione metodami nauki zdalnej, za pomocą technologii cyfrowych i Internetu; wykładowcy i studenci szkół wyższych przeszli na wirtualną komunikację z wykorzystaniem narzędzi i zasobów CŚEN uczelni.

Integralnym elementem nauki zdalnej jest dostęp do elektronicznych zasobów edukacyjnych. W okresie izolacji podczas pandemii studenci i wykładowcy byli zmuszeni opierać się na zasobach elektronicznych bibliotek w celu zaspokojenia swoich potrzeb informacyjnych, ponieważ nie mieli dostępu do tradycyjnych wydań na nośnikach papierowych. E-zasoby okazały się praktycznie jedynym źródłem informacji. Dostęp do krajowych i zagranicznych zbiorów e-booków i czasopism stał się niezbędny wszystkim uczestnikom procesu edukacyjnego.

Biblioteka Naukowa Charkowskiego Narodowego Uniwersytetu Medycznego (BN ChNUM) jest nowoczesnym centrum informacyjnym z rozbudowaną siecią punktów usługowych dla wszystkich użytkowników, zajmującym dwa budynki na terenie uczelni. To 5 sekcji obsługi użytkowników (3 – literatura edukacyjna, 1 – naukowa, 1 – beletrystyka), 15 czytelni i pomieszczeń do samodzielnej pracy i coworkingu oraz czytelnie w 5 akademikach. Zbiory biblioteczne liczą ponad 1 mln egzemplarzy, w tym ponad 42 tys. w formacie cyfrowym; literatura edukacyjna stanowi 56% zbiorów, naukowa – 41%, inna – 3%. Wyposażenie techniczne biblioteki obejmuje 200 komputerów, 11 kompleksów multimedialnych, 3 mobilne panele interaktywne i 3 skanery książkowe, liczne urządzenia do kopiowania i automatycznego wydawania dokumentów.

Biblioteka Naukowa to główny punkt uniwersyteckiego CŚEN w zakresie informacji. Koordynuje pracę Repozytorium ChNUM, a wobec braku specjalistycznej platformy internetowej dla literatury medycznej w kraju tworzy zasób elektroniczny – ustrukturyzowany indeks sieciowy linków do elektronicznych publikacji edukacyjnych i naukowych z repozytoriów instytucjonalnych Ukrainy, który znajduje się w systemie nauczania na odległość ChNUM (platforma Moodle). Ponadto BN ChNUM prowadzi katalog elektroniczny, tworzy różne indeksy internetowe i nawigatory baz danych, biblioteki elektroniczne i portale informacyjne (głównie z treściami pełnotekstowymi), a także organizuje i zapewnia dostęp do książek i czasopism elektronicznych [Springer Nature, ScienceDirect (Elsevier), AccessMedicine (McGraw Hill)] oraz baz naukometrycznych (Web of Science, Scopus i inne).

Ograniczenia pandemiczne nie wstrzymały pracy biblioteki nad informacyjnym wsparciem działalności edukacyjnej i naukowej uniwersytetu, ale zmieniły wektor świadczenia usług w kierunku tworzenia treści cyfrowych i poszerzania dostępu do nich. Pracownikom BN ChNUM szybko zorganizowano możliwość zdalnej pracy wewnętrznej z własnymi zasobami elektronicznymi (elektroniczne bazy danych, serwis biblioteczny,

repozytorium uniwersytetu itp.). Stworzono dodatkowe usługi wirtualne dla użytkowników, wykorzystujące przede wszystkim narzędzia, aplikacje i komunikatory internetowe; usługi informacyjne świadczone online.

Świat stanął do walki z niebezpieczną infekcją. Wprowadzone środki zapobiegawcze i szczepienia przeciwko COVID-19 dały możliwość przywrócenia procesu dydaktyczno-naukowego uniwersytetu w formacie hybrydowym. Wykłady odbywały się online (synchronicznie i asynchronicznie), zajęcia praktyczne – offline. Aby pomóc studentom w samodzielnym kształceniu, udostępniano zasoby CŚEN, w których tworzenie biblioteka jest bardzo zaangażowana. Proces edukacyjny i naukowy osiągnął nowy poziom.

Charków to potężne ukraińskie megapolis, w którym mieszka 1,5 mln ludzi i uczy się 170 tys. studentów. W mieście działa wiele instytucji edukacji wyższej: 30 uczelni państwowych i 5 prywatnych. Fachowcy z branży medycznej i farmaceutycznej są szkoleni w pięciu instytucjach: Charkowskim Narodowym Uniwersytecie Medycznym, Charkowskiej Akademii Medycznej Kształcenia Podyplomowego (obecnie reorganizowanej przez przyłączenie do ChNUM), Narodowym Uniwersytecie

II. 1. Biblioteka Naukowa Charkowskiego Narodowego Uniwersytetu Pedagogicznego im. H.S. Skovorody – dział zamówień po uderzeniach rakietowych. Fot. Olga Iwaniwna Romanowska

II. 2. Biblioteka Naukowa Charkowskiego Narodowego Uniwersytetu Pedagogicznego im. H.S. Skovorody – przechowywanie książek w czytelnicy po uderzeniu rakiety. Fot. Olga Iwaniwna Romanowska

II. 3. Państwowy Uniwersytet Biotechnologii – pomieszczenia biblioteki po atakach rakietowych. Fot. Alla Viktorivna Larina

Farmaceutycznym, wydziale medycznym Charkowskiego Uniwersytetu Narodowego im. Wasyla Nazarowicza Karazina i prywatnym Charkowskim Międzynarodowym Uniwersytecie Medycznym.

W kraju i w mieście prężnie działają społeczności biblioteczne. Charkowskie biblioteki uniwersyteckie należą do stowarzyszenia metodycznego bibliotek akademickich, kierowanego przez Centralną Bibliotekę Naukową Charkowskiego Uniwersytetu Narodowego im. Wasyla Karazina. Biblioteki instytucji wyższej edukacji medycznej wchodzi w skład sieci bibliotek medycznych Ukrainy, prowadzonej przez Narodową Bibliotekę Nauk Medycznych.

Wszystko zmieniło się 24 lutego 2022 r., kiedy rosyjska agresja militarna przerodziła się w pełnoskalową wojnę przeciw Ukrainie. Charków – oświatowe i naukowe megapolis – stał się wówczas wschodnim posterunkiem nie tylko Ukrainy, ale również całej Europy. Każdego dnia armia rosyjska przeprowadza ataki rakietowe na osiedla mieszkaniowe, ośrodki kultury, placówki medyczne czy instytucje edukacyjne. Minister oświaty i nauki Ukrainy Serhij Szkarlet zaznaczył, że wskutek rosyjskiej agresji najwięcej uniwersytetów ucierpiało właśnie w obwodzie charkowskim. Stan na lipiec 2022 r. przedstawiał się następująco: 20 uniwersytetów w obwodzie zostało uszkodzonych w wyniku ostrzałów wroga, a 1 – zniszczony. Łącznie w całej Ukrainie Rosjanie uszkodzili 43 uczelnie, a 5 kompletnie zniszczyli.

ChNUM, tak jak cały kraj, już w pierwszych dniach wojny stanął w obronie Ukrainy. Pracownicy i studenci uczelni jako żołnierze bronią niepodległości państwa w szeregach Sił Zbrojnych Ukrainy i Obrony Terytorialnej. Jako pracownicy medyczni ratują życie wojskowych i cywilów w szpitalach i służbach ratunkowych. Jako wolontariusze pomagają obywatelom w dostarczaniu produktów spożywczych, leków i środków higienicznych, ewakuują ludzi w bezpieczne miejsca. Pomagają obrońcom Ukrainy: przygotowują siatki maskujące, organizują zaopatrzenie w produkty techniczne, medyczne, higieniczne, spożywcze itp.

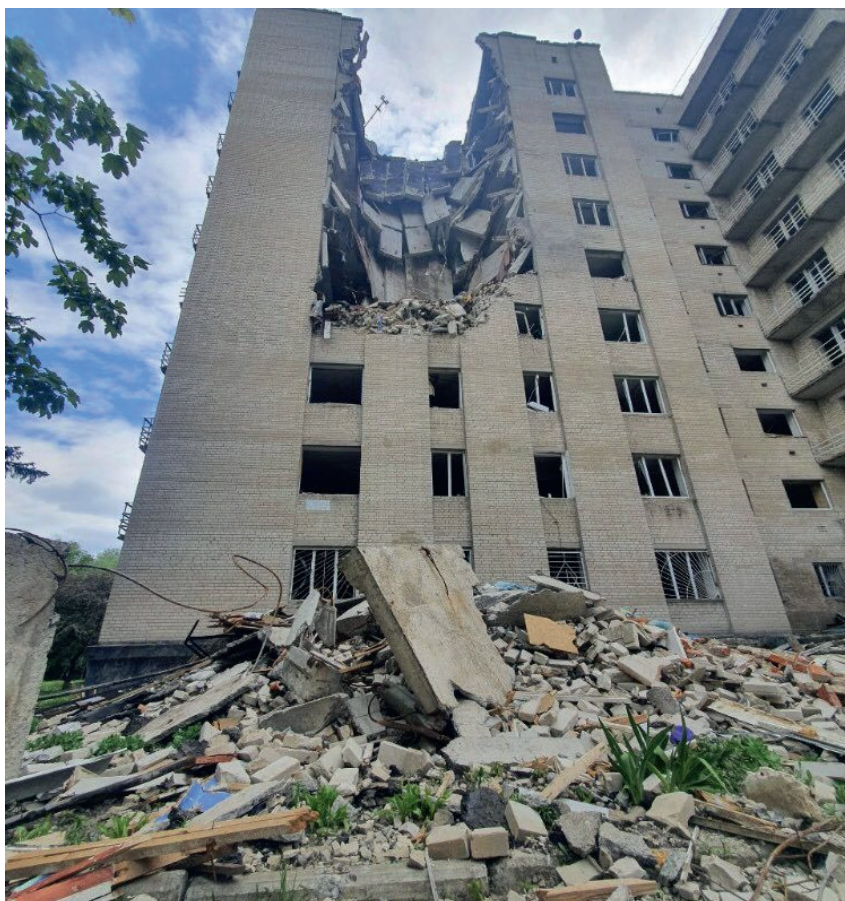
Działalność edukacyjna i naukowa ChNUM, podobnie jak innych charkowskich uczelni, ponownie przeniosła się do sieci. Doświadczenie pracy zdalnej w realiach pandemii przydało się podczas stanu wojennego w kraju. Równoległe z wolontariatem pracownicy BN ChNUM kontynuowali działalność zawodową. Razem z uniwersytetem biblioteka szybko organizowała zdalną pracę z użytkownikami i zasobami cyfrowymi.

Obejmowała ona konsultacje naukowców i studentów, wypełnienie CŚEN zasobami pełnotekstowymi pomagającymi w procesie edukacyjnym i działalności badawczej czy organizację okrągłych stołów i innych wydarzeń wykorzystujących narzędzia komunikacji internetowej (przykładowo: „Społeczeństwo akademickie w czasie militarnej agresji Rosji na Ukrainę: aspekty psychologiczne”, „Medycyna na stronach prozy i poezji”, wieczory literackie).

1 czerwca 2022 r., pomimo trudnych warunków stanu wojennego i stałych ataków artyleryjskich i raketowych na Charków, do pracy wróciło czworo, a później – sześćro bibliotekarzy (10% personelu). Była to świadoma decyzja kadry bibliotecznej, podyktowana koniecznością zachowania księgozbioru. Należało zorganizować zwrot podręczników, tak aby absolwenci nie mieli zadłużenia i mogli otrzymać dyplomy lekarskie. Opracowano system wygodny dla użytkowników także w warunkach stanu wojennego: czytelnicy mieli do wyboru zwrot bezpośrednio do biblioteki, przekazanie egzemplarzy pocztą i rekompensatę pieniężną online. Już pierwszego dnia po ponownym otwarciu w bibliotece pojawili się użytkownicy, by zwrócić książki. Podręczniki przywozili zarówno sami studenci, jak i ich krewni albo znajomi. Kto nie mógł przynieść książki bezpośrednio do biblioteki, wysyłał paczkę, a bibliotekarze odbierali przesyłki na pocztę. Praca zespołowa przyniosła dobre efekty: w ciągu 2 miesięcy 90% absolwentów zlikwidowało swoje zadłużenie, a biblioteka w maksymalnym stopniu zachowała księgozbiór.

Dziś BN ChNUM funkcjonuje w formie hybrydowej. Część zespołu pracuje zdalnie, a 11 bibliotekarzy – stacjonarnie, na swoich stanowiskach. Od sierpnia kadra organizuje wydawanie studentom podręczników na nowy rok akademicki. Dopóki będzie to możliwe, biblioteka nadal będzie wspierać procesy oświatowe i naukowe, potwierdzając swoją zdolność do pracy w realiach wojny.

Niepewne realia pandemii COVID-19 przyspieszyły zatem wprowadzenie najpierw zdalnej, a później – mieszanej formy kształcenia. Stan wojny w Ukrainie utrwalił hybrydową formę edukacji jako obecnie jedyną możliwą w kraju. Konieczność prowadzenia działalności edukacyjnej i naukowej w formacie hybrydowym postawiła przed bibliotekami uniwersyteckimi zadanie zachowania jakości i kompleksowości tradycyjnych funkcji i usług. Pojawiła się także potrzeba zaoferowania studentom i wykładowcom usług nowych, uwarunkowanych realiami, w których funkcjonują dziś ukraińskie instytucje edukacji wyższej.

II. 4. Państwowy Uniwersytet Biotechnologii – dom studencki po atakach raketowych. Fot. Tetyana Leonidivna Petrychenko

II. 5. Państwowy Uniwersytet Biotechnologii – budynek po ataku raketowym. Fot. Serhij Oleksandrowycz Panczenko

Iryna Kyryczok

Scientific Library of the Kharkiv National Medical University, Ukraine

Correspondence: iv.kyrychok@knu.edu.ua

Izabela Czeszek

XXXIX Problem Conference of Medical Libraries in Wrocław "Open Science – Effective Cooperation – Dynamic Development". Report

XXXIX Konferencja Problemowa Bibliotek Medycznych we Wrocławiu „Otwarta Nauka – Efektywna Współpraca – Dynamiczny Rozwój”. Sprawozdanie

Abstract

Problem conferences of medical libraries are events held annually in various libraries across the country. They facilitate a multi-dimensional debate related to library activities and collaboration, enable the resolution of current issues and help address challenges (such as the functioning of libraries amid the COVID-19 pandemic). They also provide an excellent opportunity for networking or discussing new initiatives. The aim of this article is to report on the 39th Problem Conference of Medical Libraries in Wrocław and to present the issues raised during the event – concerning not only Polish libraries, but also those operating in war affected Ukraine.

Medical Library Forum 2022;15(2):51-65

DOI: 10.34738/mlf.0073

Main Library, Wrocław Medical University, Poland

Correspondence to: izabela.czeszek@umw.edu.pl

Streszczenie

Konferencje problemowe bibliotek medycznych to wydarzenia odbywające się corocznie w różnych bibliotekach na terenie kraju. Służą wieloaspektowej dyskusji związanej z działalnością i współpracą bibliotek, umożliwiają rozwiązywanie bieżących problemów i pomagają sprostać wyzwaniom (takim jak funkcjonowanie bibliotek w obliczu pandemii COVID-19). Doskonale sprawdzają się również jako przestrzeń nawiązywania kontaktów czy omawiania nowych inicjatyw. Celem artykułu jest przedstawienie sprawozdania z XXXIX Konferencji Problemowej Bibliotek Medycznych we Wrocławiu i zreferowanie problematyki poruszanej w trakcie wydarzenia – dotyczącej bibliotek nie tylko polskich, ale także działających w naznaczonej wojną Ukrainie.

Keywords

Problem Conference of Medical Libraries, open science, effective cooperation, dynamic development, university consolidation, projects, information systems, technologies, COVID-19, war in Ukraine

Fig. 1. Home page of the 39th Problem Conference of Medical Libraries (<https://bg.umw.edu.pl/39-konferencja-problemowa/>)

On 5–6 September 2022, the 39th Problem Conference of Medical Libraries (KPBM) took place, with the motto: “Open Science – Effective Collaboration – Dynamic Development”. The event aimed to initiate a discussion on current issues related to open medicine, sustainability or the role of libraries in university consolidation processes. The focus area also included highly topical issues concerning the evaluation of scientific activities and the challenges for libraries in the era of hybrid education.

ORGANISERS, ATTENDEES, SPONSORS

This year’s conference was organised by the Library of Wrocław Medical University (UMW). This was the fourth conference to be held within the Library’s walls, and the first in a new location – at the Scientific Medical Information Centre (CNIM) at 2–6 Marcinkowskiego Street, on the UMW Clinical Campus.

The conference was held in a hybrid format, via the Microsoft Teams platform. The selected format allowed 204 registered participants to attend, including four speakers from Ukraine. Other guests invited by the UMW Library included 13 directors

of Polish medical libraries and 19 representatives of partner companies¹. During the 2 days of meetings, within the framework of 3 thematic sessions, participants attended 16 presentations by speakers and 10 presentations by conference partners and sponsors, namely: Arfido – technological partner of Polish libraries; Clarivate Analytics; Sages – co-creator of the Polish Platform of Medical Research (PPM); implementation of Omega-PSIR software); Platforms: EBSCO, Edra, IBUK Libra, Elsevier, JoVE, Oxford University Press and Wolters Kluwer.

PROGRAMME BOARD

The following members were invited to join the conference programme board: Scholastyka Baran, BEng, MSc, PhD – Director of the University Library of the University of Warmia and Mazury in Olsztyn (UWM); Renata Birska, MA – Director of the Main Library of the Medical University of Lublin (UML); Dagmara Budek, MA – Director of the Main Library of the Pomeranian Medical University (PUM) in Szczecin; Danuta Dąbrowska-Charytoniuk, MA – Director of the Library of the Medical University of Białystok; Katarzyna Falow, MA – Director of the Main Library of the Medical University of Gdańsk;

Magdalena Kotlarek-Naskręt, MA – Director of the Main Library of Karol Marcinkowski Poznań University of Medical Sciences; Witold Kozakiewicz, BEng, MSc – Director of the Information and Library Centre of the Medical University of Łódź (CIB UM); Krzysztof Nierzwicki, PhD – Director of the University Library of the Nicolaus Copernicus University (UMK) in Toruń; Ewa Nowak, MA – Director of the Main Library of the Medical University of Silesia in Katowice (SUM); Dominika Sidorska – Director of the Main Library of the Wrocław Medical University; Joanna Słomkowska – Director of the Medical Library of Ludwik Rydygier NCU Collegium Medicum (CM UMK) in Bydgoszcz; Anna Uryga, MA – Director of the Medical Library of the Jagiellonian University Collegium Medicum in Kraków (CM UJ) and Irmina Utrata, MA – Director of the Main Library of the Medical University of Warsaw (WUM).

CONFERENCE TOPICS

Session I, which was the morning session of 5 September, was entitled “Medical libraries in the face

¹ Data from the conference registration system.

of open science, sustainable development, university consolidation". Session II explored the topic "Improving the information and bibliographic capabilities of medical libraries in the light of the development of technology and information systems". Session III, scheduled for the second day of the conference, was mainly dedicated to speeches by guests from Ukraine – which has been at war with the Russian Federation since 24 February 2022 – and was entitled "Activity of Ukrainian medical libraries under martial law". All the above issues are highly relevant in today's world, marked by unforeseeable circumstances, such as Russia's armed aggression against Ukraine and the prevailing COVID-19 pandemic.

COURSE OF THE CONFERENCE

Before the start of the 39th Problem Conference of Medical Libraries (KPBm), a closed meeting of the Conference of Directors of Academic Libraries of Medical Universities (KDBAUM) was held. After the meeting, at 10.30 a.m., the inauguration ceremony was held. Dominika Sidorska, Director of the Wrocław Medical University Library welcomed the attending medical library directors and sponsors, as well as the audiences gathered in front of computer screens. She also expressed the expectation that the hybrid formula of the conference would result in high attendance rates. All guests were also welcomed, via a recorded speech, by Prof. Piotr Dzięgiel, Vice-Chancellor for Science of the Wrocław Medical University. He expressed his hope that the meeting would allow a number of new contacts to be made and enable multi-faceted discussion and insight into the issues addressed at the event, contributing to effective cooperation and further advancements in the future. The recorded inaugural lecture by Prof. Piotr Dzięgiel, MD, PhD, "Do genes rule cancer?" was then played. The Vice-Chancellor addressed the problem of cancer – which is the second leading cause of morbidity and mortality in the modern world – and presented the results of over 100 years of cancer research.

Session I

Session I, moderated by Justyna Seiffert, Deputy Director of the Main Library of SUM in Katowice, and Joanna Słomkowska, director of the Medical Library of CM UMK in Bydgoszcz, featured four thematically diverse presentations by panellists.

The first speaker was Anna Sikorska from the CIB UM in Łódź. In her lecture "Implementing open

access in medical libraries as illustrated by the *UMedical Reports* series", she presented one of the projects implemented by the Medical University of Łódź. The outcome of this initiative is *UMedical Reports* (UMR), a series of monographs covering topics in medical, pharmaceutical, health and health-related or interdisciplinary sciences. The UMR series includes publications that synthesise scientific output, discuss innovative solutions to research problems, and present achievements that boost the development of scientific disciplines. By publishing under a CC BY (Attribution) licence, the UMR series supports the concept of open access – it is available free of charge via the Łódź Regional Digital Library CYBRA and online at <http://wydawnictwo.umed.pl/>. The speaker drew attention to the important role of librarians from the CIB UM in Łódź, who are responsible for acquiring new monographs, editing, proofreading and post-editing of UMR, maintaining uniform text formatting or supervising the coordination of the entire publishing cycle. Anna Sikorska emphasised the importance of effective collaboration, networking and maintaining good relations with authors, substantive editors, reviewers and university units. She also stressed the need to promote the initiative outside the academic community (Facebook). She pointed out that the idea for the UMR project emerged in response to the COVID-19 pandemic, and its implementation became a remedy for limited access to library resources. Summing up her presentation, the speaker concluded that considering the general availability of publications, effective collaboration between editors and authors and steady increase in the number of publications and researchers interested in submitting their work, the *UMedical Reports* series was a perfect illustration of the motto of the conference.

The next presentation, entitled "In pursuit of a sustainable library model, as illustrated by the example of the activities of the UWM University Library in Olsztyn" was given by Katarzyna Bikowska, PhD and prepared together with Scholastyka Baran, BEng, MSc, PhD. The panelist discussed the Green University programme adopted by the university in 2013, which involves research and teaching activities in the field of renewable energy sources (RES), energy independence and the construction of cycling infrastructure on the campus. She mentioned that the initiative was part of UWM's development strategy for 2021–2030. The university has committed to implementing the 17 Sustainable Development Goals (SDGs), as set out in the United Nations Agenda. The entire process is overseen

by a specially appointed Green Team – the University's advisory team for the implementation of sustainable development goals. The speaker discussed each of the three aspects of sustainability – social, environmental and economic – and emphasised that sustainable development of libraries requires a balance between all three aspects. Concluding her presentation, the author outlined some of the measures implemented in the library (such as saving paper and energy, reducing the number of equipment used, maximising the use of natural light, creating a barrier-free environment, making a Christmas tree from plastic bottles).

"Integration of PublicUM – a system of information on the scientific activity of employees of the Medical University of Łódź – with the Journal Citation Reports API" was the title of the lecture given by Agnieszka Rościzak, representing the Bibliography and Bibliometrics Department of the CIB UM in Łódź. As the speaker explained, PublicUM is a system for collecting information on the scientific output, achievements and activity of university staff. It is based on the Omega-PSIR system, which supports evaluation processes, and is integrated with the university's other internal systems, such as DODARP (HR system) or the Process Portal, which is used to verify and validate information sent to PublicUM. The university's process of integrating the PublicUM system with the Journal Citation Reports (JCR) database has been conducted with the aim of regularly updating the impact factor (IF) and quartile values for journals. It also allows for systematic assignment of metrics to publications and retrospective input to the database. Based on performance analysis, the author identified the advantages and disadvantages of the JCR integration process. The advantages included fast IF updates on publications, no restrictions on data retrieval and availability of quartile data. Speaking of the disadvantages, the speaker mentioned the lack of automatic data updates, unclear error reporting, the system retrieving only one top quartile (regardless of the number of disciplines assigned to the journal), the high annual fee and the low number of queries per second.

The morning session ended with the presentation "Federalisation of scientific information systems" delivered by Jakub Koperwas, BEng, MSc, PhD, a representative of Sages. The speaker attempted to answer questions regarding, among other things, the processes that may follow from the consolidation of non-medical universities and medical universities using PPM and CRIS systems. He explained what the Omega-PSIR

system is and what it is used for, and presented four different strategies for consolidating academic institutions:

- strategy 0 (top-down) – a common reference CRIS is implemented, which is used by the library systems to retrieve ministerial scoring guidelines, as well as dictionaries and journals, but the data collected in the university systems does not leave the local systems;
- strategy 1 (merging systems; example: PPM) – non-exempt data is exchanged, allowing joint analytics and promotion; a strategy that can be implemented for any group of universities seeking to form a consortium;
- strategy 2 (maintaining a shared database; example: Research Federation) – all universities operate on one server; the solution is more cost-efficient and offers full analytics, but limits the promotional potential of individual units;
- strategy 3 (example: University of Gdańsk) – there is a possibility of downloading certain resources from another university, but only within the scope defined by identifiers (affiliation, author); servers are separate, while the author database is shared.

Concluding his presentation, the speaker encouraged attendees to contact him on matters related to system consolidation, pointing out that there were numerous configuration schemes available.

Session II

Session II, moderated by Dagmara Budek, Director of the Main Library of PUM in Szczecin, and Anna Uryga, Director of the CM Library at the Jagiellonian University in Kraków, consisted of seven lectures focusing on the projects, tools and systems used by medical libraries in Poland.

This part of the meeting started with a presentation by Bogumiła Bruc of the CIB UM in Łódź and Witold Kozakiewicz, director of the CIB: “The tasks and roles of medical librarians in the process of systematic review preparation. The project ‘Systematic review as an integral component of research projects’ implemented by the Information and Library Centre of the Medical University of Łódź”. The speaker explained that a systematic review was a synthesis of all available evidence made on the basis of already existing eligibility criteria, which makes it possible to formulate an answer to a carefully structured research question. He discussed the purpose of creating systematic reviews (the

need to present a problem in a comprehensive manner, with the description of assumptions concerning the selection of publications, the use of a standardised method and referring only to research data available in scientific literature), as well as their potential use (e.g. clinical analyses, determining the validity of conducting research, implementing new solutions, formulating guidelines for clinical trials or technology deployment, diagnostic and administrative decision-making in medical institutions). According to the speaker, there is a real need for cooperation between the library community and the clinical, scientific and management teams at medical universities. This is confirmed by the observations made by the author at international universities and his attempt to introduce such cooperation models at the University of Łódź. The speaker formulated a proposal to organise free online and on-site training courses for medical library librarians, taught, among others, by experts from European universities. He also committed to preparing an information platform offering instructional and training materials on the preparation of systematic reviews and an analysis of these materials in terms of the role of librarians. The panellist stressed that this was an opportunity for libraries and librarians to prove their value to the academic community and improve their image.

Next, in their presentation entitled “MeSH-Pol portal as a tool supporting the translation of medical terminology and enhancing the information-searching apparatus in CRIS-type knowledge management systems and catalogue systems”, Joanna Cieśla and Elżbieta Bohatkiewicz representing the CM UJ Medical Library in Kraków, introduces a project headed by Director Anna Uryga. The MeSH-Pol portal is a tool for operating the Polish-English version of the electronic reference entries catalogue based on the Medical Subject Headings (MeSH) vocabulary. It was developed as part of a project titled: “Platform for the management of the knowledge and research potential of the Jagiellonian University – Collegium Medicum as a module of the Polish Platform of Medical Research”, financed under the European Regional Development Fund. The first speaker discussed the stages of work on the portal, presented expected outcomes, project objectives, and future tasks for the editors. She emphasised that the main purpose of the tool is to facilitate the work of library cataloguing staff and to simplify the search of catalogues and databases by users. The second speaker defined the scope of permissions for users (browsing, searching terms

and reviewing entries) and editors, super-editors and administrators (translating, modifying records, approving, full access). She presented a system for monitoring editorial activities and confirmed that MeSH-Pol was ready for the transfer of information. She invited other libraries to participate in the project, which would help to speed up the processes considerably. She stressed the importance of keeping the files up-to-date and thus constantly adding modifications and new translations. Director Budek, who chaired the afternoon session, congratulated the CM UJ Medical Library on the completion of this long-awaited project, and Director Uryga promised that a training workshop would be made available to enable other libraries to contribute to the further development of the catalogue. She also emphasised the importance of MeSH-Pol in the context of the PPM platform (continuous data update).

The author of the next presentation – “Integrated ecosystem of university information systems using the example of the University of Łódź” – was Maciej Sysak, Deputy Director of the University of Łódź (UŁ) Information Technology Centre and Rector’s plenipotentiary for the development of the university’s information and communication systems. The speaker discussed the approach adopted to integrating numerous university information systems, which made it possible to enter data only once into the existing IT ecosystem, without having to repeat the entire process several times. He presented pathways for the dissemination of data entered into the system and discussed the main objectives of the initiative: facilitating communication between university staff, ensuring data quality (no duplication and maintaining uniformity), making work easier for staff, establishing the image of the university (researcher recognition). He concluded by inviting institutions to join the project as new consortium partners. The moderators confirmed the existing problem of data completion by researchers at medical universities, pointing out that only around 1% of the data in researchers’ PPM profiles have been submitted so far.

Agnieszka Goszczyńska from CIB UM in Łódź delivered a lecture: “Research data management plan – Zero Waste in research projects”. A research data management plan is a document that contains information on data management during and after the completion of a research project. It is often required when applying for grants – e.g. from the National Science Centre (NCN) or the 7th Framework Programme

of the European Community for Research. The speaker specified what information needs to be included in a data management plan. She also informed that the CIB in Łódź decided to organise and conduct specific training courses for academics to help researchers create the plan on their own. Referring to the Directive (EU) 2019/1024 of the European Parliament and of the Council of 20 June 2019 on open data and the re-use of public sector information (recast) (PE/28/2019/REV/1), as well as the Open Data Programme for 2021–2027 and the Act of 11 August 2021 on open data and re-use of public sector information (Journal of Laws [Dz.U.] of 2021, item 1641), she emphasised the need to reuse the research data produced and drew attention to the inefficiency of data duplication. According to the speaker, supporting academics in collecting and sharing research data has been and will remain one of the major tasks of library staff.

In his presentation “The criterion for the inclusion of publications in universities’ team bibliographies as illustrated by the case of the Medical University of Warsaw”, Krzysztof Włodarczyk, representing the University Library of the Medical University of Warsaw, discussed the most interesting findings of a study on affiliation. The speaker described the aim of the study (comparison of results obtained using two inclusion criteria: employment and affiliation, and both criteria at once in the case of a synthesis), and presented the research material. As he emphasised, results obtained for a sample of publication output differed depending on the criterion of inclusion used. The author discussed the reasons for this discrepancy (delays in the publishing process in connection with authors’ change of employment, ambiguous affiliations, lack of affiliations or authors not registered in the system or not eligible to set up a profile, etc.). According to the panelist, affiliation seems to be a more reliable criterion for summarising research output. The author encouraged the audience to read the full findings of the study, which will be published in the *Medical Library Forum* journal.

In her lecture entitled “Creativity in the library, or the outcomes of creativity workshops for team leaders”, Anastazja Śniechowska-Karpińska, PhD, representing the UML Main Library, explained what creativity is and what conditions it needs to exist. She described the principles introduced during the workshops and the tasks completed by participants. By formulating the real (hidden from the participants) purpose of the workshops, she mentioned unlocking

creativity and cooperation in areas other than professional performance. She presented the benefits of holding the workshop (better communication, improved cooperation). She also emphasised that the activities carried out had allowed leaders to emerge from the group of managers. In conclusion, the speaker suggested organising workshops for managers from other libraries.

The first day of the conference closed with another presentation by Witold Kozakiewicz dedicated to the European Association for Health Information and Libraries (EAHIL). The speaker briefly reported on the recent EAHIL conference held in Rotterdam in June this year. He also extended an invitation to next year’s conference, to be held in June 2023 in Trondheim, Norway, and suggested organising the 2024 edition at the UM of Łódź (to promote EAHIL in Poland). He addressed the fact that Poland had lost a significant number of members and, as a result, also one of the two seats on the EAHIL Council. He appealed to other libraries to support the preparation of the conference and to help attract new members.

Session III

Session III – devoted mainly to the current activities of medical research libraries in Ukraine – formed a separate part of the 39th KPBM. The panel was moderated by Irmína Utrata, Director of the WUM Main Library, and Renata Birska, Director of the UML Main Library. All four presentations by representatives of Ukrainian libraries were delivered via the Microsoft Teams platform. Opening the session, the presenters welcomed the Ukrainian speakers, expressing their appreciation for the effort they had made to actively participate in the conference despite the difficult war situation. Director Utrata expressed her admiration for the attitude of the Ukrainian library staff. She also added words of support and solidarity with the Ukrainian state.

The floor was then taken by Tatiana Ostapenko, Director General of the National Scientific Medical Library of Ukraine (NNBMU) in Kiev. In a short speech, she congratulated the participants of the event and thanked the organisers for inviting representatives of both Polish and Ukrainian libraries. She stressed that war would be “a central theme running through all (...) presentations”.

Next, the conference participants had the opportunity to listen to Director Ostapenko’s speech

“The role of the National Scientific Medical Library of Ukraine in providing information support to military doctors under martial law” and to see the damage done by enemy military forces. As the speaker pointed out, not only buildings, including library buildings (60 objects), but also valuable book collections, representing the cultural heritage of Ukraine (history, literature), were being destroyed. According to Ostapenko, currently the most important area of the library’s activities is comprehensive scientific and information support aimed at the military medical community (conferences, training, exhibitions, publications), in the field of military and emergency medicine. In addition, the library has become a volunteer centre for the armed forces, also helping refugees and displaced persons. The activities of NNBMU librarians under wartime conditions have been recognised by the Commander of the Medical Services of the Armed Forces of Ukraine.

“The Scientific Library of the Kharkiv National Medical University (KhNUM) – overcoming the challenges of the COVID-19 pandemic and martial law” was the title of the speech prepared by Irina Kirichok, representing the KhNUM. According to the speaker, it is now essential to build information content for the university’s digital learning and research environment developed in connection with the outbreak of the SARS-CoV-2 virus pandemic in 2020. Drawing on the experience gained during the pandemic, the library is able to continue its activities: to remotely support the teaching and research processes of students and faculty, to maintain the operation of the KhNUM Repository, to create electronic catalogues and indexes, databases and information services using communication IT tools. As the speaker pointed out, the COVID-19 pandemic had initiated the implementation of remote scientific and educational support and the provision of remote library services. Martial law, on the other hand, made the remote format the only option available.

In the next presentation entitled “Challenges, opportunities and solutions for the development of information technology of the National Scientific Medical Library of Ukraine (NNBMU)”, Yuri Shkoda of the NNBMU discussed the problems (other than the war situation) that Ukrainian libraries were currently facing. Quoting the Buddha’s words: “No matter how hard the past is, you can always start again”, he addressed further challenges, such as replacing the existing ‘hostile’ Russian software with modern national or global information technologies or translating

the currently used Russian MeSH thesaurus into Ukrainian.

The lecture “Scientific and research activity of the library in the context of preserving and raising awareness of the historical memory of a region’s medical heritage” was given by Maya Melnyk representing the National Pirogov Memorial Medical University in Vinnytsya. According to the speaker, the library staff continue their scientific activities on many research levels (e.g. through projects such as “Vinnytsya Medical Institute during World War II”, “Teachers and students in the millstones of repression” or “History of the University in documents and memories”). This results in numerous publications: calendars, monographs, collections of scientific and biographical materials, books of remembrance. As such, the activities of the institution are undeniably part of the overall effort to preserve the national identity and historical memory of the Ukrainian people struggling for freedom and independence.

Taking the floor after the guests from Ukraine, Michał Olczyk, Deputy Director of the UMW Library, and Łukasz Skonieczny, BEng, MSc, PhD, of the Warsaw University of Technology presented a project developed by the Sages company: “Artificial intelligence in the fight against digital exclusion of the blind and partially sighted”. Artificial intelligence with the working name of WCAG AI is a tool designed to support (meet) the digital needs of people with disabilities – the blind and visually impaired – and to counteract their digital exclusion. According to Director Olczyk, this is a problem that may affect up to 20% of the Polish population. The speaker explained the WCAG (Web Content Accessibility Guidelines) standard, its requirements and its success criteria (A, AA, AAA). Both presenters highlighted the significant differences between adapting existing digital content to the WCAG standard and creating new standard-compliant content. Michał Olczyk stressed that adapting data was a tedious, complicated process, requiring significant financial and human resources. Łukasz Skonieczny explained that the tool develops its skills using representative data – or training data – to learn and is currently able to recognise the layout of documents and determine content hierarchy. WCAG AI can also analyse visual content (tables, graphs, photographs) and create descriptions or characteristics of such elements. The ultimate goal is for the artificial intelligence to be able to automatically adapt a document to conform to the legally required accessibility standard.

SPONSOR PRESENTATIONS

Sponsor speeches were scheduled in each of the three sessions. The first to speak was Marcin Kapczynski of Clarivate Analytics, author of the presentation “Supporting open science and research initiatives with trusted data and tools from Clarivate”. He presented the Clarivate+ProQuest tool, which represents a combination (synergy) of knowledge, available content and instruments needed for libraries and universities to achieve ambitious goals.

Tomasz Psonka and Paulina Milewska from the Elsevier platform moderated “Conversations on Libraries” – a discussion with the conference participants. They offered Elsevier’s support for the activities of university libraries resulting from the identification of new goals and tasks to address the evolving challenges and needs of the research community, and the expectations of users. They also stressed the importance of the perception of libraries by the academic and research community in a changing reality.

The morning panel was concluded by Beata Fidzińska from Wolters Kluwer with a speech entitled “New resources on the OVID platform”, in which she presented the latest offerings from the e-content provider. These included: tools – the BioCyc Genome Database Collection; new journals – the Journal of the American Society of Nephrology, the periodicals of the American Association for the Study of Liver Diseases (AASLD); Grant’s Dissection Video Collection; and a collection of evidence-based resources – Ovid’s Evidence-Based Health.

In the afternoon session, the first speaker was Marcin Dembowski from Oxford University Press. In his presentation “Your partner in the modern library”, he introduced the Oxford Academic platform developed by the publishing house to integrate (merge) Oxford University Press products. Currently, the platform hosts 500 journals (including 126 medical titles) and 7 selected book collections (all medical). The speaker also invited the audience to use the platform’s content free of charge until the end of 2022.

In his presentation “More efficient processes through domain system integration, using performance appraisal as an example”, Jakub Koperwas, BEng, MSc, PhD, from Sages emphasised the importance of function-driven domain systems (Omega-PSIR, USOS, HR system, etc.) and the need to integrate them with other systems in place at universities (such as ORCID, DataCite, JCR,

Chatbot, MeSH-Pol), including for performance appraisal processes.

“EBSCO: evidence-based knowledge – an accessibility-focused resource” was the last sponsored presentation delivered on the first day of the conference. Michał Tomczyk presented two new scientific resources offered by the electronic content provider EBSCO: MEDLINE (over 47% of indexed journals in full text) and CINAHL Ultimate, available via the EBSCOhost platform, as well as the clinical decision support database DynaMed, with its functionalities.

In her presentation “IBUK Libra – intensive care for readers in medical libraries”, Anna Radoszewska from the Polish Scientific Publishers PWN talked about the new version of the IBUK Libra platform. The platform had been upgraded based on the real, identified needs of readers, and is also accessible to older users and people with disabilities. The speaker also discussed the platform’s new or enhanced functionalities (‘My bookshelf’, ‘Dictionaries’, ‘Books in my libraries’, ‘All books’).

Next, Krzysztof Nowicki from Arfido delivered his presentation on “Library automation”, introducing the company’s new advanced library self-service device. The materials used for its construction allow the device to be installed outdoors without any risk of damage to the book collection, and it is also possible to return borrowed materials and to borrow books that have not been ordered but are visible on the device.

Laura Krawczyk introduced the JoVE platform (Journal of Visualised Experiments), a producer and provider of scientific videos that support learning and teaching processes in research and education, and presented its potential (including the implementation of content for Microsoft Teams or Moodle).

In the last of the series of partner presentations: “Osmosis – effective medical education”, Michał Krupa of Elsevier demonstrated Osmosis, a new tool designed to facilitate learning. It features thematically organised and customised content, interesting and engaging visuals, and quizzes to test users’ knowledge. The tool is intended not only for students, but also clinicians and lecturers.

SATELLITE EVENTS

During the morning coffee break, the organisers invited conference participants gathered in

front of their computer screens to take part in an online mystery game „Escape from the Library”, created by the BG UMW staff. The goal of the game was to apprehend a reader who had been charged PLN 10,000 for failing to return borrowed books.

After Session I, guests were encouraged to visit the virtual exhibition “Alois Alzheimer – life and research”.

After all the presentations were over, the organiser invited participants to take a tour of Hydropolis – a knowledge centre dedicated to water. On their way to the centre, participants took the Wrocław University of Technology’s cable car, Polinka. The first day of the conference ended with a gala dinner at the Hotel Wodnik restaurant.

CONFERENCE SUMMARY

Summing up the two days of the conference, Director Budek, Chair of KDBAUM, emphasised that the presentations provided a comprehensive overview of the topics suggested by the organiser, related to open science, effective collaboration and dynamic development. She stressed the significance of initiatives such as *UMedical Reports* (fulfilling the principles of open science), support for the development of data management plans or the involvement of libraries in the preparation of systematic reviews by researchers. She also expressed her hope that the considerable task of integrating university information systems would be successfully completed.

Director Budek thanked the speakers, and in particular the panellists from across our eastern border, expressing her admiration and appreciation for their work, now being carried out in such difficult, extreme conditions. She also extended her thanks to the representatives of partner companies. She then announced the host of the 40th Problem Conference of Medical Libraries, which would be the Medical Library of the Jagiellonian University CM in Kraków. At the end, the KDBAUM Chair expressed her congratulations and thanks for the organisation of the 39th KPBM to Director Dominika Sidorska and Deputy Director Michał Olczyk.

Footage of the conference can be found on the UMW Library website (<https://bg.umw.edu.pl/39-konferencja-problemowa/>), under the “Materiały” tab.

Fig. 2. Session I: Medical libraries in the face of open science, sustainable development, university consolidation. Presentation by representatives of Elsevier. From the left: Justyna Seiffert, MA – session moderator, Deputy Director of the Medical University of Silesia Library in Katowice; Tomasz Psonka, MA and Paulina Milewska, MA – representatives of Elsevier

Fig. 3. Session III: Activity of Ukrainian medical libraries under martial law. Session moderator – Irmina Utrata, MA

Fig. 4. The team of the Wrocław Medical University Library staff members responsible for organising the conference

Fig. 5. Conference participants during an afternoon tour of the Hydropolis Centre for Environmental Education

W dniach 5–6 września 2022 r. odbyła się XXXIX Konferencja Problemowa Bibliotek Medycznych (KPBM), której hasło przewodnie brzmiało: „Otwarta Nauka – Efektywna Współpraca – Dynamiczny Rozwój”. Celem wydarzenia było zainicjowanie dyskusji na temat bieżącej problematyki związanej z otwartą medycyną, zrównoważonym rozwojem czy pozycją bibliotek w procesach konsolidacji uczelni. W obszarze zainteresowania znalazły się również bardzo aktualne zagadnienia dotyczące ewaluacji działalności naukowej oraz wyzwań stawianych bibliotekom w dobie kształcenia hybrydowego.

ORGANIZATORZY, UCZESTNICY, SPONSORZY

Organizatorem tegorocznej konferencji była Biblioteka Uniwersytetu Medycznego we Wrocławiu (UMW). To już czwarte takie spotkanie w jej murach, a pierwsze w nowej lokalizacji – w Centrum Naukowej Informacji Medycznej (CNIM) przy ul. Marcinkowskiego 2–6, na terenie Kampusu Kliniki UMW.

Konferencja odbyła się w formule hybrydowej, za pośrednictwem platformy Microsoft Teams. Wybrana forma dostępu pozwoliła na udział 204 zarejestrowanych uczestników, a wśród nich – czworga prelegentów z Ukrainy. Ponadto Biblioteka UMW gościła m.in. 13 dyrektorów polskich bibliotek medycznych i 19 przedstawicieli firm partnerskich¹. Podczas 2 dni obrad, w ramach 3 sesji tematycznych, uczestnicy wydarzenia wysłuchali 16 wystąpień prelegentów oraz 10 wystąpień partnerów i sponsorów konferencji, którymi były: Arfido – technologiczny partner bibliotek polskich; Clarivate Analytics; Sages – współtwórca Polskiej Platformy Medycznej (PPM); wdrażanie oprogramowania Omega-PSIR; platformy: EBSCO, Edra, IBUK Libra, Elsevier, JoVE, Oxford University Press i Wolters Kluwer.

RADA PROGRAMOWA

Do Rady Programowej konferencji zaproszono: dr inż. Scholastykę Baran – dyrektor Biblioteki Uniwersyteckiej Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego (UWM) w Olsztynie; mgr Renatę Birska – dyrektor Biblioteki Głównej Uniwersytetu Medycznego w Lublinie (UML); mgr Dagmarę Budek – dyrektor Biblioteki Głównej Pomorskiego

Uniwersytetu Medycznego (PUM) w Szczecinie; mgr Danutę Dąbrowską-Charytoniuk – dyrektor Biblioteki Uniwersytetu Medycznego w Białymstoku; mgr Katarzynę Falow – dyrektor Biblioteki Głównej Gdańskiego Uniwersytetu Medycznego; mgr Magdalenę Kotlarek-Naskręt – dyrektor Biblioteki Głównej Uniwersytetu Medycznego im. Karola Marcinkowskiego w Poznaniu; mgr inż. Witolda Kozakiewicza – dyrektora Centrum Informacyjno-Bibliotecznego Uniwersytetu Medycznego (CIB UM) w Łodzi; dra Krzysztofa Nierzwickiego – dyrektora Biblioteki Uniwersyteckiej Uniwersytetu Mikołaja Kopernika (UMK) w Toruniu; mgr Ewę Nowak – dyrektor Biblioteki Głównej Śląskiego Uniwersytetu Medycznego (SUM) w Katowicach; mgr Dominikę Sidorską – dyrektor Biblioteki Głównej Uniwersytetu Medycznego we Wrocławiu; mgr Joannę Słomkowską – dyrektor Biblioteki Medycznej Collegium Medicum UMK (CM UMK) im. Ludwika Rydygiera w Bydgoszczy; mgr Annę Urygę – dyrektor Biblioteki Medycznej Collegium Medicum Uniwersytetu Jagiellońskiego (CM UJ) oraz mgr Irminę Utratę – dyrektor Biblioteki Głównej Warszawskiego Uniwersytetu Medycznego (WUM).

¹ Dane pochodzą z systemu rejestracji na konferencję.

XXXIX KONFERENCJA PROBLEMOWA BIBLIOTEK MEDYCZNYCH WE WROCŁAWIU

Otwarta Nauka – Efektywna Współpraca – Dynamiczny Rozwój

II. 1. Strona główna XXXIX Konferencji Problemowej Bibliotek Medycznych (<https://bg.umw.edu.pl/39-konferencja-problemowa/>)

TEMATYKA KONFERENCJI

Poranną sesję z 5 września, czyli sesję I, zatytułowano „Biblioteki medyczne wobec otwartej nauki, zrównoważonego rozwoju, konsolidacji uczelni”. Sesja II odbyła się po hasłem „Dokształcanie warsztatu informacyjno-bibliograficznego bibliotek medycznych wobec rozwoju technologii i systemów informatycznych”. Sesja III, zaplanowana na drugi dzień obrad, została poświęcona głównie wystąpieniom gości z Ukrainy – będącej od 24 lutego 2022 r. w stanie wojny z Federacją Rosyjską – i nosiła tytuł „Działalność ukraińskich bibliotek medycznych w czasach stanu wojennego”. Wszystkie powyższe zagadnienia są bardzo istotne we współczesnym świecie, naznaczonym nieprzewidywalnymi sytuacjami: zbrojną agresją Rosji na Ukrainę czy wciąż panującą pandemią COVID-19.

PRZEBIEG KONFERENCJI

Przed rozpoczęciem XXXIX KPBM odbyło się zamknięte spotkanie Konferencji Dyrektorów Bibliotek Akademickich Uczelni Medycznych (KDBAUM). Po spotkaniu, o 10.30, nastąpiła uroczysta inauguracja konferencji: dyrektor Biblioteki UMW Dominika Sidorska powitała przybyłych

dyrektorów bibliotek medycznych i sponsorów, a także słuchaczy zgromadzonych przed ekranami komputerów. Wyraziła też oczekiwanie, że hybrydowa formuła konferencji przełoży się na liczne uczestnictwo. Wszystkich gości przywitał również, za pośrednictwem nagranego wystąpienia, prof. dr hab. Piotr Dzięgiel, prorektor ds. nauki UMW. Wyraził nadzieję, że spotkanie pozwoli nawiązać szereg nowych kontaktów oraz umożliwi wieloaspektową dyskusję i zapoznanie się z tematyką wydarzenia, co w przyszłości stanie się przyczynkiem do efektywnej współpracy i dalszych osiągnięć. Następnie odtworzono nagrany wykład inauguracyjny prof. dra hab. Piotra Dzięgiela: „Czy geny rządzą nowotworami?”. Prorektor przybliżył słuchaczom problematykę chorób nowotworowych – będących drugą przyczyną zachorowań i zgonów we współczesnym świecie – oraz wyniki badań nad nimi, prowadzonych od ponad 100 lat.

Sesja I

W sesji I, moderowanej przez Justynę Seiffert, zastępcę dyrektora Biblioteki Głównej SUM w Katowicach, oraz Joannę Słomkowską, dyrektor Biblioteki Medycznej CM UMK w Bydgoszczy,

zaprezentowano cztery zróżnicowane tematycznie wystąpienia panelistów.

Jako pierwsza wystąpiła Anna Sikorska z CIB UM w Łodzi. W wykładzie „Realizacja idei otwartego dostępu w bibliotekach medycznych na przykładzie serii *UMedical Reports*” prelegentka przedstawiła jeden z projektów realizowanych przez łódzki Uniwersytet Medyczny. Efektem inicjatywy jest *UMedical Reports* (UMR) – cykl monografii obejmujący zagadnienia z zakresu nauk medycznych, farmaceutycznych, o zdrowiu i pokrewnych czy interdyscyplinarnych. W UMR zamieszczane są publikacje syntetyzujące dorobek naukowy, omawiające nowatorskie rozwiązania problemów badawczych oraz prezentujące osiągnięcia, które dynamizują rozwój dyscyplin naukowych. Poprzez publikowanie na licencji CC BY (uznanie autorstwa) seria UMR służy realizacji idei otwartego dostępu – jest dostępna nieodpłatnie przez łódzką Regionalną Bibliotekę Cyfrową CYBRA oraz stronę internetową <http://wydawnictwo.umed.pl/>. Prelegentka zwróciła uwagę na istotną rolę bibliotekarzy z CIB UM w Łodzi, do których zadań należą: pozyskiwanie nowych monografii, dbałość o redakcję, korektę językową i poskładową UMR, zachowanie jednolitej struktury edytorskiej publikacji czy nadzór nad koordynacją

całego cyklu wydawniczego. Anna Sikorska podkreśliła znaczenie efektywnej współpracy, nawiązywania kontaktów i utrzymywania dobrych relacji z autorami, redaktorami merytorycznymi, recenzentami i jednostkami uczelni. Wskazała też na konieczność promowania inicjatywy w środowisku pozauczelnianym (platforma Facebook). Zaznaczyła, że pomysł na projekt UMR zrodził się w związku pandemią COVID-19, a jego realizacja stała się remedium na ograniczony dostęp do zasobów biblioteki. Podsumowując swoją wypowiedź, prelegentka oceniła, że seria *UMedical Reports* kompleksowo wpisuje się w hasło konferencji – przez powszechną dostępność publikacji, dobrą współpracę redaktorów i autorów oraz stały wzrost liczby publikacji i pracowników naukowych zainteresowanych publikowaniem.

W kolejnym wystąpieniu, zatytułowanym „W dążeniu do realizacji modelu biblioteki zrównoważonej – na przykładzie działań Biblioteki Uniwersyteckiej UWM w Olsztynie” i przygotowanym wspólnie z dr inż. Scholastyką Baran, głos zabrała dr Katarzyna Bikowska. Panelistka omówiła przyjęty przez uczelnię w 2013 r. projekt Green University, który zakłada m.in. działalność naukową i dydaktyczną w zakresie odnawialnych źródeł energii (OZE), niezależność energetyczną czy przygotowanie infrastruktury dla komunikacji rowerowej na terenie kampusu. Wskazała, że inicjatywa wpisała się w strategię rozwoju UWM na lata 2021–2030. Uczelnia podjęła się implementacji omówionych przez prelegentkę 17 celów zrównoważonego rozwoju ujętych w agendzie Organizacji Narodów Zjednoczonych. Nad całym procesem czuwa specjalnie powołany Green Team, czyli uniwersytecki zespół doradców ds. realizacji założeń zrównoważonego rozwoju. Prelegentka omówiła każdy z trzech aspektów zrównoważonego rozwoju – społeczny, środowiskowy i ekonomiczny – i podkreśliła, że tylko równowaga między nimi zagwarantuje zrównoważony rozwój bibliotek. Kończąc wystąpienie, autorka zaprezentowała wdrożone w bibliotece inicjatywy (takie jak oszczędność papieru i energii, ograniczanie liczby używanych sprzętów, maksymalne wykorzystanie naturalnych zasobów światła, wdrożenie infrastruktury bez barier, choinka z plastikowych butelek).

„Integracja PublicUM – systemu informacji o działalności naukowej pracowników Uniwersytetu Medycznego w Łodzi – z API Journal Citation Reports” to tytuł wykładu Agnieszki Rościzak, reprezentującej Dział Bibliografii i Bibliometrii CIB UM w Łodzi. Jak wskazała mówczyni, system PublicUM gromadzi informacje na temat dorobku naukowego, osiągnięć i aktywności

pracowników uczelni. Opiera się na systemie Omega-PSIR, wspierającym procesy ewaluacji, i jest zintegrowany z innymi uczelnianymi systemami wewnętrznymi, takimi jak DODARP (system kadrowy) czy Process Portal, który weryfikuje i zatwierdza informacje przesyłane do PublicUM. Przeprowadzony przez uczelnię proces integracji PublicUM z bazą Journal Citation Reports (JCR) ma na celu aktualizację wartości wskaźnika *impact factor (IF)* oraz kwartyłu (*quartile*) dla czasopism. Pozwala także na systematyczne przypisywanie wskaźnika do publikacji i retrospektywne uzupełnianie bazy. Na podstawie analizy użytkownika autorka wskazała wady i zalety procesu integracji danych z JCR. Mocnymi stronami okazały się szybka aktualizacja IF przy publikacjach, brak ograniczeń w pobieraniu danych i dostępne dane o kwartyłu. Wśród słabych stron prelegentka wymieniła brak automatycznej aktualizacji danych, niejasne informowanie o błędach, pobieranie przez system tylko jednego, najlepszego kwartyłu (niezależnie od liczby dyscyplin przypisanych do czasopisma), kosztowną opłatę roczną i małą liczbę zapytań na sekundę.

Poranną sesję zakończyło wystąpienie dra inż. Jakuba Koperwasy, reprezentanta firmy Sages: „Federalizacja systemów informacji naukowej”. Prelegent podjął próbę odpowiedzi na pytania dotyczące m.in. procesów, jakie mogą zachodzić wskutek konsolidacji uczelni niemedycznych z medycznymi, w których funkcjonują PPM i systemy CRIS. Wyjaśnił, czym jest i do czego służy system Omega-PSIR, oraz przedstawił cztery różne warianty łączenia instytucji naukowych:

- strategia 0 (*top-down*) – wdraża się wspólny CRIS referencyjny, z którego systemy bibliotek pobierają wytyczne punktacji ministerialnej, a także słowniki i czasopisma, ale dane zgromadzone w systemach uczelnianych nie opuszczają systemów lokalnych;
- strategia 1 (łączenia systemów; przykład: PPM) – następuje wymiana danych nieobjętych zakresem wyłączenia, co pozwala na prowadzenie wspólnej analityki i promocji; strategia możliwa do wdrożenia dla dowolnej grupy uczelni chcących tworzyć konsorcjum;
- strategia 2 (prowadzenie wspólnej bazy; przykład: Federacja Naukowa) – wszystkie uczelnie działają na jednym serwerze; rozwiązanie jest bardziej ekonomiczne i daje pełną analitykę, ale ogranicza możliwości promocyjne poszczególnych jednostek;
- strategia 3 (przykład: Uniwersytet Gdański) – istnieje możliwość pobierania pewnych zasobów z innej uczelni, ale tylko w zakresie

określonym identyfikatorami (afiliacja, autor); serwery są osobne, baza autorów – wspólna.

Kończąc wystąpienie, prelegent zaprosił do kontaktu w sprawach związanych z konsolidacją systemów i wskazał na szerokie możliwości tworzenia różnych schematów konfiguracyjnych.

Sesja II

Podczas sesji II, prowadzonej przez Dagmarę Budek, dyrektor Biblioteki Głównej PUM w Szczecinie, oraz Annę Urygę, dyrektor Biblioteki CM UJ w Krakowie, wysłuchano siedmiu wykładów poświęconych projektom, narzędziom i systemom wykorzystywanym w działalności bibliotek medycznych w Polsce.

Tę część posiedzenia otworzyło wystąpienie Bogumiły Bruc z CIB UM w Łodzi i Witolda Kozakiewicza, dyrektora CIB: „Zadania i rola bibliotekarzy medycznych w procesie przygotowywania *systematic review*. Projekt »Przegląd systematyczny jako integralny komponent projektów badawczych« realizowany przez Centrum Informacyjno-Biblioteczne Uniwersytetu Medycznego w Łodzi”. Prelegent wyjaśnił słuchaczom, czym jest *systematic review* – przegląd systematyczny, czyli synteza wszystkich dostępnych dowodów dokonywana na podstawie istniejących już kryteriów kwalifikacyjnych, co pozwala sformułować odpowiedź na szczegółowo skonstruowane zapytanie badawcze. Omówił cel tworzenia przeglądów systematycznych (potrzeba przedstawienia problemu w sposób całościowy, z opisem założeń dotyczących doboru publikacji, wykorzystanie ustandaryzowanej metody i powoływanie się jedynie na dane badawcze dostępne w literaturze naukowej), a także możliwości ich wykorzystania (np. analizy kliniczne, określanie zasadności prowadzenia badań, wdrażania nowych rozwiązań, formułowania wytycznych dla badań klinicznych czy implementacji technologii, podejmowanie decyzji diagnostycznych i administracyjnych w instytucjach medycznych). W ocenie prelegenta istnieje realna potrzeba współpracy środowiska bibliotekarzy ze środowiskiem klinicznym, naukowym i zarządczym na uczelniach medycznych. Potwierdzają to obserwacje poczynione przez autora na uczelniach zagranicznych oraz próba wdrożenia takiej współpracy podjęta w łódzkim uniwersytecie. Mówca sformułował propozycję zorganizowania darmowych szkoleń online i stacjonarnych dla bibliotekarzy bibliotek medycznych, prowadzonych m.in. przez autorytety z uczelni europejskich. Zobligował się również

do przygotowania platformy informacyjnej zawierającej materiały instruktażowe i szkoleniowe dotyczące tworzenia przeglądów systematycznych oraz analizę tych materiałów ze wskazaniem roli bibliotekarzy. Panelista podkreślił, że dla bibliotek i bibliotekarzy jest to szansa na wykazanie się w środowisku uczelnianym i korzystną zmianę wizerunku.

Z kolei Joanna Cieśla i Elżbieta Bohatkiewicz, reprezentujące Bibliotekę Medyczną CM UJ w Krakowie, w wystąpieniu „Portal MeSH-Pol jako narzędzie wspomagające tłumaczenie terminologii medycznej i wzmacniające aparat informacyjno-wyszukiawczy w systemach zarządzania wiedzą typu CRIS i systemach katalogowych” przedstawiły projekt kierowany przez dyrektora Annę Urygę. Portal MeSH-Pol jest narzędziem służącym do obsługi polsko-angielskiej wersji witryny elektronicznej kartoteki haseł wzorcowych funkcjonującej na podstawie słownictwa Medical Subject Headings (MeSH). Powstał dzięki inicjatywie „Portal zarządzania wiedzą i potencjałem naukowym Uniwersytetu Jagiellońskiego – Collegium Medicum jako moduł Polskiej Platformy Medycznej”, dofinansowanej ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego. Pierwsza z prelegentek omówiła etapy pracy nad portalem, wskazała oczekiwania i zakładane cele oraz kolejne fazy działań redaktorów. Podkreśliła, że głównymi zadaniami narzędzia są wsparcie pracy katalogujących pracowników bibliotek oraz uproszczenie przeszukiwania katalogów i baz danych przez użytkowników. Druga z prelegentek określiła zakres uprawnień dla użytkowników (przeglądanie, wyszukiwanie haseł i przegląd wewnętrzny haseł) oraz redaktorów, superredaktorów i administratorów (tłumaczenie, modyfikowanie rekordów, zatwierdzanie, pełen dostęp). Przedstawiła system monitorujący działania prowadzone przez redaktorów i wskazała na gotowość MeSH-Pol do przesyłania informacji. Zaprosiła do współpracy inne biblioteki, co wpłynęłoby na znaczne przyspieszenie procesów. Podkreśliła wagę bieżącego aktualizowania plików, a w efekcie – stałego uzupełniania modyfikacji i tłumaczeń. Prowadząca sesję popołudniową dyrektorka Budek pogratulowała Bibliotece Medycznej CM UJ przeprowadzenia długo wyczekiwanego projektu, a dyrektorka Uryga zapowiedziała przygotowanie warsztatów szkoleniowych, które umożliwią innym bibliotekom włączenie się w prace nad dalszym tworzeniem kartoteki. Zaakcentowała również istotę funkcjonowania MeSH-Pol w kontekście platformy PPM (stała aktualizacja danych).

Autorem kolejnego referatu – „Zintegrowany ekosystem uczelnianych systemów informacyjnych

na przykładzie Uniwersytetu Łódzkiego” – był Maciej Sysak, zastępca dyrektora Centrum Informatyki Uniwersytetu Łódzkiego (UŁ), pełnomocnik rektora UŁ ds. rozwoju systemów informacyjnych i komunikacyjnych uczelni. Prelegent omówił istotę integracji licznych uczelnianych systemów informacyjnych, prowadzącej ostatecznie do jednorazowego wprowadzania danych w funkcjonującym ekosystemie informatycznym, bez konieczności wielokrotnego powtarzania całego procesu. Przedstawił ścieżki rozprzestrzeniania się wprowadzonych danych i wskazał główne założenia podjętych działań: ułatwienie komunikacji między pracownikami uczelni, gwarancję jakości danych (brak duplikowania i zachowanie jednolitości), udogodnienie dla pracowników, kreowanie wizerunku uczelni (rozpoznawalność naukowców). Na zakończenie zaprosił do współpracy w charakterze partnerów konsorcyjnych. Prowadzące sesję potwierdziły istniejący w uczelniach medycznych problem uzupełniania danych przez pracowników naukowych, wskazując, że w profilach naukowców w ramach PPM uzupełniono dotąd zaledwie ok. 1% danych.

Agnieszka Goszczyńska z CIB UM w Łodzi zaprezentowała wykład „*Research data management plan – Zero Waste* w projektach naukowych”. *Research data management plan*, czyli plan zarządzania danymi, to dokument zawierający informacje na temat gospodarowania danymi w trakcie i po zakończeniu badania naukowego. Jest on często wymagany przy składaniu wniosków o granty – dotyczy to m.in. Narodowego Centrum Nauki (NCN) czy 7. Programu Ramowego Wspólnoty Europejskiej w dziedzinie badań (*7th Framework Programme for Research*). Prelegentka wskazała, jakie informacje powinien zawierać plan zarządzania danymi. Poinformowała również, że aby umożliwić badaczom samodzielne tworzenie planu, CIB w Łodzi podjęło się organizacji i prowadzenia specjalnych szkoleń dla pracowników naukowych. Powołując się na *Dyrektywę Parlamentu Europejskiego i Rady Unii Europejskiej 2019/1024 z dnia 20 czerwca 2019 r. w sprawie otwartych danych i ponownego wykorzystania informacji sektora publicznego (przekształcenie)* (PE/28/2019/REV/1), a także *Program otwierania danych na lata 2021–2027* oraz *Ustawę z dnia 11 sierpnia 2021 r. o otwartych danych i ponownym wykorzystywaniu informacji sektora publicznego* (Dz.U. 2021 poz. 1641), podkreśliła potrzebę ponownego wykorzystywania wytworzonych danych badawczych i wskazała na nieefektywność dublowania danych. W ocenie prelegentki wspieranie pracowników naukowych w gromadzeniu i udostępnianiu danych badawczych jest

i pozostanie jednym z największych wyzwań stawianych przed pracownikami bibliotek.

Omówienia najciekawszych wyników badania dotyczącego kryterium przynależności podjął się Krzysztof Włodarczyk, reprezentujący Bibliotekę Uczelnianą Warszawskiego Uniwersytetu Medycznego, w wystąpieniu „Kryterium przynależności w bibliografiach zespołów osobowych pracowników szkół wyższych na przykładzie Warszawskiego Uniwersytetu Medycznego”. Prelegent przedstawił cel przeprowadzonego badania (porównanie wyników uzyskanych za pomocą dwóch kryteriów przynależności: zatrudnienia i afiliacji oraz dodatkowo w przypadku syntezy obydwu kryteriów), zaprezentował również materiał badawczy. Jak podkreślił, uzyskane wyniki przykładowego badanego zestawienia dorobku różniły się w zależności od zastosowanego kryterium przynależności. Autor wskazał powody różnic wyników (m.in. opóźnienia w procesie wydawniczym w powiązaniu ze zmianą miejsca zatrudnienia autora, niejednoznaczne afiliacje, brak afiliacji czy autorzy niefunkcjonujący w systemie lub niemający uprawnień do założenia profilu). Zdaniem panelisty rzetelniejszym kryterium służącym do podsumowywania dorobku naukowego wydaje się kryterium afiliacji. Autor zachęcił do zapoznania się z pełnymi wynikami badania, które zostaną opublikowane w czasopiśmie „Medical Library Forum”.

Dr Anastazja Śniechowska-Karpińska, przedstawicielka Biblioteki Głównej UML w wykładzie „Kreatywność w bibliotece, czyli dokąd zaprowadziła nas otwartość na warsztaty kreatywności dla kierowników zespołów” wyjaśniła, czym jest kreatywność i jakich warunków potrzebuje do zaistnienia. Opisała zasady wprowadzone podczas warsztatów i zadania zrealizowane przez uczestników. Formułując prawdziwy (ukryty przed uczestnikami) cel warsztatów, wskazała na wyzwolenie kreatywności i współpracy w obszarach innych niż zawodowy. Zaprezentowała korzyści płynące z przeprowadzenia warsztatów (lepszą komunikacją, lepszą współpracą). Podkreśliła również, że zrealizowane działania pozwoliły wyróżnić liderów z grupy kierowników. Na zakończenie prelegentka zaproponowała organizację warsztatów wśród kadry kierowniczej innych bibliotek.

Pierwszy dzień obrad zamknęło ponowne wystąpienie Witolda Kozakiewicza, poświęcone European Association for Health Information and Libraries (EAHIL). Mówca krótko zreferował przebieg ostatniej konferencji EAHIL, zorganizowanej w czerwcu br. w Rotterdamie. Przedstawił też zaproszenie na przyszłoroczną konferencję, która odbędzie się

w czerwcu 2023 r. w Trondheim w Norwegii, i zasugerował zorganizowanie edycji 2024 w UM w Łodzi (promocja EAHIL w Polsce). Zwrócił uwagę na utratę przez Polskę znaczącej liczby członków, a w rezultacie – także jednego z dwóch miejsc w Radzie EAHIL. Zaapelował do innych bibliotek o wsparcie w przygotowaniu konferencji i pozyskaniu nowych członków stowarzyszenia.

Sesja III

Odrębną częścią XXXIX KPBM była sesja III – poświęcona w głównej mierze aktualnej działalności naukowych bibliotek medycznych Ukrainy. Panel moderowały Irminda Utrata, dyrektor Biblioteki Głównej WUM, oraz Renata Birska, dyrektor Biblioteki Głównej UML. Wszystkie cztery wystąpienia przedstawicieli bibliotek ukraińskich odbywały się zdalnie, przez platformę Microsoft Teams. Na wstępie prowadzące powitały prelegentów z Ukrainy, wyrażając uznanie dla podjętego przez nich wysiłku aktywnego uczestnictwa w konferencji pomimo trudnej sytuacji wojennej. Dyrektor Utrata wyraziła podziw dla postawy pracowników ukraińskich bibliotek. Przekazała także słowa wsparcia i solidarności z państwem ukraińskim.

Następnie głos zabrała Tatiana Ostapenko, dyrektor generalna Narodowej Naukowej Biblioteki Medycznej Ukrainy (NNBMU) w Kijowie. W krótkim przemówieniu pogratulowała uczestnikom wydarzenia oraz podziękowała za zorganizowanie konferencji z udziałem przedstawicieli bibliotek polskich i ukraińskich. Podkreśliła, że „temat wojny będzie czerwonym wątkiem we wszystkich (...) przemówieniach”.

W dalszej kolejności uczestnicy konferencji mieli możliwość wysłuchania wystąpienia dyrektora Ostapenko „Rola Narodowej Naukowej Biblioteki Medycznej Ukrainy we wsparciu informacyjnym lekarzy wojskowych w warunkach stanu wojennego” i obejrzenia zniszczeń dokonanych przez wroga siły wojskowe. Jak zaznaczyła dyrektor Ostapenko, niszczone są nie tylko budynki, także biblioteczne (60 obiektów), ale również cenne księgozbiory, stanowiące dziedzictwo kulturowe Ukrainy (historia, literatura). Jak wskazała prelegentka, obecnie najistotniejszym kierunkiem działań biblioteki jest szerokie wsparcie naukowo-informacyjne skierowane do środowiska medyków wojskowych (konferencje, szkolenia, wystawy, publikacje), z zakresu medycyny wojskowej i ratunkowej. Biblioteka stała się ponadto centrum wolontaryjnym dla sił zbrojnych, pomagającym też uchodźcom i osobom

przesiedlonym. Działania biblioteczarki NNBMU prowadzone w wojennej rzeczywistości zostały docenione przez dowódcę Służb Medycznych Sił Zbrojnych Ukrainy.

„Biblioteka Naukowa Charkowskiego Narodowego Uniwersytetu Medycznego (ChNUM) – pokonywanie wyzwań związanych z zagrożeniem pandemii COVID-19 i stanu wojennego” to tytuł wystąpienia przygotowanego przez Irynę Kyryczok, reprezentującą ChNUM. Jak wskazała prelegentka, zasadniczą kwestią jest dziś budowanie informacyjnego contentu dla cyfrowego środowiska edukacyjnego i naukowego (CŠEN) uczelni, wypracowanego w związku z wybuchem pandemii wirusa SARS-CoV-2 w 2020 r. Doświadczenia z okresu pandemii pozwalają bibliotece kontynuować działalność: w sposób zdalny wspierać procesy dydaktyczne i naukowe studentów i wykładowców, utrzymywać działalność Repozytorium ChNUM, tworzyć katalogi i indeksy elektroniczne, bazy danych i serwisy informacyjne przy wykorzystaniu komunikacyjnych narzędzi informatycznych. Jak podkreśliła prelegentka, pandemia COVID-19 zainicjowała wdrożenie zdalnej działalności naukowej i edukacyjnej oraz świadczenia usług bibliotecznych na odległość. Stan wojenny natomiast sprawił, że forma zdalna stała się jedyną możliwą.

W kolejnym wystąpieniu – „Wyzwania, możliwości oraz rozwiązania dotyczące rozwoju technologii informacyjnych Narodowej Naukowej Biblioteki Medycznej Ukrainy (NNBMU)” – Jurij Szkoda z NNBMU wskazał problemy, z którymi (oprócz sytuacji wojennej) mierzą się obecnie biblioteki ukraińskie. Przytoczywszy słowa Buddy: „Nieważne, jak trudna jest przeszłość, zawsze można zacząć od nowa”, omówił kolejne wyzwania, takie jak wymiana używanego dotąd „wrogiego” rosyjskiego oprogramowania na nowoczesne technologie informacyjne krajowe lub światowe czy przetłumaczenie funkcjonującego dziś rosyjskiego tezaury MeSH na język ukraiński.

Prelekcję „Praca naukowo-badawcza biblioteki w kontekście zachowania i upowszechniania pamięci historycznej medycyny regionu” wygłosiła Maya Melnyk, zastępca dyrektora Biblioteki Naukowej Narodowego Uniwersytetu Medycznego w Winnicy im. M.I. Pirogowa. Jak wskazała prelegentka, pracownicy biblioteki kontynuują działalność naukową na wielu płaszczyznach badawczych (np. projekty „Winnicki Instytut Medyczny w czasie II wojny światowej”, „Wykładowcy i studenci w kamieniach młyńskich represji” czy „Historia Uniwersytetu w dokumentach i wspomnieniach”). W rezultacie powstają liczne publikacje:

kalendarze, monografie, zbiory materiałów naukowych i biograficznych, księgi pamięci. Działalność instytucji niezaprzeczalnie wpisuje się w nurt dbałości o zachowanie tożsamości narodowej i pamięci historycznej narodu ukraińskiego w obliczu walki o wolność i niepodległość.

Po wystąpieniach gości z Ukrainy o projekcie firmy Sages „Sztuczna inteligencja w walce z cyfrowym wykluczeniem osób niewidomych i niedowidzących” wypowiedzieli się Michał Olczyk, zastępca dyrektora Biblioteki UMW, oraz dr inż. Łukasz Skonieczny, reprezentujący Politechnikę Warszawską. Sztuczna inteligencja o roboczej nazwie WCAG AI to narzędzie, którego zadaniem jest wspieranie (zaspokajanie) cyfrowych potrzeb osób z niepełnosprawnościami – niewidzących i niedowidzących – oraz przeciwdziałanie ich cyfrowemu wykluczeniu. Jak wskazał dyrektor Olczyk, jest to problem, który może dotyczyć nawet 20% społeczeństwa polskiego. Prelegent wyjaśnił, czym jest i do czego zobowiązuje standard WCAG (*Web Content Accessibility Guidelines*), omówił również obowiązujące w nim kryteria sukcesu (A, AA, AAA). Prelegenci wskazywali na znaczące różnice między procesem dostosowywania już istniejącego contentu cyfrowego do standardu WCAG a tworzeniem treści zgodnych ze standardem od podstaw. Jak podkreślił Michał Olczyk, dostosowywanie danych jest procesem żmudnym, skomplikowanym, wymagającym znacznych nakładów finansowych i zaangażowania dużych zasobów ludzkich. Dr inż. Skonieczny wyjaśnił, że opracowywane narzędzie rozwija swoje umiejętności na podstawie danych reprezentatywnych – danych uczących – co pozwala mu obecnie rozpoznawać kompozycję dokumentu i określać hierarchię zawartości. WCAG AI może również analizować obszary graficzne (tabele, wykresy, fotografie), konstruować ich opis czy charakterystykę. Ostatecznym przewidywanym celem sztucznej inteligencji jest automatyczne dostosowywanie dokumentu do prawnie wymaganego standardu dostępności.

WYSTĄPIENIA SPONSORÓW

Wystąpienia sponsorów zaplanowano w każdej z trzech sesji. Jako pierwszy głos zabrał Marcin Kapczyński z Clarivate Analytics, autor wystąpienia „Wspieranie otwartej nauki i inicjatyw badawczych za pomocą zaufanych danych i narzędzi od Clarivate”. Zaprezentował narzędzie Clarivate+ProQuest, które stanowi połączenie (synergii) wiedzy, dostępnego contentu (treści) oraz instrumentów potrzebnych do realizowania ambitnych celów przez biblioteki i uczelnie wyższe.

Przeprowadzenia „Rozmów o bibliotekach” – dyskusji uczestników konferencji – podjęli się Tomasz Psonka i Paulina Milewska, reprezentujący platformę Elsevier. Zaproponowali wsparcie przez Elsevier działań bibliotek uczelnianych wynikających z określenia nowych celów i zadań w obliczu ewoluujących wyzwań i potrzeb środowiska naukowego uczelni, a także oczekiwań użytkowników. Podkreślili też wagę postrzegania bibliotek przez środowisko akademickie i naukowe w zmieniającej się rzeczywistości.

Panel poranny zamknęła Beata Fidzińska z Wolters Kluwer wystąpieniem „Nowe zasoby na platformie OVID”, w którym zaprezentowała najnowszą ofertę dostawcy e-treści. Znalazły się w niej: narzędzia – baza BioCyc Genome Database Collection; nowe czasopisma – „Journal of the American Society of Nephrology”, periodyki American Association for the Study of Liver Diseases (AASLD); kolekcja filmów *Grant's Dissection Video Collection*; kolekcja zasobów, których treści opierają się na dowodach naukowych – *Ovid's Evidence-Based Health*.

W sesji popołudniowej wystąpienia partnerów rozpoczął Marcin Dembowski z Oxford University Press. W prezentacji „Twój partner w nowoczesnej bibliotece” przedstawił przygotowaną przez wydawnictwo platformę Oxford Academic, służącą integracji (scalaniu) produktów Oxford University Press. Obecnie platforma zawiera 500 tytułów czasopism (w tym 126 medycznych) i 7 wybranych kolekcji książek (w całości medycznych). Prelegent zaprosił również do nieodpłatnego korzystania z zawartości platformy do końca 2022 r.

Dr inż. Jakub Koperwas z firmy Sages w wystąpieniu „Integracja systemów dziedzinowych w efektywnej realizacji procesów, na przykładzie oceny pracowniczej” podkreślił znaczenie systemów dziedzinowych ukierunkowanych na konkretną funkcję (np. Omega-PSIR, USOS, system kadrowy) i potrzebę integrowania ich z innymi systemami funkcjonującymi na uczelniach (np. ORCID, DataCite, JCR, Chatbot, MeSH-Pol), m.in. w celu przeprowadzania oceny pracowniczej.

„EBSCO: wiedza bazująca na dowodach naukowych – zasoby skupione na dostępności” to ostatnie sponsorskie wystąpienie pierwszego dnia konferencji. Michał Tomczyk zaprezentował dwa nowe naukowe zasoby dostawcy treści elektronicznych EBSCO: MEDLINE (ponad 47% indeksowanych czasopism w pełnym tekście) i CINAHL Ultimate, dostępne przez platformę EBSCOhost, oraz bazę DynaMed – służącą wspieraniu decyzji klinicznych – wraz z jej funkcjonalnościami.

O nowej odsłonie platformy IBUK Libra opowiedziała Anna Radoszewska z Wydawnictwa Naukowego PWN w wystąpieniu „IBUK Libra – czytelnicza intensywna terapia w bibliotekach medycznych”. Modernizację platformy oparto na rozpoznanych realnych potrzebach czytelników, jest ona dostępna także dla osób starszych i z niepełnosprawnościami. Prelegentka wskazała również nowe lub rozwinięte możliwości platformy („Moja półka”, „Słowniki”, „Książki w moich bibliotekach”, „Wszystkie książki”).

Następnie Krzysztof Nowicki, reprezentujący firmę Arfido, w wystąpieniu „Automatyzacja bibliotek” przedstawił nowy książkomat o rozszerzonej funkcjonalności. Materiały użyte do jego budowy pozwalają na bezpieczną dla księgozbioru instalację urządzenia w warunkach zewnętrznych, możliwe jest ponadto dokonywanie zwrotów wypożyczonych materiałów i wypożyczanie książek niezamówionych, a widocznych w urządzeniu.

Laura Krawczyk zaprezentowała platformę JoVE (Journal of Visualized Experiments – Dziennik Zwizualizowanych Eksperymentów), producenta i dostawcę filmów naukowych wspierających procesy uczenia się i nauczania w działalności naukowej i dydaktycznej, a także jej potencjał (m.in. implementacja contentu na platformę Microsoft Teams czy do Moodle).

Michał Krupa z Elsevier, jako ostatni z partnerów, w wystąpieniu „Osmosis – efektywna nauka medycyny” zademonstrował nowe narzędzie Osmosis, służące do łatwiejszego przyswajania wiedzy. Zawiera ono m.in. tematyczne pogrupowane i dopasowane treści, ciekawe,

zapadające w pamięć wizualizacje czy testy weryfikujące pozyskaną wiedzę; jest przeznaczone nie tylko dla studentów, ale też dla klinicystów i wykładowców.

WYDARZENIA TOWARZYSZĄCE

Podczas przerwy kawowej w trakcie porannej sesji organizatorzy zaprosili uczestników konferencji zgromadzonych przed ekranami komputerów do wzięcia udziału w detektywistycznej grze online „Ucieczka z biblioteki”, stworzonej przez pracowników BG UMW. Celem gry było ujęcie nieuczciwego czytelnika, na którego nałożono karę 10 tys. zł za przetrzymywanie wypożyczonych książek.

Po sesji I goście zostali zachęceni do odwiedzenia wirtualnej wystawy „Alois Alzheimer – życie i badania”.

Po zakończeniu obrad organizator zaprosił uczestników na wycieczkę do centrum wiedzy o wodzie Hydropolis. Część drogi pokonano koleją gondolową Politechniki Wrocławskiej – Polinką. Pierwszy dzień konferencji zakończyła uroczysta kolacja w restauracji Hotelu Wodnik.

PODSUMOWANIE KONFERENCJI

Podsumowując dwa dni konferencji, dyrektor Budek, przewodnicząca KDBAUM, podkreśliła, że wystąpienia w pełni zrealizowały proponowane przez organizatora założenia tematyczne związane z otwartą nauką, efektywną współpracą

Il. 2. Sesja I: Biblioteki medyczne wobec otwartej nauki, zrównoważonego rozwoju, konsolidacji uczelni. Wystąpienie przedstawicieli firmy Elsevier. Od lewej: mgr Justyna Seiffert – moderator sesji, zastępca dyrektora Biblioteki Śląskiego Uniwersytetu Medycznego w Katowicach; mgr Tomasz Psonka i mgr Paulina Milewska – przedstawiciele Elsevier

i dynamicznym rozwojem. Podkreśliła wagę takich inicjatyw jak *UMedical Reports* (spełnianie założeń otwartej nauki), wsparcie przy tworzeniu planów zarządzania danymi czy udział bibliotek w przygotowywaniu przeglądów systematycznych przez naukowców. Wyraziła również oczekiwanie realizacji niebagatelnego wyzwania, jakim z pewnością będzie integracja systemów informacyjnych na uczelniach.

Dyrektor Budek podziękowała prelegentom, w szczególności zaś – panelistom z za naszej wschodniej granicy, wyrażając podziw i uznanie dla ich działalności, prowadzonej obecnie w tak trudnych, ekstremalnych warunkach. Słowa podziękowań skierowała także do przedstawicieli firm partnerskich. Następnie wskazała gospodarza XL Konferencji Problemowej Bibliotek Medycznych, którym będzie Biblioteka Medyczna CM UJ w Krakowie. Na zakończenie przewodnicząca KDBAUM złożyła gratulacje i podziękowania za organizację XXXIX KPBM na ręce dyrektora Dominiki Sidorskiej oraz zastępcy dyrektora Michała Olczyka.

Materiał filmowy dotyczący konferencji dostępny jest na stronie internetowej Biblioteki UMW (<https://bg.umw.edu.pl/39-konferencja-problema-mowa/>), w zakładce „Materiały”.

II. 3. Sesja III: Działalność ukraińskich bibliotek medycznych w czasach stanu wojennego. Moderator sesji – mgr Irmina Utrata

II. 4. Zespół pracowników Biblioteki Uniwersytetu Medycznego we Wrocławiu odpowiedzialny za zorganizowanie konferencji

II. 5 Uczestnicy konferencji podczas popołudniowego zwiedzania Centrum Edukacji Ekologicznej Hydropolis

Izabela Czeszek

Main Library, Wrocław Medical University, Poland

Correspondence: izabela.czeszek@umw.edu.pl

ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-5340-6002>

Absolwentka studiów magisterskich na kierunku informacja naukowa i bibliotekoznawstwo na Wydziale Filologicznym Uniwersytetu Wrocławskiego. Od września 2014 r. pracuje w Bibliotece Głównej Uniwersytetu Medycznego im. Piastów Śląskich we Wrocławiu. W latach 2019–2020 pełniła obowiązki, a następnie funkcję kierownika Filii nr 2 Biblioteki Głównej UMW na Wydziale Lekarsko-Stomatologicznym.

ABOUT THE JOURNAL

„Medical Library Forum” (MLF) is a specialist, peer reviewed scientific journal, issued since December 2018 by the Main Library of the Warsaw Medical University. The idea of its establishment was created during the Conference of Directors of Libraries of Academic Medical Universities during the 24th Problem Conference of Medical Libraries, organized on June 2006, in Lublin. The first publisher of MLF was the Information and Library Center of the Medical University of Lodz, which published the journal in 2008–2017. The current MLF is issued semi-annually, and appears only in the electronic version. From 2018, all research is published in open access, under a CC-BY-NC-ND license.

„Medical Library Forum” serves to consolidate the results of the scientific activity of the libraries of medical universities and related institutions. The main assumptions are to create a forum for the exchange of ideas, experiences, and solutions developed in individual centers, as well as care for the continual development of academic librarianship – not just medical.

The journal issues publications devoted above all: library science – contemporary and historical – with particular emphasis on medical library science; new technologies in libraries, and automation of library processes; scientific information: information management, processing, and sharing – with particular emphasis on scientific databases; bibliographic and bibliometric issues, methods of evaluating the scientific achievements; book – published contemporary and analyzed in historical terms, with particular emphasis on the medical book; documentation of the achievements and cooperation of the medical library environment; the contemporary publishing market.

Since 2012 „Medical Library Forum” is indexed on the list of scientific journals kept by the Ministry of Science and Higher Education in Poland. In the lists for the years 2012–2014, the indicator was 3 points, 2015 to 2018–7 points; and now – 20 points of the Ministry of Science and Higher Education.

PEER REVIEW PROCESS

The research received by the editors are subject to a review procedure in the open peer review model – it is a transparent content assessment made by scientists with knowledge

and experience in a given field. Reviewing scientific papers serves to maintain a high standard of learning while maintaining the integrity and respect of ethical standards specific to this process. Based on the review, the editors decide to accept the work, direct it for improvement or rejection.

The selection of reviewers procedure used in the journal is in line with the recommendations of the *Ministry of Science and Higher Education Good practices in reviewing procedures* published in 2011: (1) a reviewer (or reviewers) with relevant knowledge and skills in the field of work is assigned to each paper; (2) the reviewer and author are not related to kinship or business dependency; (3) there is no conflict of interest between the author and the reviewer.

A multi-stage process of work evaluation:

An initial formal and substantive evaluation carried out by the editor-in-chief or its assistant (*editor peer review*) – on its basis, work is directed to an external evaluation or is rejected. Reasons for rejection may be: the low substantive value of the text, inadequacy of subject matter to the profile of the journal, violation of ethical principles (e.g., plagiarism) or non-adaptation of the text to the necessary requirements, described in the *Editorial Requirements* tab. After initial acceptance with the author, a contract is signed.

External evaluation, carried out by at least one reviewer, in an open model (open peer review) – the identity of the reviewers and authors is public, and the content of the review is subject to social control (the editorial provides a review at the request of the reader).

Handing over the results of the evaluation to the author – if corrections need to be made, the corrected version of the research is subject to verification again.

The final decision of publishing an article in the journal – undertaken by the editor-in-chief.

ETHICS

Bearing in mind reliability and honesty as an elementary basis of science, the editorial board of the „Medical Library Forum” strongly opposes the abuses concerning the publication of scientific papers, i.e.: appropriating someone else's work (plagiarism) in whole or in part, omitting

the authors responsible for the creation of the work (ghost authorship) on the list of authors, and pointing out as authors of people who did not contribute to the creation of the work (guest authorship).

The editorial office use guidelines developed by the international organization Committee on Publication Ethics (COPE), which contain a detailed description of the conduct in case of suspected unethical activities. COPE is an organization associating publishers and editors of scientific journals. The standards it has developed help the editors in the following situations: suspicion of plagiarism, suspicion of unnecessary publication, suspicion of fabricating data, suspicion of an ethical problem, suspicion of an undisclosed conflict of interest, suspicion of appropriation by the reviewer of the author's idea or data. COPE diagrams also present the conduct recommended in the event of a request to make changes on the list of authors and suspicion of a ghost-writer or guest author.

EDITORIAL REQUIREMENTS

The editorial office of the „Medical Library Forum” journal accepts only previously unpublished research, developed in a computer format, appropriate for MS Word, sent to the e-mail address: fbm@wum.edu.pl.

The research should contain information about all persons responsible for its creation – none of the people who meet the criteria of authorship can be omitted. Full name, surname, and affiliation in English are required. One should also indicate the correspondence with the author and provide the e-mail address. A biographical note about the first author of the research and ORCID numbers of all authors are welcome.

Submitted research should contain: title in Polish and English; keywords in English; summary in Polish and English, each containing about 800–1000 characters with spaces; bibliography – in the Latin alphabet – developed in a Vancouver-style numerical system (for detailed guidelines, including examples, see mlf.wum.edu.pl).

Studies are published in Polish, in English or in both language versions. The editors help English-speaking authors translate the title and abstract to Polish.

The editorial staff does not charge for publishing the work, nor does it pay royalties.